

Warszawa, dnia 2 grudnia 2019 r.

Poz. 2339

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 24 października 2019 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie rodzajów,
zestawów i wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych
i żołnierzy pełniących służbę kandydacką**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie rodzajów, zestawów i wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką (Dz. U. z 2015 r. poz. 173), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 grudnia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie rodzajów, zestawów i wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką (Dz. U. poz. 2439).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 grudnia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów, zestawów i wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką (Dz. U. poz. 2439), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 2018 r.”.

Minister Obrony Narodowej: *wz. T. Zdzikot*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Obrony Narodowej
z dnia 24 października 2019 r. (poz. 2339)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 31 grudnia 2014 r.

w sprawie rodzajów, zestawów i wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką

Na podstawie art. 137a ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 330, 730 i 1726) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa rodzaje, zestawy i wzory umundurowania, a także okoliczności i sposób noszenia umundurowania oraz oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, zwanych dalej „żołnierzami”.

§ 2. Umundurowanie określone w rozporządzeniu jest prawnie zastrzeżone dla żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2

Rodzaje, zestawy i wzory umundurowania

§ 3. W zależności od przynależności do rodzaju Sił Zbrojnych, jednostek wojskowych i specjalności żołnierze noszą umundurowanie:

- 1) Sił Powietrznych:
  - a) pełniący służbę wojskową w jednostkach wojskowych Sił Powietrznych oraz w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych, a także w jednostkach lotnictwa Wojsk Lądowych,
  - b) zajmujący etatowe stanowiska służbowe o specjalnościach lotniczych w innych jednostkach niż określone w lit. a,
  - c) o których mowa w lit. a i b, skierowani na naukę do akademii i na kursy wojskowe;
- 2) Marynarki Wojennej:
  - a) pełniący służbę wojskową w jednostkach wojskowych Marynarki Wojennej oraz w Akademii Marynarki Wojennej i Jednostce Wojskowej Nr 4026,
  - b) zajmujący etatowe stanowiska służbowe o specjalnościach Marynarki Wojennej w innych jednostkach niż określone w lit. a,
  - c) o których mowa w lit. a i b, skierowani na naukę do akademii i na kursy wojskowe;
- 3) Wojsk Lądowych – pozostali żołnierze.

§ 4. 1. Umundurowanie żołnierzy składa się z ubiorów:

- 1) wieczorowego;
- 2) galowego;
- 3) wyjściowego;
- 4) służbowego;
- 5) polowego;
- 6) ćwiczebnego;
- 7) specjalnego.

2. Wzory i zestawy ubioru wieczorowego określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.
3. Wzory i zestawy ubioru galowego określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.
4. Wzory i zestawy ubioru wyjściowego określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.
5. Wzory i zestawy ubioru służbowego określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.
6. Wzory i zestawy ubioru polowego określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.
7. Wzory i zestawy ubioru ćwiczebnego określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.
8. Wzory i zestawy ubioru specjalnego określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Ubiór wieczorowy żołnierze noszą w kolorze granatowym, kamizelka w kolorze srebrzystym, a w ubiorze Marynarki Wojennej w kolorze granatowym, koszule w kolorze białym.

2. Ubiór galowy, wyjściowy i służbowy:

- 1) Wojsk Lądowych żołnierze noszą w kolorze khaki, a koszule i koszulobluzy w kolorze białym i khaki;
- 2) Sił Powietrznych żołnierze noszą w kolorze stalowym, a koszule i koszulobluzy w kolorze białym i stalowym;
- 3) Marynarki Wojennej żołnierze noszą w kolorze granatowym i białym, a koszule i koszulobluzy w kolorze białym.

3. Ubiór polowy w kamuflażu ochronnym noszą wszyscy żołnierze, z wyjątkiem żołnierzy jednostek pływających Marynarki Wojennej.

4. Ubiór ćwiczebny w kolorze granatowym noszą żołnierze jednostek pływających Marynarki Wojennej.

5. Ubiór specjalny w kolorze granatowym, czarnym, oliwkowym, piaskowym i białym noszą żołnierze specjaliści.

§ 6. 1. W zależności od przynależności do rodzaju Sił Zbrojnych oraz rodzaju ubioru żołnierze noszą nakrycia głowy z rozmieszczonymi znakami orłów wojskowych oraz oznakami stopni wojskowych.

2. Właściwymi dla ubiorów galowych i służbowych:

- 1) Wojsk Lądowych są:
  - a)¹⁾ beret – w jednostkach powietrznodesantowych, kawalerii powietrznej, Wojskach Specjalnych z wyjątkiem Jednostki Wojskowej Nr 4026, Wojskach Obrony Terytorialnej, Żandarmerii Wojskowej, jednostkach obrony wybrzeża, 11 Dywizji Kawalerii Pancernej,
  - b) kapelusz podhalański – w jednostkach piechoty górskiej oraz 21 Brygadzie Strzelców Podhalańskich podczas wystąpień z peleryną podhalańską,
  - c)²⁾ czapka rogatywka Kompanii Reprezentacyjnej Wojska Polskiego – w etatowych pododdziałach honorowych i reprezentacyjnych, Dowództwie Garnizonu Warszawa w składzie ubioru służbowego,
  - d) czapka rogatywka, a żołnierze kobiety furażerka w kolorze khaki – w pozostałych jednostkach użytkujących umundurowanie Wojsk Lądowych;
- 2) Sił Powietrznych – czapka garnizonowa w kolorze stalowym, a dla żołnierzy kobiet – furażerka w kolorze stalowym;
- 3) Marynarki Wojennej – czapka garnizonowa w kolorze białym, a dla oficerów i podoficerów kobiet – kapelusz w kolorze białym.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 grudnia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów, zestawów i wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką (Dz. U. poz. 2439), które weszło w życie z dniem 31 grudnia 2018 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. a tiret drugie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

3. Właściwymi dla ubiorów wyjściowych:

- 1) Wojsk Lądowych jest beret;
- 2) Sił Powietrznych – furażerka w kolorze stalowym;
- 3) Marynarki Wojennej – czapka garnizonowa w kolorze białym, a dla oficerów i podoficerów kobiet – kapelusz w kolorze białym.

4. W składzie ubiorów polowych nosi się:

- 1) beret – wszyscy żołnierze, z wyjątkiem żołnierzy, o których mowa w pkt 2;
- 2) furażerkę polową – żołnierze noszący umundurowanie Sił Powietrznych;
- 3) kapelusz polowy – żołnierze wykonujący zadania służbowe poza granicami państwa;
- 4) czapkę zimową – wszyscy żołnierze przy niskich temperaturach.

5. W składzie ubiorów ćwiczebnych nosi się beret, czapkę ćwiczebną lub przy niskich temperaturach czapkę zimową.

6. W składzie ubiorów specjalnych nosi się:

- 1) czapkę technika lotniczego – żołnierze obsługi technicznej lotnictwa;
- 2) furażerkę – żołnierze personelu latającego;
- 3) beret – pozostali żołnierze;
- 4) czapkę zimową – wszyscy żołnierze przy niskich temperaturach.

7. W składzie ubiorów galowych, wyjściowych i służbowych przy niskich temperaturach można nosić czapkę futrzaną.

8. W składzie ubiorów wieczorowych nie nosi się nakryć głowy.

9. Żołnierze noszą berety w kolorach:

- 1) czarnym – w Marynarce Wojennej i Jednostce Wojskowej Nr 4026, w jednostkach pancernych, pododdziałach czołgów i jednostkach 11 Dywizji Kawalerii Pancernej;
- 2) bordowym – w jednostkach powietrzno-desantowych i jednostkach kawalerii powietrznej;
- 3) niebieskim – w jednostkach obrony wybrzeża, 8 Koszalińskim Pułku Przeciwlotniczym i Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych;
- 4) szkarłatnym – w jednostkach Żandarmerii Wojskowej;
- 5) brązowym – w jednostkach obrony terytorialnej;
- 6) szarym – w Jednostce Wojskowej Nr 2305;
- 7) ciemnozielonym – w Wojskach Specjalnych, z wyjątkiem Jednostek Wojskowych Nr 2305 i Nr 4026, oraz w eskadrach działań specjalnych w zestawie umundurowania polowego;
- 7a)³⁾ oliwkowym – w Wojskach Obrony Terytorialnej;
- 8) zielonym – w pozostałych jednostkach użytkujących umundurowanie Wojsk Lądowych.

10. Żołnierze zawodowi pełniący służbę w sztabach od szczebla związku taktycznego, komendach garnizonów, szkołach i ośrodkach szkolenia, ośrodkach szkolenia poligonowego zachowują kolor beretów jednostek wojskowych, w których poprzednio służyli.

11. Słuchacze uczelni wojskowych noszą beret w kolorze zgodnym z kierunkiem kształcenia, z uwzględnieniem ust. 9.

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

12. Na czapkach rogatywkach nosi się otoki w kolorach:

- 1)⁴⁾ granatowym – generałowie, żołnierze pełniący służbę wojskową w jednostkach zmechanizowanych, zabezpieczenia materiałowego, Pułku Reprezentacyjnym Wojska Polskiego, żołnierze korpusu osobowego sprawiedliwości i obsługi prawnej, szkoły i ośrodki szkolenia tych rodzajów wojsk i służb;
- 2) pomarańczowym – żołnierze pełniący służbę wojskową w jednostkach pancernych, rozpoznawczych, szkoły i ośrodki szkolenia tych rodzajów wojsk;
- 3) ciemnozielonym – żołnierze pełniący służbę wojskową w jednostkach raketowych i artylerii, obrony przeciwlotniczej, szkoły i ośrodki szkolenia tych rodzajów wojsk;
- 4) czarnym – żołnierze pełniący służbę wojskową w jednostkach inżynierskich, chemicznych (obrony przed bronią masowego rażenia), zabezpieczenia technicznego, służby kartograficznej i topogeodezyjnej, szkoły i ośrodki szkolenia tych rodzajów wojsk i służb;
- 5) chabrowym – żołnierze pełniący służbę wojskową w jednostkach łączności i informatyki, rozpoznania i walki radioelektronicznej, dowodzenia, radiotechnicznych, szkoły i ośrodki szkolenia tych rodzajów wojsk i służb;
- 6) wiśniowym – żołnierze pełniący służbę wojskową w jednostkach medycznych oraz wszyscy oficerowie korpusu osobowego medycznego, szkoły i ośrodki szkolenia służby medycznej;
- 7) fioletowym – żołnierze korpusu osobowego duszpasterstwa;
- 8) żółtym – żołnierze pełniący służbę wojskową w 1 Warszawskiej Brygadzie Pancerniej.

13. Na czapkach garnizonowych Sił Powietrznych i Marynarki Wojennej oraz kapeluszach damskich Marynarki Wojennej żołnierze noszą otok w kolorze czarnym.

14. Do szczebla oddziału wszyscy żołnierze noszą otok w kolorze określonym w ust. 12, przyporządkowanym jednostce wojskowej, w której pełnią służbę, z wyjątkiem pododdziałów czołgów, lekarzy wojskowych i kapelanów.

15. Żołnierze zawodowi pełniący służbę w sztabach od szczebla związku taktycznego, komendach garnizonów, szkołach i ośrodkach szkolenia, ośrodkach szkolenia poligonowego zachowują kolor otoków jednostek wojskowych, z których się wywodzą, lub rodzajów służb zgodnie z posiadaną specjalnością wojskową.

16.⁵⁾ Żołnierze Wojsk Obrony Terytorialnej w składzie ubiorów polowych zamiast beretu mogą nosić czapkę-rogatywkę polową.

§ 7. Żołnierze w zależności od przynależności do rodzaju Sił Zbrojnych i korpusu noszą znak orła wojskowego:

- 1) Wojsk Lądowych;
- 2) Sił Powietrznych;
- 3) Marynarki Wojennej;
- 4) Wojsk Specjalnych;
- 5) generałów (admiralów);
- 6) Marszałka Polski.

§ 8. 1. Żołnierze noszą na nakryciach głowy znak orła wojskowego:

- 1) na czapkach rogatywkach i czapkach garnizonowych oraz kapeluszach podhalańskich i damskich w składzie umundurowania:
  - a) Wojsk Lądowych – znak orła Wojsk Lądowych tłoczony z blachy srebrzystej i oksydowany,
  - b) Sił Powietrznych – znak orła lotnictwa wojskowego, haftowany srebrzystym bajorkiem na podkładce koloru czarnego; korona, dziób i szpony haftowane złocistym bajorkiem,

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. d rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

- c) Marynarki Wojennej – znak orła Marynarki Wojennej:
- oficerowie – haftowany srebrzystym bajorkiem na podkładce koloru czarnego, ujęty półwieńcem oficerskim z liści wawrzynu; korona, dziób, szpony, kotwica z liną kotwiczną oraz półwieńce haftowane złocistym bajorkiem; wewnątrz tarczy jest koloru niebieskiego,
  - podoficerowie i podchorążowie – haftowany srebrzystym bajorkiem na podkładce koloru czarnego, ujęty półwieńcem podoficerskim z liści wawrzynu; korona, dziób, szpony, kotwica z liną kotwiczną oraz półwieńce haftowane złocistym bajorkiem; wewnątrz tarczy jest koloru niebieskiego,
  - marynarze – tłoczony z blachy srebrzystej, z wewnętrznym niebieskim polem tarczy amazonek i nałożoną na tarczę złocistą kotwicą, oplecioną złocistą liną kotwiczną;
- 2) na czapkach futrzanych – wszyscy żołnierze – znak orła wykonany z metalu, odpowiadający rodzajowi umundurowania;
- 3) na beretach i furażerkach – wykonany metodą haftu komputerowego na tkaninie zasadniczej w kolorze beretów, furażerek, z tym że:
- a) na beretach generałów (z wyjątkiem Wojsk Specjalnych), a także w składzie ubioru galowego i wyjściowego Żandarmerii Wojskowej, w jednostkach powietrzno-desantowych i kawalerii powietrznej, jednostkach obrony wybrzeża oraz 11 Dywizji Kawalerii Pancernej – haftowany srebrzystym bajorkiem, ze złotą koroną, dziobem i szponami,
  - b) w Wojskach Specjalnych – znak orła Wojsk Specjalnych – tłoczony z blachy srebrzystej i oksydowany, wewnątrz tarczy jest koloru czarnego (z wyjątkiem Jednostki Wojskowej Nr 4026), a do umundurowania polowego wykonany metodą haftu komputerowego.

2. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na nakryciach głowy określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 9. 1. Orzeł generałów (admirałów), noszony na kołnierzu kurtek munduru, półfraków i kołnierzu płaszcza służbowego, jest haftowany srebrzystym bajorkiem (admirałów – złocistym bajorkiem); korona, dziób i szpony są haftowane złocistym bajorkiem.

2. Orzeł Marszałka Polski noszony na kołnierzu kurtek mundurów i kołnierzu płaszcza służbowego jest haftowany srebrzystym bajorkiem; korona, dziób, szpony i główce buław są haftowane złocistym bajorkiem.

3. Sposób rozmieszczenia orłów Marszałka Polski, generałów i admirałów na kołnierzach kurtki munduru i płaszcza sukiennego określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.

§ 10. 1. W umundurowaniu Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych na guzikach kurtek mundurów, płaszczy oraz czapek garnizonowych lub rogatywek umieszcza się odpowiednio znak orła wojskowego.

2. W umundurowaniu Marynarki Wojennej na guzikach kurtek mundurów, płaszczy, półpłaszczy oraz bluz wyjściowych i ćwiczebnych marynarskich umieszcza się znak kotwicy na tle krzyża kawalerskiego.

§ 11. 1. Żołnierze noszą:

- 1) krawat do ubioru galowego, wyjściowego i służbowego w kolorze:
  - a) khaki – do umundurowania Wojsk Lądowych,
  - b) czarnym – do umundurowania Sił Powietrznych i Marynarki Wojennej;
- 2) muszkę, a żołnierze kobiety wstążkę w kolorze czarnym – do ubioru wieczorowego.

2. Żołnierze 11 Dywizji Kawalerii Pancernej w charakterze oznaki rozpoznawczej noszą krawat koloru czarnego oraz pochewkę koloru czarnego nakładaną na lewy naramiennik kurtki munduru i płaszcza ubioru galowego i służbowego.

3.⁶⁾ Żołnierze kapelani mogą nosić pod kurtkę munduru, bluzę olimpijkę, bluzę lub sweter w składzie ubioru:

- 1) wieczorowego, galowego i służbowego – białą koszulę kapłańską z koloratką;
- 2) wyjściowego, polowego i ćwiczebnego – czarną koszulę kapłańską z koloratką.

§ 12. Sznury galowe nosi się w składzie ubiorów wieczorowych, galowych i służbowych w zależności od korpusu, do jakiego żołnierz został zaliczony.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

§ 13. Lampasy na nogawkach spodni noszą:

- 1) generałowie – dwa lampasy w składzie ubioru wieczorowego, galowego, wyjściowego i służbowego w kolorze:
  - a) granatowym – do umundurowania Wojsk Lądowych,
  - b) czarnym – do umundurowania Sił Powietrznych;
- 2) admirałowie – jeden lampas w kolorze czarnym w składzie ubioru wieczorowego;
- 3) pozostali oficerowie oraz żołnierze orkiestr reprezentacyjnych oraz Orkiestry Wojskowej w Warszawie, w składzie ubioru wieczorowego:
  - a) Wojsk Lądowych – jeden lampas w kolorze granatowym,
  - b) Sił Powietrznych i Marynarki Wojennej – jeden lampas w kolorze czarnym.

Rozdział 3

Okoliczności noszenia umundurowania**§ 14.** Ubiór wieczorowy mogą nosić:

- 1) oficerowie podczas indywidualnych wystąpień w czasie przyjęć okolicznościowych, jeżeli w związku z ich charakterem zachodzi konieczność występowania w tym ubiorze;
- 2)⁷⁾ żołnierze orkiestr reprezentacyjnych podczas przedstawień i koncertów.

§ 15. Ubiór galowy nosi się podczas:

- 1) uroczystości państwowych i wojskowych;
- 2) wręczania dyplomów i aktów mianowań na kolejne stopnie wojskowe oraz dekoracji żołnierzy orderami i odznaczeniami;
- 3) uroczystości wręczania sztandarów, orderów i odznaczeń jednostkom wojskowym, zaprzysiężenia i ślubowania żołnierzy, rozpoczęcia roku szkolnego, immatrykulacji oraz promocji w szkołach wojskowych;
- 4) uroczystości przy Grobie Nieznanego Żołnierza i innych miejscach pamięci narodowej;
- 5) świąt rodzajów Sił Zbrojnych i świąt jednostek wojskowych;
- 6) uroczystych spotkań służbowych;
- 7) innych uroczystości, wystąpień indywidualnych, jeżeli w związku z ich charakterem zachodzi konieczność występowania w tym ubiorze.

§ 16. Ubiór wyjściowy noszą żołnierze:

- 1) z kurtką munduru podczas uroczystych wystąpień indywidualnych i zbiorowych, wyjazdów służbowych, jeżeli nie zachodzi konieczność występowania w innym ubiorze;
- 2) podczas wykonywania zadań służbowych na terenie garnizonu, jeżeli z ich charakteru nie wynika konieczność występowania w innym ubiorze;
- 3) pełniący służbę w dowództwach od szczebla korpusu, wojewódzkich sztabach wojskowych, wojskowych komendach uzupełnień, orkiestrach wojskowych, komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz instytucjach naukowych, jeżeli nie zachodzi konieczność występowania w innym ubiorze.

§ 17. Ubiór służbowy noszą żołnierze:

- 1) w stopniach wojskowych generałów – w czasie wystąpień o charakterze reprezentacyjnym;
- 2) Dowództwa Garnizonu Warszawa w czasie wystąpień o charakterze reprezentacyjnym;
- 3) etatowych pododdziałów reprezentacyjnych i honorowych, pocztów sztandarowych i flagowych oraz etatowych orkiestr reprezentacyjnych i wojskowych w czasie uroczystości.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

§ 18. 1. Ubiór polowy lub ćwiczebny nosi się podczas:

- 1) alarmu, szkolenia poligonowego i ćwiczeń;
- 2) podróży służbowej, gdy obowiązuje wykonywanie zadań w ubiorze polowym lub ćwiczebnym;
- 3) wykonywania obowiązków służbowych na terenie garnizonu, jeżeli z ich charakteru wynika konieczność występowania w tym ubiorze.

2. Żołnierze niemający na wyposażeniu ubioru galowego lub wyjściowego noszą ubiór polowy lub ćwiczebny na zasadach określonych dla tych ubiorów.

3. Dopuszcza się noszenie ubiorów polowych i ćwiczebnych w czasie dojazdu (przemarszu) do miejsca wykonywania obowiązków służbowych i powrotu z miejsca wykonywania obowiązków służbowych.

§ 19. 1. Ubiór specjalny nosi się podczas wykonywania obowiązków służbowych z użyciem sprzętu wojskowego, jeżeli z ich charakteru wynika konieczność występowania w takim ubiorze.

2. Dopuszcza się noszenie ubiorów specjalnych w czasie przejazdu (przemarszu) między miejscami wykonywania obowiązków służbowych.

§ 20. 1. Ubiory wojskowe nosi się według ustalonych zestawów ubiorczych w zależności od charakteru wystąpienia i warunków atmosferycznych.

2. Ubiory polowe i specjalne nosi się w kamuflażu ochronnym oraz kolorze w zależności od strefy klimatycznej oraz warunków terenowych.

3. W zależności od charakteru wystąpienia i warunków atmosferycznych ubiór ustala:

- 1) w przypadku wystąpień zbiorowych – organizator przedsięwzięcia;
- 2) w przypadku wystąpień indywidualnych – żołnierz.

§ 21. Zezwala się żołnierzom na noszenie:

- 1) w składzie umundurowania:
  - a) toreb i teczek w kolorze czarnym,
  - b) okularów przeciwsłonecznych,
  - c) zwyczajowo przyjętego symbolu żałoby,
  - d) sprzętu i przyrządów korekcyjnych i rehabilitacyjnych
– niestanowiących wyposażenia wojskowego, z zachowaniem estetycznego wyglądu żołnierza;
- 2) w składzie ubioru wieczorowego – płaszcz z szalikiem, rękawiczkami i czapką rogatywką (czapką garnizonową lub beretem);
- 3) w składzie ubioru galowego:
  - a) płaszcz z szalikiem i rękawiczkami,
  - b) munduru galowego bez rękawiczek w pomieszczeniach zamkniętych,
  - c)⁸⁾ spodni – kobietom przy niskich temperaturach;
- 4) w składzie ubioru wyjściowego:
  - a) kurtek wyjściowych z szalikiem lub bez,
  - b) płaszczy, kurtek wyjściowych i półpłaszczy z rękawiczkami lub bez,
  - c) trzewików zimowych – botków – przy niskich temperaturach,
  - d) kozaków i spodni – kobietom przy niskich temperaturach.

⁸⁾ Dodana przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

§ 22. Zabrania się użytkowania umundurowania:

- 1) niezgodnie z przeznaczeniem;
- 2) o widocznej utracie wartości użytkowej;
- 3) w połączeniu z przedmiotami ubioru cywilnego;
- 4) innego niż przewiduje zestaw dotyczący danego ubioru wojskowego.

§ 23. Dowódca garnizonu ustala ubiór dla żołnierzy:

- 1) w czasie świąt i uroczystości;
- 2) wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej.

§ 24. Dowódca, szef, komendant, starszy oficer na redzie, dyrektor jednostki organizacyjnej:

- 1) ustala ubiór żołnierzy na określoną okoliczność, w tym pełnienie służb dyżurnych, według odpowiednich zestawów ubiorczych;
- 2) ponosi odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów ubiorczych i dyscypliny ubiorczej w jednostce organizacyjnej.

§ 25. 1. Okoliczności noszenia przez żołnierzy poszczególnych rodzajów ubiorów podczas pełnienia służby wojskowej poza granicami państwa oraz w kontaktach z przedstawicielami innych armii określa dowódca, szef, komendant, dyrektor jednostki organizacyjnej, zgodnie z przyjętymi zwyczajami.

2. Ubiór, o którym mowa w ust. 1, może składać się z części umundurowania żołnierzy Sił Zbrojnych i z części ustalonej przez państwo pobytu, organizację międzynarodową lub organy sił wielonarodowych.

§ 25a.⁹⁾ Żołnierze zawodowi pełniący służbę w:

- 1) komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej,
- 2) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego,
- 3) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Biurze Bezpieczeństwa Narodowego lub Agencji Wywiadu,
- 4) instytucjach i podmiotach realizujących szczególne zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa Państwa innych niż określone w pkt 2 i 3,
- 5) Dowództwie Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych,
- 6) Dowództwie Operacyjnym Rodzajów Sił Zbrojnych,
- 7) Dowództwie Wojsk Obrony Terytorialnej,
- 8) inspektoratach i centrach bezpośrednio podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej, sekretarzowi stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, Szefowi Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych lub Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej,
- 9) wojewódzkich sztabach wojskowych,
- 10) wojskowych komendach uzupełnień,
- 11) uczelniach wojskowych, dla których organem założycielskim jest Minister Obrony Narodowej

– noszą umundurowanie galowe, wyjściowe i służbowe ustalone dla rodzaju Sił Zbrojnych, jednostek wojskowych i specjalności, w których poprzednio służyli.

§ 25b.⁹⁾ Żołnierze zawodowi pozostający w rezerwie kadrowej lub dyspozycji, a także żołnierze zawodowi słuchacze szkół i uczelni wojskowych noszą umundurowanie ustalone dla rodzaju Sił Zbrojnych, jednostek wojskowych i specjalności, w których poprzednio służyli.

⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

§ 25c.⁹⁾ 1. Żołnierze zawodowi wyznaczeni do pełnienia służby poza granicami państwa na stanowiskach służbowych:

- 1) w polskich przedstawicielstwach wojskowych przy:
  - a) organizacjach międzynarodowych,
  - b) międzynarodowych strukturach wojskowych,
- 2) bezpośrednio w strukturach organizacji międzynarodowych i międzynarodowych strukturach wojskowych,
- 3) w ataszatach obrony przy przedstawicielstwach dyplomatycznych i w stałych przedstawicielstwach przy organizacjach międzynarodowych podległych ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, mających siedzibę poza granicami państwa,
- 4) przy siłach zbrojnych albo przy innych strukturach obronnych państw obcych

– noszą umundurowanie ustalone dla rodzaju Sił Zbrojnych, jednostek wojskowych i specjalności, w których poprzednio służyli.

2. Żołnierze zawodowi pełniący służbę na terenie kraju w międzynarodowych strukturach wojskowych, w tym w jednostkach międzynarodowych Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, noszą umundurowanie ustalone dla rodzaju Sił Zbrojnych, jednostek wojskowych i specjalności, w których poprzednio służyli.

§ 25d.⁹⁾ Żołnierze etatowych pododdziałów reprezentacyjnych i honorowych oraz etatowych orkiestr reprezentacyjnych i wojskowych noszą umundurowanie ustalone dla rodzaju Sił Zbrojnych lub jednostek wojskowych, które reprezentują.

§ 25e.⁹⁾ Żołnierze zawodowi pełniący służbę w międzynarodowych strukturach wojskowych Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, Unii Europejskiej, Organizacji Narodów Zjednoczonych mogą nosić na terenie kraju i poza granicami państwa nakrycia głowy i oznaki rozpoznawcze ustalone przez organizację międzynarodową lub organa sił wielonarodowych.

Rozdział 4

Sposób noszenia umundurowania

§ 26. 1. Czapkę rogatywkę, czapkę garnizonową oraz kapelusz damski nakłada się prosto na całą szerokość czoła, przy czym dolna krawędź daszka powinna znajdować się na linii brwi.

2. Czapkę futrzaną i czapkę zimową:

- 1) nosi się nałożoną prosto (symetrycznie) na głowę w ten sposób, aby dolna krawędź czapki znajdowała się nad linią brwi;
- 2) ze względu na warunki atmosferyczne czapkę futrzaną można nosić z opuszczonymi klapami związanymi pod brodą albo z klapami związanymi z tyłu głowy.

3. Furażerkę:

- 1) nosi się lekko przechyloną w kierunku prawego ucha;
- 2) przy wystąpieniach bez nakrycia głowy nosi się pod lewym naramiennikiem, godłem skierowanym do przodu i oznaką stopnia wojskowego skierowaną do dołu, a w umundurowaniu bez naramienników – w lewej udowej kieszeni spodni.

4. Beret:

- 1) nosi się lekko przechylony na prawe ucho w taki sposób, aby znak orła znajdował się na środku czoła ponad linią brwi; prawą krawędź beretu opuszcza się w dół nieco ku tyłowi tak, aby opadała na ucho;
- 2)¹⁰⁾ w kolorze ciemnozielonym i oliwkowym nosi się lekko przechylony na prawe ucho w taki sposób, aby znak orła wojskowego znajdował się nad lewą brwią; prawą krawędź beretu opuszcza się w dół nieco ku tyłowi tak, aby opadała na ucho;
- 3) przy wystąpieniach bez nakrycia głowy nosi się pod lewym naramiennikiem, godłem skierowanym do przodu, a w umundurowaniu bez naramienników – w lewej udowej kieszeni spodni.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

5. Kapelusze podhalański nosi się nałożony prosto (symetrycznie) na głowę, przy czym dolna krawędź runda powinna znajdować się na wysokości linii brwi. W czasie wystąpień o charakterze służbowym pasek kapelusza zakłada się pod brodę.

6. Płaszcze i półpłaszcze nosi się z rękawiczkami i szalikiem oraz dopasowuje się, tak aby zakrywały rękawy kurtki munduru i nie były dłuższe, niż do nasady palców przy opuszczonej ręce.

7. Pelerynę podhalańską nosi się na lewym barku w ten sposób, aby jej lewa krawędź pokrywała się z linią guzików kurtki. Pelerynę spina się pod kołnierzem plecionką opadającą do tyłu przez prawe ramię.

8. Kurtkę munduru dopasowuje się tak, aby krawędź rękawa sięgała nasady kciuka przy opuszczonej ręce.

9. Bluzę wyjściową marynarską nosi się z kołnierzem i krawatem marynarskim oraz na wierzchu spodni tak, aby zakrywała połowę długości bocznych kieszeni spodni. Krawat przywiązuje się do bluzy przy zakończeniu dekoltu sznurkiem w kolorze czarnym tak, aby końcówka krawata i sznurków były opuszczone na szerokość dłoni.

10. Bluzy polowe i ćwiczebne dopasowuje się tak, aby krawędź rękawa bluzy sięgała nasady dłoni, oraz nosi się opuszczone na spodnie:

- 1) z kołnierzem wyłożonym lub zapiętym na stójkę,
  - 2) z rękawami zapiętymi na taśmę samoszczepną (guziki) lub podwiniętymi
- w warunkach bojowych bluzy polowe i ćwiczebne można nosić wpuszczone w spodnie.

11. Bluzę ocieplającą można nosić pod bluzę polową.

12. Spodnie dopasowuje się tak, aby sięgały z tyłu do krawędzi obcasa, i nosi się:

- 1) polowe – z nogawkami wpuszczonymi w cholewki trzewików lub opuszczone na cholewki trzewików;
- 2) ubrania ochronnego – z nogawkami opuszczonymi na cholewki trzewików z kurtką ubrania ochronnego;
- 3) pozostałych ubiorów – z nogawkami opuszczonymi na cholewki butów lub trzewików.

13. Spódnice noszą żołnierze kobiety i dopasowują ją tak, aby w ubiorze:

- 1) wieczorowym zakrywała kostki nóg;
- 2) galowym, wyjściowym i służbowym zakrywała kolana.

14. Koszule do ubioru:

- 1) wieczorowego i galowego nosi się ze spinkami do mankietów;
- 2) wyjściowego i służbowego nosi się z mankietami zapiętymi na guziki.

15. Koszulobluzy:

- 1) z krótkimi rękawami nosi się bez krawata, z rozpiętym jednym guzikiem, z naramiennikami w kolorze spodni, a w Marynarce Wojennej – w kolorze czarnym;
- 2) z długimi rękawami nosi się z naramiennikami w kolorze spodni, a w Marynarce Wojennej z naramiennikami w kolorze czarnym:
  - a) bez krawata z rozpiętym jednym guzikiem,
  - b) z krawatem,
  - c) z krawatem i kurtką munduru (bluzą olimpijką),
  - d) z krawatem i swetrem oficerskim;
- 3) polową nosi się z rozpiętym jednym guzikiem ze spodniami polowymi i pasem;
- 4) koszulę ćwiczebną nosi się z rozpiętym jednym guzikiem:
  - a) ze spodniami ćwiczebnymi i paskiem do spodni marynarki wojennej,
  - b) pod bluzą ćwiczebną;

5)¹¹⁾ koloru białego z krótkimi rękawami:

- a) żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą nosić w składzie ubiorów wyjściowych podczas kontroli ruchu drogowego oraz motocyklowej asysty honorowej,
- b) żołnierze etatowych orkiestr reprezentacyjnych i wojskowych mogą nosić podczas przedstawień i koncertów.

16. Apaszkę mogą nosić pododdziały reprezentacyjne i honorowe do ubioru polowego podczas udziału w uroczystościach.

17. Pas:

- 1) żołnierski nosi się:
  - a) w zestawie ubioru polowego i ćwiczebnego podczas pełnienia służb dyżurnych,
  - b) w składzie ubioru polowego pododdziałów reprezentacyjnych i honorowych,
  - c) w przypadku konieczności noszenia kabury z bronią i oporządzenia,
  - d) w przypadku wystąpień zbiorowych, zgodnie z decyzją organizatora przedsięwzięcia;
- 2) służbowy z koalicijką noszą generałowie przy wystąpieniach z szablą oraz żołnierze etatowych pododdziałów reprezentacyjnych i honorowych Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych oraz dowódca, zastępca, kapelmistrz i tamburmajor etatowych orkiestr reprezentacyjnych i wojskowych w składzie ubioru służbowego w czasie uroczystości, żołnierze wchodzący w skład kolumny nie noszą koalicijki;
- 3) koloru białego z koalicijką i getrami koloru białego noszą żołnierze etatowych pododdziałów reprezentacyjnych i honorowych Marynarki Wojennej oraz żołnierze etatowych orkiestr reprezentacyjnych i wojskowych (z wyjątkiem dowódcy, zastępcy, kapelmistrza i tamburmajora) w składzie ubioru służbowego w czasie uroczystości, żołnierze wchodzący w skład kolumny nie noszą koalicijki.

18. Kamizelkę odblaskową z napisem „Żandarmeria Wojskowa” noszą żołnierze Żandarmerii Wojskowej podczas:

- 1) pełnienia służby patrolowej w składzie ubioru polowego z pasem koloru białego, jeżeli z jej charakteru wynika konieczność występowania w kamizelce odblaskowej;
- 2) wykonywania kontroli ruchu drogowego oraz w czasie wydawania poleceń lub dawania sygnałów na drodze w składzie ubioru wyjściowego (z kurtką munduru lub koszulobluzą) i polowego z pasem koloru białego i koalicijką;
- 3) wykonywania obowiązków służbowych w oddziałach specjalnych Żandarmerii Wojskowej w składzie ubioru polowego z pasem żołnierskim, jeżeli z ich charakteru wynika konieczność występowania w kamizelce odblaskowej.

19. Torbę polową nosi się przewieszoną przez prawe ramię. Górna krawędź torby powinna znajdować się na wysokości linii pasa. W razie jednoczesnego noszenia torby polowej i maski przeciwgazowej torbę polową nosi się przewieszoną przez lewe ramię, a maskę przez prawe ramię.

20. Sznury galowe nosi się na prawym ramieniu, przypinając je pod naramiennikiem (w umundurowaniu Marynarki Wojennej przy pomocy zapinki) – przy wszyciu rękawa. Pętelkę sznura zapina się na pierwszym górnym guziku zapięcia munduru (pod spodem), a w umundurowaniu Marynarki Wojennej – pod klapą, na wysokości pierwszego rzędu guzików, tak aby metalowy wisiołek zwisający na końcu warkocza znajdował się na środku między rzędami guzików. Warkocze sznurów galowych generała przeprowadza się następująco: dłuższy warkocz pod rękawem i zapina się na pierwszy guzik, drugi warkocz ułożony na piersi zapina się na drugi od góry guzik munduru. Sznur galowy admirała zakłada się jak u generała, z tym że jego końcówki zapięte są w jednym miejscu (jak u oficera marynarki wojennej). Pętle sznurów galowych oficerskich i generała zakłada się pod prawy rękaw kurtki munduru.

21. Kurtkę: wyjściową, wiatrówkę i ubrania ochronnego nosi się z kapturem lub bez w zależności od warunków atmosferycznych; podpinkę od kurtki ubrania ochronnego można użytkować samodzielnie w składzie ubiorów polowych i ćwiczebnych.

22. Sweter oficerski nosi się w składzie ubioru wyjściowego z koszulą lub koszulobluzą i krawatem.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

Rozdział 5

Sposób noszenia oznak wojskowych

§ 27. Na mundurach wojskowych nosi się oznaki wojskowe:

- 1) stopni wojskowych;
- 2) korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności;
- 3) specjalistów wojskowych;
- 4) szkolne;
- 5) przynależności państwowej;
- 6) rozpoznawcze;
- 7) identyfikacyjne.

§ 28. 1. Oznaki stopni wojskowych nosi się na:

- 1) nakryciach głowy, z wyjątkiem:
  - a) czapek: futrzanych, zimowych, ćwiczebnych, technika lotniczego, garnizonowych marynarskich oraz czapek garnizonowych marynarki wojennej do stopnia starszy bosman,
  - b) kapeluszy polowych,
  - c)¹²⁾ beretów marynarskich oraz beretów Wojsk Specjalnych i Wojsk Obrony Terytorialnej,
  - d)¹³⁾ czapek-rogatywek polowych;
- 2) pozostałym umundurowaniu:
  - a) Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych:
    - na naramiennikach płaszczy, kurtek mundurów, bluz olimpijek, koszulobluzy i swetrów,
    - na wysokości lewej piersi kurtki wyjściowej, kurtki wiatrówki, kombinezonu i kurtki pilota, kombinezonu i kurtki czołgisty, bluzy i kurtki technika lotniczego, kurtki i podpinki ubrania ochronnego, bluzy ocieplacza ćwiczebnego,
    - na pochewce umieszczonej na patce od bluzy polowej na wysokości linii piersi,
    - na pochawkach umieszczonych na naramiennikach koszulobluzy polowej, koszulki specjalnej letniej i ubrania czołgisty warsztatowca,
    - na kieszeni prawego rękawa w miejscu wszycia taśmy samoszczepnej kombinezonów, kurtek, bluz i koszulobluz Wojsk Specjalnych,
  - b) Marynarki Wojennej:
    - na naramiennikach płaszczy, kurtek czołgisty warsztatowca i koszulobluz,
    - na wysokości lewej piersi kurtki wyjściowej, kurtki wiatrówki, kombinezonu i kurtki pilota, kombinezonu i kurtki czołgisty, bluzy ćwiczebnej, koszuli ćwiczebnej, bluzy i kurtki technika lotniczego, kurtki i podpinki ubrania ochronnego, bluzy ocieplacza ćwiczebnego i swetra,
    - na lewych rękawach bluz wyjściowych marynarskich, półpłaszczy marynarskich, kurtek munduru z wyjątkiem oficerów,
    - na obu rękawach kurtek munduru oficerów,
    - na pochewce umieszczonej na patce od bluzy polowej na wysokości linii piersi.

2. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na nakryciach głowy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

3. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na naramiennikach, podkładkach i pochawkach określa załącznik nr 10 do rozporządzenia.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

¹³⁾ Dodana przez § 1 pkt 7 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

§ 29. Oznaki stopni wojskowych wykonuje się na:

- 1) nakryciach głowy:
  - a) techniką haftu srebrzystym bajorkiem na:
    - beretach generałów, a także beretach w składzie ubioru galowego i wyjściowego: Żandarmerii Wojskowej, jednostek powietrzno-desantowych i kawalerii powietrznej, jednostek obrony wybrzeża oraz 11 Dywizji Kawalerii Pancernej,
    - otokach czapek garnizonowych i rogatywek,
    - pasku skórzanym czapek garnizonowych kapeluszy damskich admirałów, oficerów, podoficerów i szeregowych w umundurowaniu Marynarki Wojennej,
  - b) techniką haftu komputerowego na podkładce z tkaniny zasadniczej – na pozostałych nakryciach głowy;
- 2) pozostałym umundurowaniu:
  - a) Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych na:
    - ubiorach wieczorowych, galowych, wyjściowych (z wyjątkiem swetra oficerskiego) i służbowych: oficerów – techniką haftu srebrzystym bajorkiem; szeregowych i podoficerów – gwiazdki techniką haftu srebrzystym bajorkiem, pozostałe elementy stopnia wykonuje się z taśmy dystynkcyjnej,
    - pozostałych ubiorach – techniką haftu komputerowego,
  - b) Marynarki Wojennej (z wyjątkiem admirałów) na:
    - rękawach kurtek munduru – taśmą dystynkcyjną na podkładce sukiennej,
    - naramiennikach płaszczy i koszulobluz wyjściowych – naramienniki w kolorze czarnym, taśmą dystynkcyjną,
    - pozostałych ubiorach – techniką haftu komputerowego,
  - c) admirałów na:
    - rękawach kurtek munduru – techniką haftu złocistym bajorkiem na podkładce sukiennej,
    - naramiennikach płaszczy i koszulobluz – naramienniki w kolorze czarnym, techniką haftu złocistym bajorkiem,
    - pozostałych ubiorach – techniką haftu komputerowego.

§ 30. 1. Na daszku czapek garnizonowych, rogatywek, kapelusza damskiego noszą:

- 1) generałowie – dwa galony naszyte obok siebie;
- 2) admirałowie – wężyk admirałski (stopniowo zwiężający się w kierunku obu końców daszka), haftowany złocistym bajorkiem, na podkładce koloru czarnego;
- 3) oficerowie starsi – dwa galony naszyte obok siebie;
- 4) oficerowie młodsi – jeden galon.

2. Na rondzie czapki rogatywki i kapelusza podhalańskiego noszą:

- 1) generałowie – jeden galon na rondzie czapki rogatywki oraz dwa galony na rondzie kapelusza podhalańskiego;
- 2) oficerowie starsi – dwa galony;
- 3) oficerowie młodsi – jeden galon.

§ 31. 1. Oznaki korpusów osobowych/grup osobowych (specjalności) żołnierze noszą na kołnierzach kurtek mundurów oraz płaszczy służbowych w składzie umundurowania Wojsk Lądowych oraz Sił Powietrznych – w zależności od korpusu osobowego, grupy osobowej i specjalności wojskowej, do której zostali zaliczeni.

2. Marszałek Polski i generałowie (admirałowie) nie noszą oznak korpusów osobowych/grup osobowych (specjalności).

3. Sposób rozmieszczenia oraz wzory oznak korpusów osobowych/grup osobowych (specjalności) określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.

§ 32. 1. Oznakę specjalisty wojskowego żołnierze noszą w składzie umundurowania Marynarki Wojennej na lewym rękawie bluz wyjściowych marynarskich i bluz wyjściowych letnich marynarskich oraz półpłaszczki marynarskich – w zależności od korpusu osobowego, grupy osobowej i specjalności wojskowej, do której zostali zaliczeni; nad tą oznaką nosi się oznakę klasy specjalisty wojskowego.

2. Sposób rozmieszczenia oraz wzory oznak specjalistów wojskowych i oznak klas specjalistów wojskowych określa załącznik nr 12 do rozporządzenia.

§ 33. 1. Oznaki szkolne:

- 1) koloru złocistego noszą:
  - a) podchorążowie Akademii Marynarki Wojennej na:
    - kołnierzach kurtki munduru – na końcu kołnierza przy styku z klapami oznakę „AMW”,
    - naramiennikach kurtek mundurów i koszulobluz wyjściowych – oznakę „AMW”,
    - oznace stopnia do kurtki wyjściowej, kurtki ubrania ochronnego, bluzy ćwiczebnej i koszulobluzy ćwiczebnej – oznakę „AMW”,
    - zewnętrznej części mankietów rękawów kurtki munduru – taśmę (naszytą na podkładkę sukienną) oznaczającą rok nauki,
  - b) kadeci szkół podoficerskich Marynarki Wojennej na:
    - lewym rękawie bluz wyjściowych marynarskich, półpłaszczki marynarskiego – oznakę „SP”,
    - naramiennikach koszulobluz polowych, patce od bluzy polowej oraz oznace od ubrania ochronnego – oznakę „SP”;
- 2) koloru matowosrebrnego noszą:
  - a)¹⁴⁾ pozostali podchorążowie na:
    - naramiennikach kurtek mundurów i koszulobluz ubiorów wyjściowych – oznakę „WAT”, „AWL”, „WSO” oraz sznurek pleciony koloru matowosrebrnego naszyty dookoła naramienników (poza wyszyciem przy rękawie),
    - oznace stopnia do kurtki wyjściowej, kurtki ubrania ochronnego, naramiennikach od koszulobluzy polowej oraz patce od bluzy polowej – oznakę „WAT”, „AWL”, „WSO”,
    - zewnętrznej części mankietów rękawów kurtki munduru – taśmę (naszytą na podkładkę sukienną) oznaczającą rok nauki,
  - b) pozostali kadeci szkół podoficerskich na naramiennikach koszulobluz polowych, patce od bluzy polowej oraz oznace od ubrania ochronnego – oznakę „SP”.

2. Wzory oraz sposób rozmieszczenia oznak szkolnych określa załącznik nr 13 do rozporządzenia.

§ 34. 1. Oznakę przynależności państwowej:

- 1) w postaci naszywki z godłem Rzeczypospolitej Polskiej można nosić na lewym rękawie półfraka, żakietu, kurtek munduru, bluz olimpijek i płaszczy w składzie ubiorów wieczorowych, galowych, wyjściowych i służbowych;
- 2) w postaci naszywki z flagą Rzeczypospolitej Polskiej nosi się na obydwu rękawach ubiorów polowych, ćwiczebnych i specjalnych; w czasie działań bojowych oznakę można odpiąć.

2. Sposób rozmieszczenia oznak przynależności państwowej i rozpoznawczych określa załącznik nr 14 do rozporządzenia.

§ 35. 1. Oznaki rozpoznawcze można nosić w składzie ubiorów:

- 1) galowych, wyjściowych i służbowych – na prawym rękawie kurtek munduru, bluz olimpijek i płaszczy;
- 2) polowych i ćwiczebnych – na lewym rękawie, z wyjątkiem bluz ocieplających, koszulobluz.

2. Emblemat rozpoznawczy NATO noszą żołnierze w czasie udziału w operacjach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w sposób określony w ust. 1 pkt 2.

3. W Wojskach Specjalnych bezpośrednio nad oznaką rozpoznawczą można nosić napis WOJSKA SPECJALNE.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 8 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

4. W jednostkach Marynarki Wojennej funkcję oznaki rozpoznawczej dla marynarzy i kadetów szkół podoficerskich spełnia napis na taśmie otokowej czapki garnizonowej, którego treść określa Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych.

5. Proporczyk można nosić na brecie z lewej strony za oznaką stopnia wojskowego równoległe do krawędzi beretu.

6. Sposób rozmieszczenia oznak przynależności państwowej i rozpoznawczych określa załącznik nr 14 do rozporządzenia.

§ 36. 1. Oznakę identyfikacyjną z nazwiskiem nosi się po prawej stronie:

- 1) bezpośrednio nad klapą górnej kieszeni kurtki munduru, bluzy olimpijki, w składzie ubiorów: galowego, wyjściowego i służbowego Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych;
- 2) symetrycznie w stosunku do baretek na półfraku, żakiecie, kurtce munduru w składzie ubiorów: wieczorowego, galowego, wyjściowego i służbowego Marynarki Wojennej oraz ubioru wieczorowego Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych;
- 3) na piersi w miejscu naszywania taśmy samoszczepnej w składzie ubiorów: polowego, ćwiczebnego i specjalnego.

2. Oznakę identyfikacyjną z nazwiskiem można nosić po prawej stronie:

- 1) bezpośrednio nad klapą górnej kieszeni koszulobluzy w składzie ubiorów: wyjściowego i służbowego;
- 2) na środku na wysokości górnej krawędzi kieszeni swetra w składzie ubioru wyjściowego;
- 3) na kieszeni prawego rękawa w miejscu wszycia taśmy samoszczepnej bezpośrednio nad oznaką stopnia wojskowego kombinezonów, kurtek, bluz i koszulobluz Wojsk Specjalnych.

3. Na oznace identyfikacyjnej z nazwiskiem do ubioru specjalnego personelu latającego umieszcza się znak lotnictwa wojskowego oraz logo oznaki: pilota, nawigatora lub technika pokładowego, w zależności od specjalności wojskowej.

4. Wzory oznak identyfikacyjnych określa załącznik nr 15 do rozporządzenia.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 37. (uchylony).¹⁵⁾

§ 38. (uchylony).¹⁵⁾

§ 39. (uchylony).¹⁵⁾

§ 40. (uchylony).¹⁵⁾

§ 41. (uchylony).¹⁵⁾

§ 42.¹⁶⁾ Umundurowanie i oznaki wojskowe dotychczasowych wzorów innych niż określone w niniejszym rozporządzeniu mogą być noszone do dnia 31 grudnia 2018 r., z wyjątkiem:

- 1) munduru galowego, czapki rogatywki, czapki garnizonowej, furażerki, półbutów galowych, kurtki wyjściowej i płaszczy, które mogą być noszone do dnia 31 grudnia 2020 r.;
- 2) przedmiotów umundurowania, o których mowa w załącznikach nr 2 i 3 przepisów wydanych na podstawie art. 137b ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, które mogą być noszone do czasu wyczerpania zapasów.

§ 43. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia^{17), 18)}

¹⁵⁾ Przez § 1 pkt 9 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 10 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

¹⁷⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 2 lutego 2015 r.

¹⁸⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów oraz noszenia umundurowania i oznak wojskowych przez żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2005 r. poz. 53, z 2006 r. poz. 1137, z 2007 r. poz. 776, z 2008 r. poz. 27 i 867, z 2009 r. poz. 47, z 2010 r. poz. 162 oraz z 2013 r. poz. 466 i 1333), które utraciło moc na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. poz. 1355).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Obrony
Narodowej z dnia 31 grudnia 2014 r.

Załącznik nr 1

WZORY I ZESTAWY UBIORU WIECZOROWEGO

ZESTAW NR 1

Ubiór wieczorowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

W skład ubioru wchodzi:

1. Półfrak
2. Kamizelka
3. Spodnie
4. Koszula do muszki
5. Sznur galowy
6. Spinki
7. Muszka
8. Skarpety letnie koloru czarnego
9. Półbuty galowe

ZESTAW NR 2**Ubiór wieczorowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych kobiety**

W skład ubioru wchodzi:

1. Żakiet
2. Spódnica długa
3. Koszula do wstążki
4. Spinki
5. Wstążka
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Półbuty galowe damskie

ZESTAW NR 3**Ubiór wieczorowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej**

W skład ubioru wchodzi:

1. Półfrak
2. Kamizelka
3. Spodnie
4. Koszulka do muszki
5. Sznur galowy
6. Spinki
7. Muszka
8. Skarpety letnie koloru czarnego
9. Półbuty galowe

ZESTAW NR 4**Ubiór wieczorowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej kobiety**

W skład ubioru wchodzi:

1. Żakiet
2. Spódnica długa
3. Koszula do wstążki
4. Spinki
5. Wstążka
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Półbuty galowe damskie

WZORY I ZESTAWY UBIORU GALOWEGO

ZESTAW NR 1**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka rogatywka (beret)
2. Mundur galowy wojsk lądowych
3. Sznur galowy
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru khaki
6. Spinki do mankietów
7. Rękawiczki koloru czarnego
8. Skarpety letnie koloru czarnego
9. Półbuty galowe

ZESTAW NR 2**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych kobiety**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka wojsk lądowych
2. Mundur galowy damski (ze spódnicą) wojsk lądowych
3. Sznur galowy
4. Koszula damska koloru białego
5. Krawat koloru khaki
6. Spinki do mankietów
7. Rękawiczki koloru czarnego
8. Rajstopy w kolorze cielistym
9. Półbuty galowe damskie

ZESTAW NR 3**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych z peleryną i kapeluszem podhalańskim**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz podhalański (czapka rogatywka)
2. Mundur galowy wojsk lądowych
3. Peleryna podhalańska (peleryna podhalańska letnia)
4. Sznur galowy
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru khaki
7. Spinki do mankietów
8. Rękawiczki koloru czarnego
9. Skarpety letnie koloru czarnego
10. Półbuty galowe

ZESTAW NR 4**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych kobiety z peleryną,
kapeluszem podhalańskim i spódnicą**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz podhalański (furażerka wojsk lądowych)
2. Mundur galowy damski (ze spódnicą) wojsk lądowych
3. Peleryna podhalańska
4. Sznur galowy
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru khaki
7. Spinki do mankietów
8. Rękawiczki koloru czarnego
9. Rajstopy w kolorze cielestym
10. Półbuty galowe damskie

ZESTAW NR 5**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa sił powietrznych
2. Mundur galowy sił powietrznych
3. Sznur galowy
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Spinki do mankietów
7. Rękawiczki dziane koloru białego
8. Skarpety letnie koloru czarnego
9. Półbuty galowe

ZESTAW NR 6**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych kobiety**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Mundur galowy damski (ze spódnicą) sił powietrznych
3. Sznur galowy
4. Koszula damska koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Spinki do mankietów
7. Rękawiczki dziane koloru białego
8. Rajstopy w kolorze cielistym
9. Półbuty galowe damskie

ZESTAW NR 7**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej z czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej
2. Mundur galowy marynarki wojennej
3. Sznur galowy
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Spinki do mankietów
7. Rękawiczki dziane koloru białego
8. Skarpety letnie koloru czarnego
9. Półbuty galowe

ZESTAW NR 8**Ubiór galowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej kobiety z kapeluszem i spódnicą**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej
2. Mundur galowy damski (ze spódnicą) marynarki wojennej
3. Sznur galowy
4. Koszula damska koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Spinki do mankietów
7. Rękawiczki dziane koloru białego
8. Rajstopy w kolorze cielistym
9. Półbuty galowe damskie

WZORY I ZESTAWY UBIORU WYJŚCIOWEGO

ZESTAW NR 1**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych z kurtką munduru**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Mundur wyjściowy wojsk lądowych (mundur wyjściowy letni wojsk lądowych)
3. Koszulobluza z długimi rękawami koloru khaki
4. Krawat koloru khaki
5. Pasek do spodni
6. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
7. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 2**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych kobiety z kurtką munduru**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Mundur wyjściowy damski wojsk lądowych (mundur letni damski wojsk lądowych) ze spódnicą lub spodniami
3. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru khaki
4. Krawat koloru khaki
5. Pasek do spodni
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 3**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych z koszulobluzą z krótkimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluzą z krótkimi rękawami koloru khaki
3. Spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Pasek do spodni
5. Skarpety letnie koloru czarnego
6. Półbuty

ZESTAW NR 4**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych kobiety z koszulobluzą z krótkimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluzą z krótkimi rękawami koloru khaki
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Pasek do spodni
5. Rajstopy w kolorze cielistym
6. Półbuty damskie

ZESTAW NR 5**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych z koszulobluzą z długimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluzą z długimi rękawami koloru khaki
3. Spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Krawat koloru khaki
5. Pasek do spodni
6. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
7. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 6**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych kobiety z koszulobluzą z długimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluzą z długimi rękawami koloru khaki
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Krawat koloru khaki
5. Pasek do spodni
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 7**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych ze swetrem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluza z długimi rękawami koloru khaki
3. Spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Sweter wojsk lądowych
5. Krawat koloru khaki
6. Pasek do spodni
7. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
8. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 8**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych kobiety ze swetrem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluza z długimi rękawami koloru khaki
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Sweter wojsk lądowych
5. Krawat koloru khaki
6. Pasek do spodni
7. Rajstopy w kolorze cielistym
8. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 9**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Kurtka wiatrówka wojsk lądowych
3. Spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Pasek do spodni
5. Skarpety letnie koloru czarnego
6. Półbuty

ZESTAW NR 10**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych kobiety z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Kurtka wiatrówka wojsk lądowych
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie wojsk lądowych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie wojsk lądowych)
4. Pasek do spodni
5. Rajstopy w kolorze cielestym
6. Półbuty damskie

ZESTAW NR 11**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret (czapka futrzana wojsk lądowych)
2. Kurtka wyjściowa wojsk lądowych
3. Spodnie wyjściowe wojsk lądowych (spodnie wyjściowe letnie wojsk lądowych)
4. Pasek do spodni
5. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
6. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 12**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Wojsk Lądowych kobiety z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret (czapka futrzana wojsk lądowych)
2. Kurtka wyjściowa wojsk lądowych
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie wojsk lądowych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie wojsk lądowych)
4. Pasek do spodni
5. Rajstopy w kolorze cielestym
6. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 13**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych z płaszczem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret (czapka futrzana wojsk lądowych)
2. Mundur wyjściowy wojsk lądowych (mundur wyjściowy letni wojsk lądowych)
3. Koszulobluza z długimi rękawami koloru khaki
4. Krawat koloru khaki
5. Płaszcz wojsk lądowych
6. Szalik letni koloru khaki (szalik zimowy koloru khaki)
7. Pasek do spodni
8. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
9. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 14**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Wojsk Lądowych kobiety z płaszczem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret (czapka futrzana wojsk lądowych)
2. Mundur wyjściowy damski wojsk lądowych (mundur wyjściowy letni damski wojsk lądowych) ze spódnicą lub spodniami
3. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru khaki
4. Krawat koloru khaki
5. Płaszcz damski wojsk lądowych
6. Szalik letni koloru khaki (szalik zimowy koloru khaki)
7. Pasek do spodni
8. Rajstopy w kolorze cielestym
9. Półbuty damskie (kozaki damskie)

ZESTAW NR 15**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych z kurtką munduru**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Mundur wyjściowy sił powietrznych (mundur wyjściowy letni sił powietrznych)
3. Koszulobluza z długimi rękawami koloru stalowego
4. Krawat koloru czarnego
5. Pasek do spodni
6. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
7. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 16**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych kobiety z kurtką munduru**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Mundur wyjściowy damski sił powietrznych (mundur wyjściowy letni damski sił powietrznych) ze spódnicą lub spodniami
3. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru stalowego
4. Krawat koloru czarnego
5. Pasek do spodni
6. Rajstopy w kolorze cielistym
7. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 17**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych z bluzą olimpijką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Bluza olimpijka sił powietrznych
3. Spodnie wyjściowe sił powietrznych (spodnie wyjściowe letnie sił powietrznych)
4. Koszulobluza z długimi rękawami koloru stalowego
5. Krawat koloru czarnego
6. Pasek do spodni
7. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
8. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 18**Ubiór wyjściowy żołnierza Sił Powietrznych kobiety z bluzą olimpijką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Bluza olimpijka damska sił powietrznych
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie sił powietrznych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie sił powietrznych)
4. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru stalowego
5. Krawat koloru czarnego
6. Pasek do spodni
7. Rajstopy w kolorze cielistym
8. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 19**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych z koszulobluzą z krótkimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Koszulobluzą z krótkimi rękawami koloru stalowego
3. Spodnie wyjściowe sił powietrznych (spodnie wyjściowe letnie sił powietrznych)
4. Pasek do spodni
5. Skarpety letnie koloru czarnego
6. Półbuty

ZESTAW NR 20**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych kobiety z koszulobluzą oficerską z krótkimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Koszulobluzą damską z krótkimi rękawami koloru stalowego
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie sił powietrznych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie sił powietrznych)
4. Pasek do spodni
5. Rajstopy w kolorze cielestym
6. Półbuty damskie

ZESTAW NR 21**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych z koszulobluzą z długimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Koszulobluzą z długimi rękawami koloru stalowego
3. Krawat koloru czarnego
4. Spodnie wyjściowe sił powietrznych (spodnie wyjściowe letnie sił powietrznych)
5. Pasek do spodni
6. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
7. Półbuty (trzewiki zimowe – botki)

ZESTAW NR 22**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych kobiety z koszulobluzą oficerską z długimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Koszulobluzą damską z długimi rękawami koloru stalowego
3. Krawat koloru czarnego
4. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie sił powietrznych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie sił powietrznych)
5. Pasek do spodni
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 23**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych ze swetrem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Koszulobluza z długimi rękawami koloru stalowego
3. Krawat koloru czarnego
4. Sweter sił powietrznych
5. Spodnie wyjściowe sił powietrznych (spodnie wyjściowe letnie sił powietrznych)
6. Pasek do spodni
7. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
8. Półbuty (trzewiki zimowe – botki)

ZESTAW NR 24**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych kobiety ze swetrem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Koszulobluza z długimi rękawami koloru stalowego
3. Krawat koloru czarnego
4. Sweter sił powietrznych
5. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie sił powietrznych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie sił powietrznych)
6. Rajstopy w kolorze cielistym
7. Pasek do spodni
8. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 25**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Kurtka wiatrówka sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spodnie wyjściowe sił powietrznych (spodnie wyjściowe letnie sił powietrznych)
4. Pasek do spodni
5. Skarpety letnie koloru czarnego
6. Półbuty

ZESTAW NR 26**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych kobiety z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych
2. Kurtka wiatrówka sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie sił powietrznych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie sił powietrznych)
4. Pasek do spodni
5. Rajstopy w kolorze cielestym
6. Półbuty damskie

ZESTAW NR 27**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych (czapka futrzana sił powietrznych)
2. Kurtka wyjściowa sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spodnie wyjściowe sił powietrznych (spodnie wyjściowe letnie sił powietrznych)
4. Pasek do spodni
5. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
6. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 28**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych kobiety z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych (czapka futrzana sił powietrznych)
2. Kurtka wyjściowa sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie sił powietrznych (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie sił powietrznych)
4. Pasek do spodni
5. Rajstopy w kolorze cielistym
6. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 29**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych z płaszczem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych (czapka futrzana sił powietrznych)
2. Mundur wyjściowy sił powietrznych (mundur wyjściowy letni sił powietrznych)
3. Koszulobluza z długimi rękawami koloru stalowego
4. Krawat koloru czarnego
5. Płaszcz sił powietrznych
6. Szalik letni koloru białego (szalik zimowy koloru stalowego)
7. Pasek do spodni
8. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
9. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 30**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Sił Powietrznych kobiety z płaszczem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka sił powietrznych (czapka futrzana sił powietrznych)
2. Mundur wyjściowy damski sił powietrznych (mundur wyjściowy letni damski sił powietrznych) ze spódnicą lub spodniami
3. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru stalowego
4. Krawat koloru czarnego
5. Płaszcz sił powietrznych
6. Szalik letni koloru białego (szalik zimowy koloru stalowego)
7. Pasek do spodni
8. Rajstopy w kolorze cielestym
9. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 31**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z kurtką munduru**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej (czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej)
2. Mundur wyjściowy marynarki wojennej (mundur wyjściowy letni marynarki wojennej)
3. Koszulobluza z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej (koszula koloru białego)
4. Krawat koloru czarnego
5. Pasek do spodni z kłamrą MW
6. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
7. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 32**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej kobiety z kurtką munduru**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej
2. Mundur wyjściowy damski marynarki wojennej (mundur wyjściowy letni damski marynarki wojennej) ze spódnicą lub spodniami
3. Koszulobluza damska z długimi rękawami marynarki wojennej (koszula damska koloru białego)
4. Krawat koloru czarnego
5. Pasek do spodni z klamrą MW
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 33**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z koszulobluzą z krótkimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej (czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej)
2. Koszulobluzą z krótkimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
3. Spodnie wyjściowe marynarki wojennej (spodnie wyjściowe letnie marynarki wojennej)
4. Pasek do spodni z klamrą MW
5. Skarpety letnie koloru czarnego
6. Półbuty

ZESTAW NR 34**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej kobiety z koszulobluzą z krótkimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej
2. Koszulobluza damska z krótkimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie marynarki wojennej (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie marynarki wojennej)
4. Rajstopy w kolorze cielestym
5. Pasek do spodni z klamrą MW
6. Półbuty damskie

ZESTAW NR 35**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z koszulobluzą z długimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej (czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej)
2. Koszulobluza z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
3. Krawat koloru czarnego
4. Spodnie wyjściowe marynarki wojennej (spodnie wyjściowe letnie marynarki wojennej)
5. Pasek do spodni z klamrą MW
6. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
7. Półbuty (trzewiki zimowe – botki)

ZESTAW NR 36**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej kobiety z koszulobluzą z długimi rękawami**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej
2. Koszulobluzą damską z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
3. Krawat koloru czarnego
4. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie marynarki wojennej (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie marynarki wojennej)
5. Rajstopy w kolorze cielestym
6. Pasek do spodni z klamrą MW
7. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 37**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej ze swetrem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej (czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej)
2. Koszulobluza z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
3. Krawat koloru czarnego
4. Sweter marynarki wojennej
5. Spodnie wyjściowe marynarki wojennej (spodnie wyjściowe letnie marynarki wojennej)
6. Pasek do spodni z klamrą MW
7. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
8. Półbuty (trzewiki zimowe – botki)

ZESTAW NR 38**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej kobiety ze swetrem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej
2. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
3. Krawat koloru czarnego
4. Sweter marynarki wojennej
5. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie marynarki wojennej (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie marynarki wojennej)
6. Rajstopy w kolorze cielestym
7. Pasek do spodni z kłamrą MW
8. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 39**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej)
2. Kurtka wiatrówka sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spodnie wyjściowe marynarki wojennej (spodnie wyjściowe letnie marynarki wojennej)
4. Pasek do spodni z klamrą MW
5. Skarpety letnie koloru czarnego
6. Półbuty

ZESTAW NR 40**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej kobiety z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej
2. Kurtka wiatrówka sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie marynarki wojennej (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie marynarki wojennej)
4. Rajstopy w kolorze cielestym
5. Pasek do spodni z klamrą MW
6. Półbuty damskie

ZESTAW NR 41**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej (czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej, czapka futrzana marynarki wojennej)
2. Kurtka wyjściowa sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spodnie wyjściowe marynarki wojennej (spodnie wyjściowe letnie marynarki wojennej)
4. Pasek do spodni z klamrą MW
5. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
6. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 42**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej kobiety z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej (czapka futrzana marynarki wojennej)
2. Kurtka wyjściowa sił powietrznych i marynarki wojennej
3. Spódnica lub spodnie wyjściowe damskie marynarki wojennej (spódnica lub spodnie wyjściowe letnie damskie marynarki wojennej)
4. Rajstopy w kolorze cielistym
5. Pasek do spodni z klamrą MW
6. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 43**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej z płaszczem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej (czapka garnizonowa letnia marynarki wojennej, czapka futrzana marynarki wojennej)
2. Mundur wyjściowy marynarki wojennej (mundur wyjściowy letni marynarki wojennej)
3. Koszulobluza z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej (koszula koloru białego)
4. Krawat koloru czarnego
5. Płaszcz marynarki wojennej
6. Szalik letni koloru białego (szalik zimowy koloru białego)
7. Skarpety letnie koloru czarnego (skarpety zimowe)
8. Pasek do spodni z klamrą MW
9. Półbuty (trzewiki zimowe - botki)

ZESTAW NR 44**Ubiór wyjściowy żołnierza zawodowego Marynarki Wojennej kobiety z płaszczem**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz damski marynarki wojennej (czapka futrzana marynarki wojennej)
2. Mundur wyjściowy damski marynarki wojennej (mundur wyjściowy letni damski marynarki wojennej) ze spódnicą lub spodniami
3. Koszulobluza damska z długimi rękawami koloru białego marynarki wojennej
4. Krawat koloru czarnego
5. Płaszcz damski marynarki wojennej
6. Szalik letni koloru białego (szalik zimowy koloru białego)
7. Rajstopy w kolorze cielistym
8. Pasek do spodni z klamrą MW
9. Półbuty damskie (kozaki)

ZESTAW NR 45**Ubiór wyjściowy marynarza zawodowego oraz słuchacza szkoły podoficerskiej
Marynarki Wojennej z bluzą wyjściową letnią**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarska
2. Bluza wyjściowa letnia marynarska
3. Spodnie wyjściowe letnie marynarskie
4. Koszulka marynarska
5. Kołnierz marynarski
6. Krawat marynarski
7. Sznurek do wiązania krawata
8. Pasek do spodni marynarki wojennej
9. Półbuty

ZESTAW NR 46**Ubiór wyjściowy marynarza zawodowego oraz słuchacza szkoły podoficerskiej
Marynarki Wojennej z bluzą wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarska
2. Bluza wyjściowa marynarska
3. Spodnie wyjściowe marynarskie
4. Koszulka marynarska
5. Kołnierz marynarski
6. Krawat marynarski
7. Sznurek do wiązania krawata
8. Pasek do spodni marynarki wojennej
9. Półbuty

ZESTAW NR 47**Ubiór wyjściowy marynarza zawodowego Marynarki Wojennej z kurtką wiatrówką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarska
2. Bluza wyjściowa marynarska (bluza wyjściowa letnia marynarska)
3. Spodnie wyjściowe marynarskie (spodnie wyjściowe letnie marynarskie)
4. Koszulka marynarska
5. Kołnierz marynarski
6. Krawat marynarski
7. Sznurek do wiązania krawata
8. Kurtka wiatrówka sił powietrznych i marynarki wojennej
9. Pasek do spodni marynarki wojennej
10. Półbuty

ZESTAW NR 48**Ubiór wyjściowy marynarza zawodowego Marynarki Wojennej z kurtką wyjściową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarska (czapka futrzana marynarki wojennej)
2. Bluza wyjściowa marynarska (bluza wyjściowa letnia marynarska)
3. Spodnie wyjściowe marynarskie (spodnie wyjściowe letnie marynarskie)
4. Koszulka marynarska
5. Kołnierz marynarski
6. Krawat marynarski
7. Sznurek do wiązania krawata
8. Kurtka wyjściowa sił powietrznych i marynarki wojennej
9. Pasek do spodni marynarki wojennej
10. Półbuty (trzewiki zimowe – botki)

ZESTAW NR 49**Ubiór wyjściowy marynarza zawodowego oraz słuchacza szkoły podoficerskiej
Marynarki Wojennej z półplaszczem marynarskim**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarska (czapka futrzana marynarki wojennej)
2. Bluza wyjściowa marynarska (bluza wyjściowa letnia marynarska)
3. Spodnie wyjściowe marynarskie (spodnie wyjściowe letnie marynarskie)
4. Koszulka marynarska
5. Kołnierz marynarski
6. Krawat marynarski
7. Sznurek do wiązania krawata
8. Półplaszcz marynarski
9. Szalik zimowy koloru białego
10. Pasek do spodni marynarki wojennej
11. Półbuty (trzewiki zimowe – botki)

WZORY I ZESTAWY UBIORU SŁUŻBOWEGO

ZESTAW NR 1**Ubiór służbowy generała Wojsk Lądowych z czapką rogatywką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka rogatywka
2. Mundur służbowy generalski wojsk lądowych ze spodniami do butów
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru khaki
6. Sznur galowy generalski
7. Pas służbowy
8. Buty generalskie

ZESTAW NR 2**Ubiór służbowy generała Wojsk Lądowych z płaszczem i czapką rogatywką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka rogatywka
2. Mundur służbowy generalski wojsk lądowych ze spodniami do butów
3. Płaszcz służbowy wojsk lądowych
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru khaki
7. Szalik zimowy koloru khaki
8. Pas służbowy
9. Buty generalskie

ZESTAW NR 3**Ubiór służbowy Wojsk Lądowych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej
(batalionu reprezentacyjnego) z czapką rogatywką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka rogatywka KRWP
2. Mundur służbowy wojsk lądowych ze spodniami do butów KRWP
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru khaki
6. Sznur galowy oficerski wojsk lądowych i sił powietrznych
7. Pas służbowy
8. Koalicyjka koloru czarnego
9. Buty oficerskie KRWP

ZESTAW NR 4**Ubiór służbowy Wojsk Lądowych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej
(batalionu reprezentacyjnego) z płaszczem i czapką futrzaną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka futrzana wojsk lądowych (Czapka rogatywka KRWP)
2. Mundur służbowy wojsk lądowych ze spodniami do butów KRWP
3. Płaszcz służbowy oficerski wojsk lądowych KRWP
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru khaki
7. Szalik zimowy koloru khaki
8. Pas służbowy
9. Koalicyjka koloru czarnego
10. Buty oficerskie KRWP

ZESTAW NR 5**Ubiór służbowy Wojsk Lądowych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z trzewikami z gwoździami ochronnymi i czapką rogatywką**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka rogatywka KRWP
2. Mundur służbowy wojsk lądowych ze spodniami do butów KRWP
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru khaki
6. Sznur galowy oficerski wojsk lądowych i sił powietrznych
7. Pas służbowy
8. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 6**Ubiór służbowy Wojsk Lądowych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z trzewikami z gwoździami ochronnymi, płaszczem i czapką futrzaną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka futrzana wojsk lądowych (Czapka rogatywka KRWP)
2. Mundur służbowy wojsk lądowych ze spodniami do butów KRWP
3. Płaszcz służbowy oficerski wojsk lądowych KRWP
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru khaki
7. Szalik zimowy koloru khaki
8. Pas służbowy
9. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 7**Ubiór służbowy generała Sił Powietrznych z czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa sił powietrznych
2. Mundur służbowy generalski sił powietrznych ze spodniami do butów
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Sznur galowy generalski
7. Pas służbowy
8. Buty generalskie

ZESTAW NR 8**Ubiór służbowy generała Sił Powietrznych z płaszczem i czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa sił powietrznych
2. Mundur służbowy generalski sił powietrznych ze spodniami do butów
3. Płaszcz służbowy sił powietrznych
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru czarnego
7. Szalik zimowy koloru stalowego
8. Pas służbowy
9. Buty generalskie

ZESTAW NR 9**Ubiór służbowy Sił Powietrznych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej
(batalionu reprezentacyjnego) z czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa sił powietrznych
2. Mundur służbowy sił powietrznych ze spodniami do butów KRWP
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Sznur galowy oficerski wojsk lądowych i sił powietrznych
7. Pas służbowy
8. Koalicyjka koloru czarnego
9. Buty oficerskie KRWP

ZESTAW NR 10**Ubiór służbowy Sił Powietrznych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej
(batalionu reprezentacyjnego) z płaszczem i czapką futrzaną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka futrzana sił powietrznych (czapka garnizonowa sił powietrznych)
2. Mundur służbowy sił powietrznych ze spodniami do butów KRWP
3. Płaszcz służbowy oficerski sił powietrznych KRWP
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru czarnego
7. Szalik zimowy koloru stalowego
8. Pas służbowy
9. Koalicyjka koloru czarnego
10. Buty oficerskie KRWP

ZESTAW NR 11**Ubiór służbowy Sił Powietrznych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z trzewikami z gwoździami ochronnymi i czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa sił powietrznych
2. Mundur służbowy sił powietrznych ze spodniami do butów KRWP
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Sznur galowy oficerski wojsk lądowych i sił powietrznych
7. Pas służbowy
8. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 12**Ubiór służbowy Sił Powietrznych żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z trzewikami z gwoździami ochronnymi, płaszczem i czapką futrzaną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka futrzana sił powietrznych (czapka garnizonowa sił powietrznych)
2. Mundur służbowy sił powietrznych ze spodniami do butów KRWP
3. Płaszcz służbowy oficerski sił powietrznych KRWP
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru czarnego
7. Szalik zimowy koloru stalowego
8. Pas służbowy
9. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 13**Ubiór służbowy Marynarki Wojennej żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarki wojennej
2. Mundur służbowy marynarki wojennej
3. Rękawiczki letnie koloru czarnego
4. Koszula koloru białego
5. Krawat koloru czarnego
6. Sznur galowy oficerski marynarki wojennej
7. Pas koloru białego
8. Getry skórzane koloru białego
9. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 14**Ubiór służbowy Marynarki Wojennej żołnierza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z płaszczem i czapką futrzaną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka futrzana marynarki wojennej (czapka garnizonowa marynarki wojennej)
2. Mundur służbowy marynarki wojennej
3. Płaszcz służbowy marynarki wojennej
4. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
5. Koszula koloru białego
6. Krawat koloru czarnego
7. Szalik zimowy koloru białego
8. Getry skórzane koloru białego
9. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 15**Ubiór służbowy marynarza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z czapką garnizonową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka garnizonowa marynarska
2. Bluza wyjściowa marynarska KRWP
3. Spodnie wyjściowe marynarskie KRWP
4. Kołnierz marynarski
5. Rękawiczki letnie koloru czarnego
6. Koszulka marynarska
7. Krawat marynarski
8. Sznurek do wiązania krawata
9. Sznur galowy oficerski marynarki wojennej
10. Pas marynarski koloru białego
11. Getry skórzane koloru białego
12. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

ZESTAW NR 16**Ubiór służbowy marynarza etatowej kompanii reprezentacyjnej (batalionu reprezentacyjnego) z półplaszczem i czapką futrzaną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka futrzana marynarki wojennej (czapka garnizonowa marynarska)
2. Bluza wyjściowa marynarska KRWP
3. Spodnie wyjściowe marynarskie KRWP
4. Półplaszcz marynarski KRWP
5. Kołnierz marynarski
6. Rękawiczki zimowe koloru czarnego
7. Koszulka marynarska
8. Krawat marynarski
9. Sznurek do wiązania krawata
10. Szalik zimowy koloru białego
11. Pas marynarski koloru białego
12. Getry skórzane koloru białego
13. Trzewiki z gwoździami ochronnymi

WZORY I ZESTAWY UBIORU POLOWEGO

ZESTAW NR 1**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Wojsk Lądowych z bluzą polową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulka
3. Mundur polowy
4. Trzewiki

ZESTAW NR 2**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Wojsk Lądowych z koszulobluzą polową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Koszulobluza polowa
3. Spodnie polowe
4. Pas
5. Trzewiki

ZESTAW NR 3**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Wojsk Lądowych z kurtką ubrania ochronnego**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka zimowa (beret)
2. Mundur polowy
3. Koszulka
4. Ubranie ochronne (kurtka ubrania ochronnego)
5. Rękawice zimowe (rękawice taktyczne)
6. Trzewiki

ZESTAW NR 4**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Sił Powietrznych z bluzą polową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka polowa
2. Mundur polowy
3. Koszulka
4. Trzewiki

ZESTAW NR 5**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Sił Powietrznych z koszulobluzą polową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka polowa
2. Koszulobluzą polową
3. Spodnie polowe
4. Pas
5. Trzewiki

ZESTAW NR 6**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Sił Powietrznych z kurtką ubrania ochronnego**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka zimowa (furażerka polowa)
2. Mundur polowy
3. Koszulka
4. Ubranie ochronne (kurtka ubrania ochronnego)
5. Rękawice zimowe (rękawice taktyczne)
6. Trzewiki

ZESTAW NR 7**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Marynarki Wojennej z bluzą polową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret marynarski
2. Mundur polowy
3. Koszulka
4. Trzewiki

ZESTAW NR 8**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Marynarki Wojennej z koszulobluzą polową**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret marynarski
2. Koszulobluzą polową
3. Spodnie polowe
4. Pas
5. Trzewiki

ZESTAW NR 9**Ubiór polowy żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką
Marynarki Wojennej z kurtką ubrania ochronnego**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka zimowa
2. Mundur polowy
3. Koszulka
4. Ubranie ochronne (kurtka ubrania ochronnego)
5. Rękawice zimowe (rękawice taktyczne)
6. Trzewiki

ZESTAW NR 10**Ubiór polowy w kamuflażu pustynnym**

W skład ubioru wchodzi:

1. Kapelusz polowy tropikalny (beret)
2. Mundur polowy tropikalny
3. Koszulka
4. Trzewiki tropikalne

WZORY I ZESTAWY UBIORU ĆWICZEBNEGO

ZESTAW NR 1**Ubiór ćwiczebny żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z bluzą ćwiczebną**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka marynarska ćwiczebna (beret marynarski)
2. Mundur ćwiczebny
3. Koszulka
4. Półbuty ćwiczebne (trzewiki)

ZESTAW NR 2**Ubiór ćwiczebny żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z koszulą ćwiczebną marynarską**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka marynarska ćwiczebna (beret marynarski)
2. Koszula ćwiczebna marynarska z krótkimi rękawami
3. Spodnie ćwiczebne
4. Pas żołnierski z klamrą MW
5. Półbuty ćwiczebne (trzewiki)

ZESTAW NR 3**Ubiór ćwiczebny żołnierza zawodowego oraz żołnierza pełniącego służbę kandydacką Marynarki Wojennej z kurtką ubrania ochronnego marynarki wojennej**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka marynarska ćwiczebna (czapka zimowa, beret marynarski)
2. Mundur ćwiczebny
3. Koszulka
4. Ubranie ochronne marynarki wojennej (kurtka ubrania ochronnego marynarki wojennej)
5. Rękawice zimowe pięciopalcowe
6. Półbuty ćwiczebne (trzewiki)

WZORY I ZESTAWY UBIORU SPECJALNEGO

ZESTAW NR 1**Ubiór specjalny żołnierza zawodowego z kombinezonem czołgisty**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Kombinezon czołgisty
3. Koszulka
4. Trzewiki

ZESTAW NR 2**Ubiór specjalny żołnierza zawodowego z kombinezonem i kurtką czołgisty**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka zimowa (beret)
2. Kombinezon czołgisty
3. Koszulka
4. Kurtka zimowa czołgisty
5. Trzewiki

ZESTAW NR 3**Ubiór specjalny żołnierza zawodowego z ubraniem czołgisty-warsztatowca**

W skład ubioru wchodzi:

1. Beret
2. Ubranie czołgisty warsztatowca
3. Koszulka
4. Trzewiki

ZESTAW NR 4**Ubiór specjalny personelu latającego z kombinezonem pilota**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka
2. Kombinezon pilota
3. Koszulka
4. Trzewiki pilota

ZESTAW NR 5**Ubiór specjalny personelu latającego tropikalny z kombinezonem pilota tropikalnym**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka
2. Kombinezon pilota tropikalny
3. Koszulka
4. Trzewiki pilota

ZESTAW NR 6**Ubiór specjalny personelu latającego z kurtką pilota**

W skład ubioru wchodzi:

1. Furażerka (czapka zimowa)
2. Kombinezon pilota
3. Kurtka pilota
4. Koszulka
5. Rękawiczki oficerskie
6. Trzewiki pilota

ZESTAW NR 7**Ubiór specjalny personelu technicznego z ubraniem technika lotniczego**

W skład ubioru wchodzi:

1. Czapka technika lotniczego
2. Ubranie technika lotniczego
3. Koszulka
4. Trzewiki pilota

ZESTAW NR 8**Ubiór specjalny personelu technicznego z ubranie zimowym nieprzemakalnym**

W skład ubioru wchodzi:

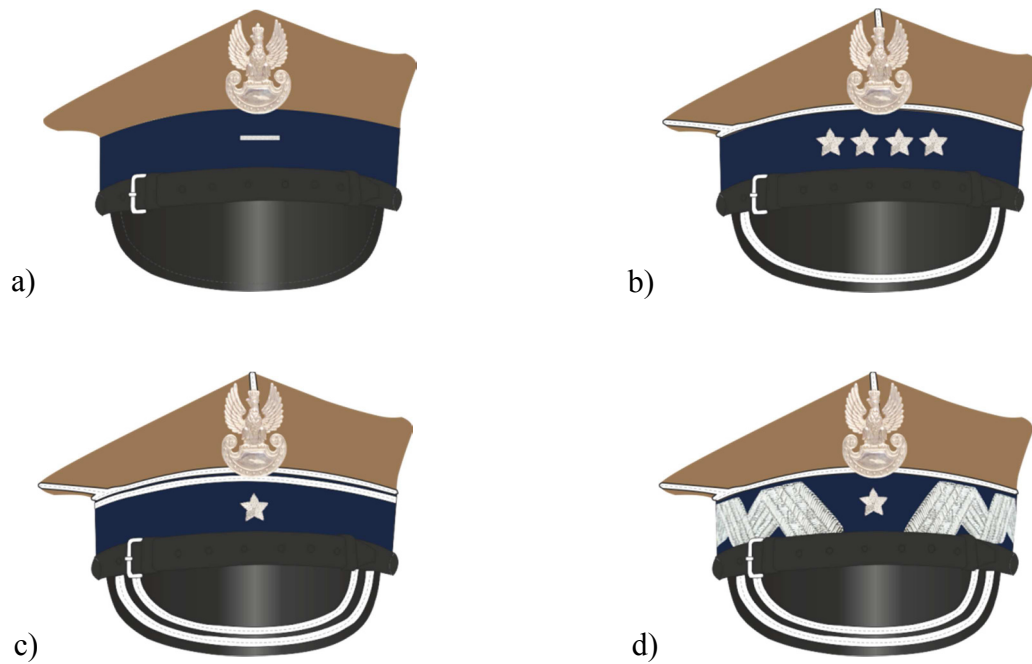
1. Czapka technika lotniczego (czapka zimowa)
2. Ubranie technika lotniczego
3. Kurtka zimowa nieprzemakalna (ubranie zimowe nieprzemakalne)
4. Koszulka
5. Rękawiczki oficerskie
6. Trzewiki pilota

ZESTAW NR 9**Ubiór specjalny żołnierzy w ubraniu maskującym białym**

W skład ubioru wchodzi:

1. Ubranie maskujące białe
2. Kominiarka
3. Rękawice
4. Trzewiki

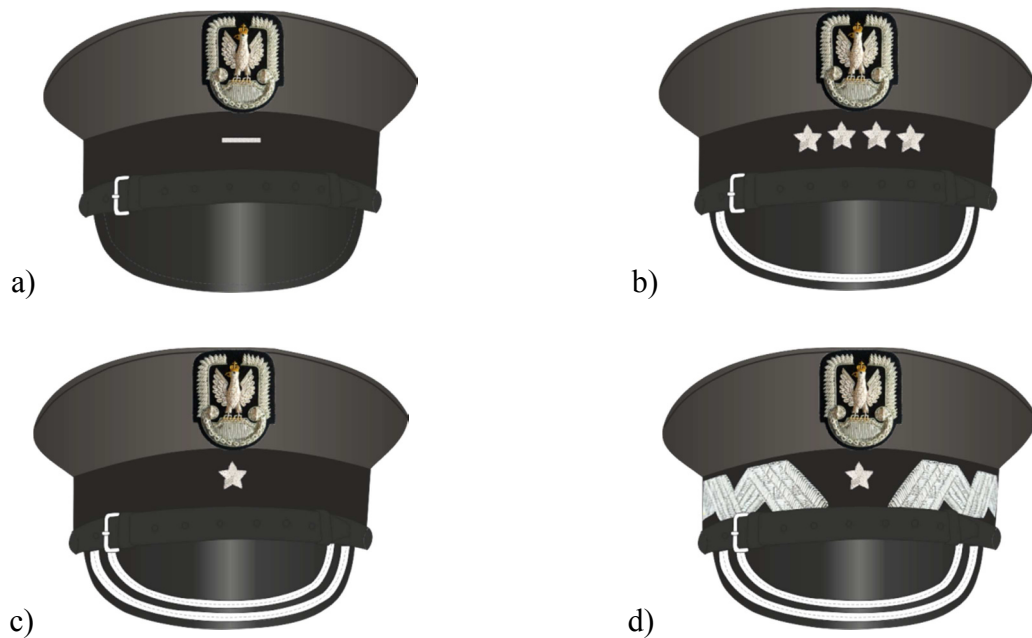
SPOSÓB ROZMIESZCZENIA ORLÓW I OZNAK STOPNI WOJSKOWYCH NA NAKRYCIACH GŁOWY

Rys 1. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na czapce rogatywce

- a) szeregowego i podoficera
b) oficera młodszego

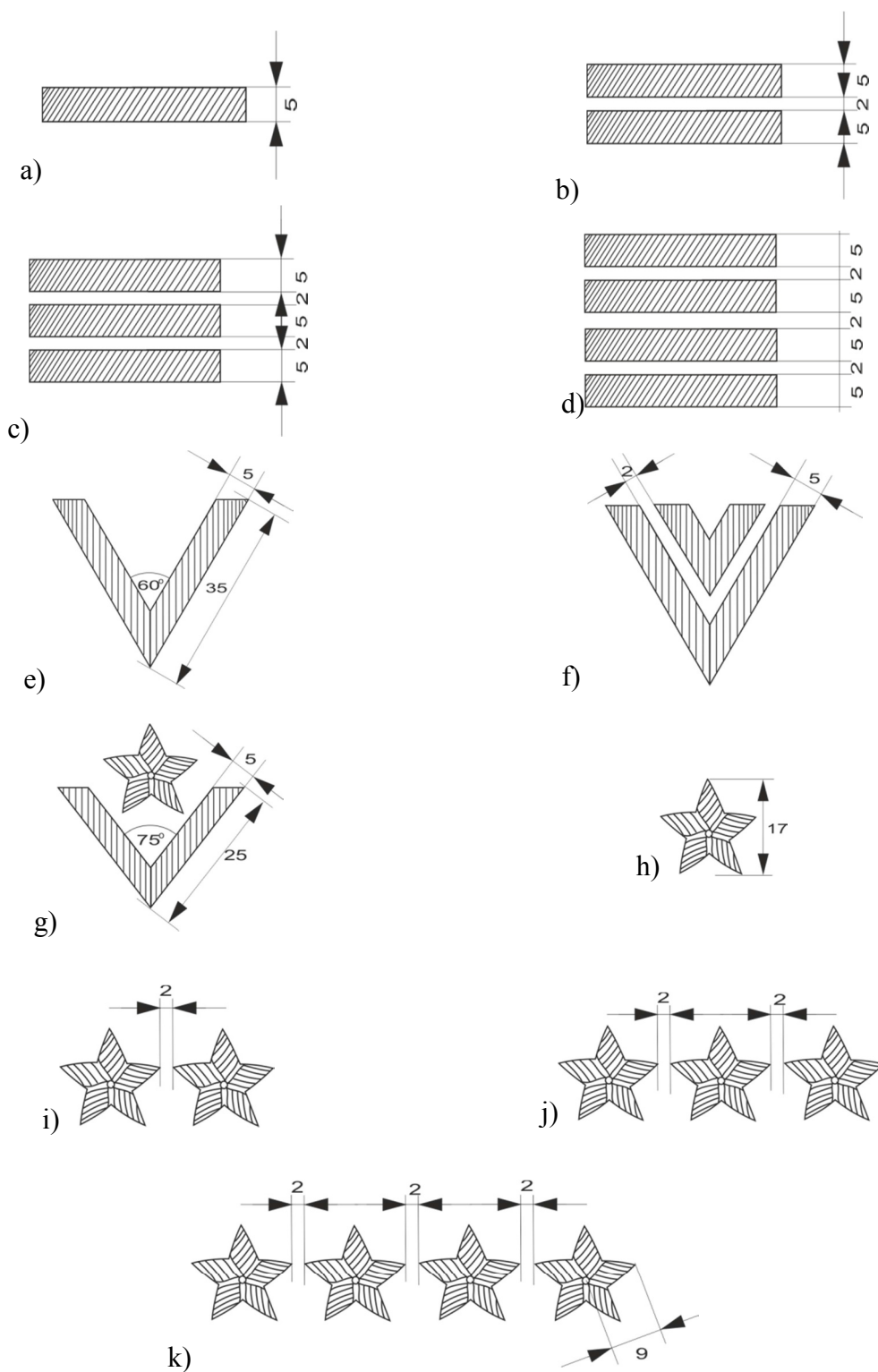
- c) oficera starszego
d) generała

Rys 2. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na czapce garnizonowej Sił Powietrznych

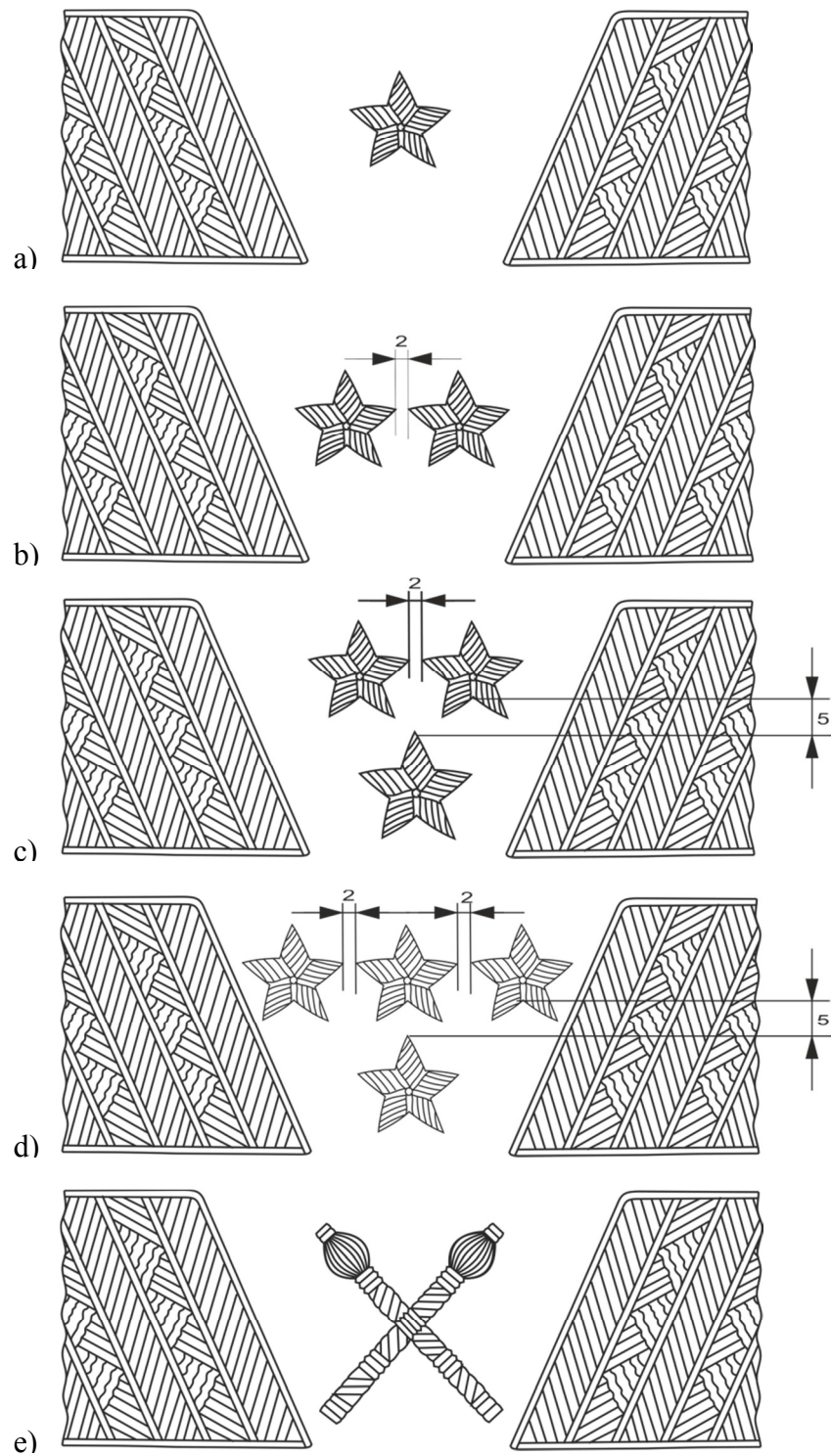
- a) szeregowego i podoficera
b) oficera młodszego

- c) oficera starszego
d) generała

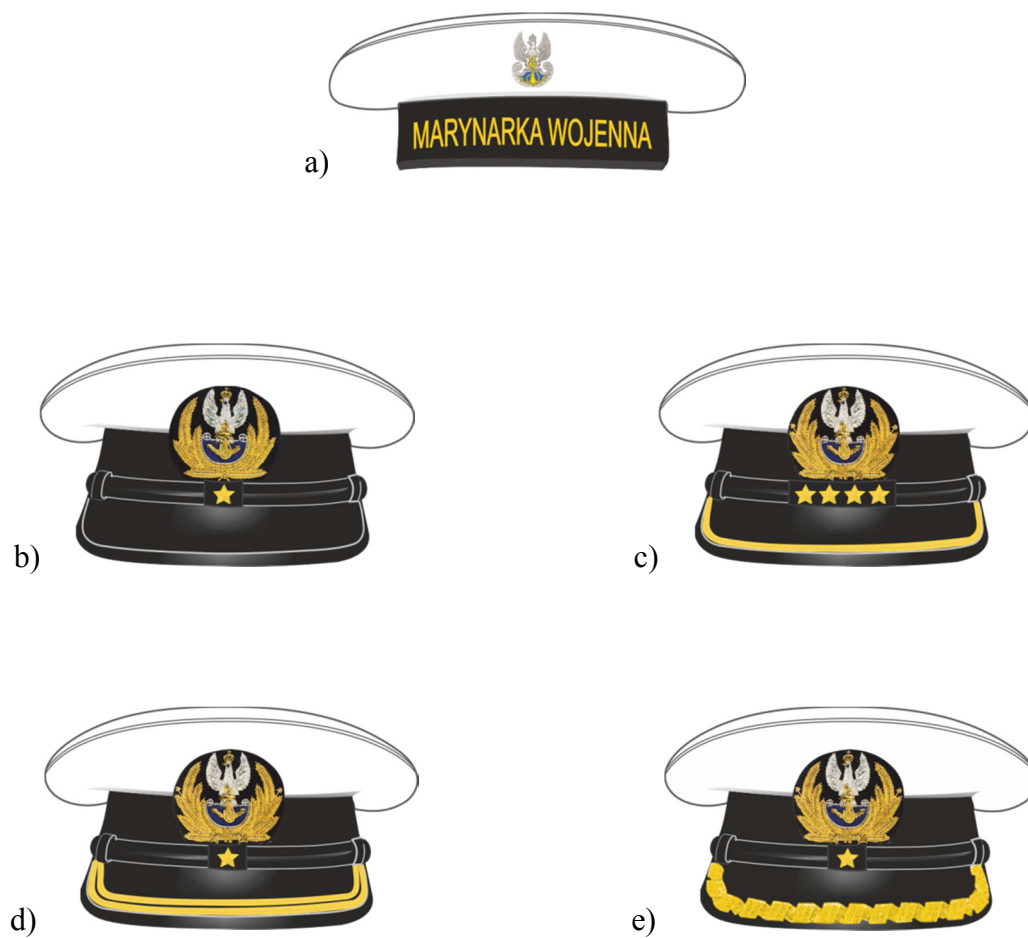
Rys. 3. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na otoku czapki rogatywki oraz czapki garnizonowej Sił Powietrznych

a) starszy szeregowy	g) młodszy chorąży
b) kapral	h) major, chorąży
c) starszy kapral	i) podpułkownik, podporucznik, starszy chorąży
d) plutonowy	j) pułkownik, podporucznik
e) sierżant	k) kapitan
f) starszy sierżant	

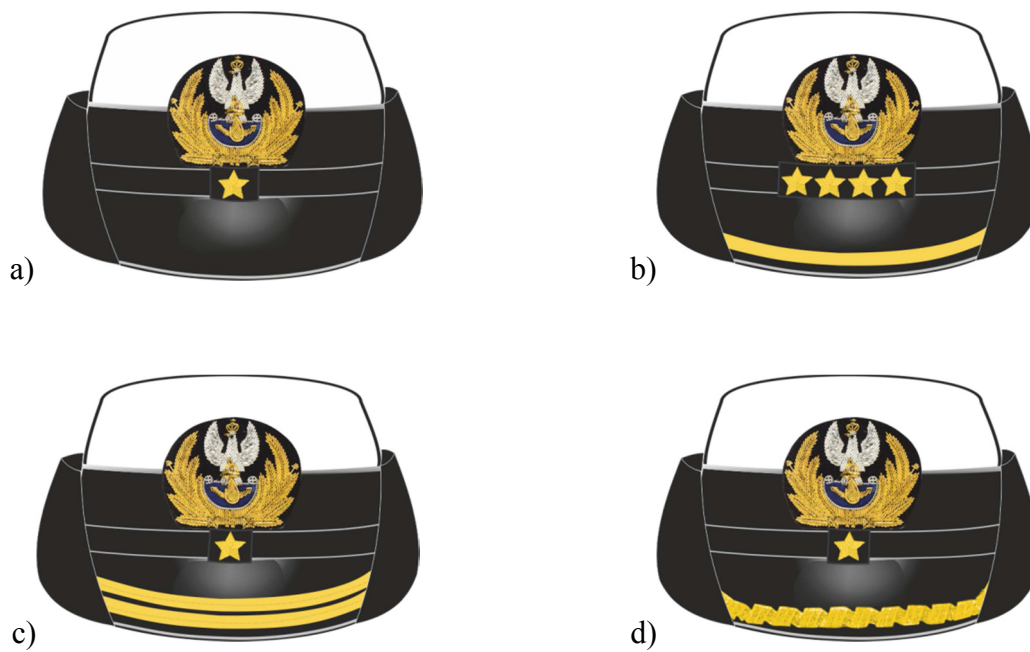
Rys. 4. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na otoku czapki rogatywki oraz czapki garnizonowej Sił Powietrznych

- a) generał brygady
- b) generał dywizji
- c) generał broni
- d) generał
- e) marszałek Polski

Rys 5. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na czapce garnizonowej Marynarki Wojennej

- a) marynarza
- b) podoficera
- c) oficera młodszego
- d) oficera starszego
- e) admirała

Rys 6. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na kapeluszu damskim Marynarki Wojennej

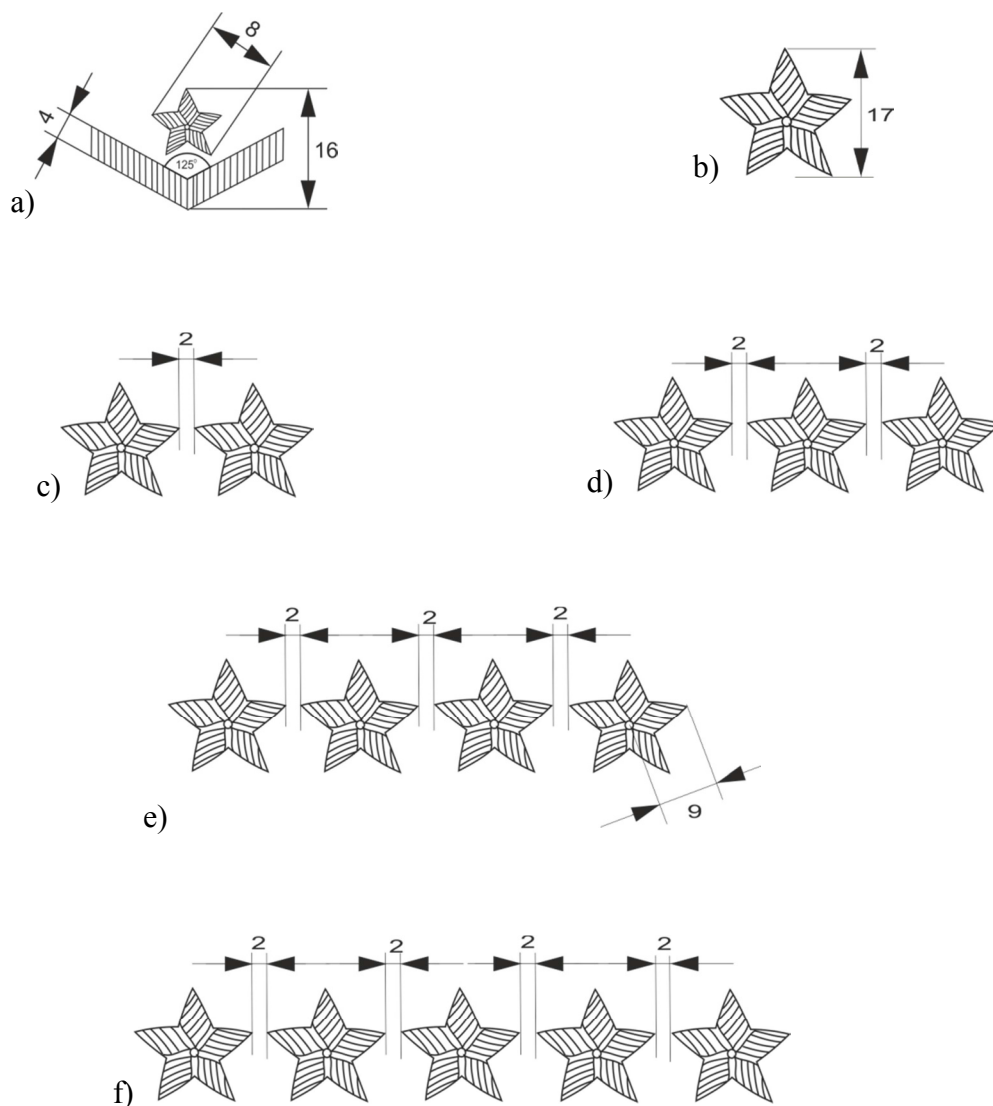
a) podoficera

b) oficera młodszego

c) oficera starszego

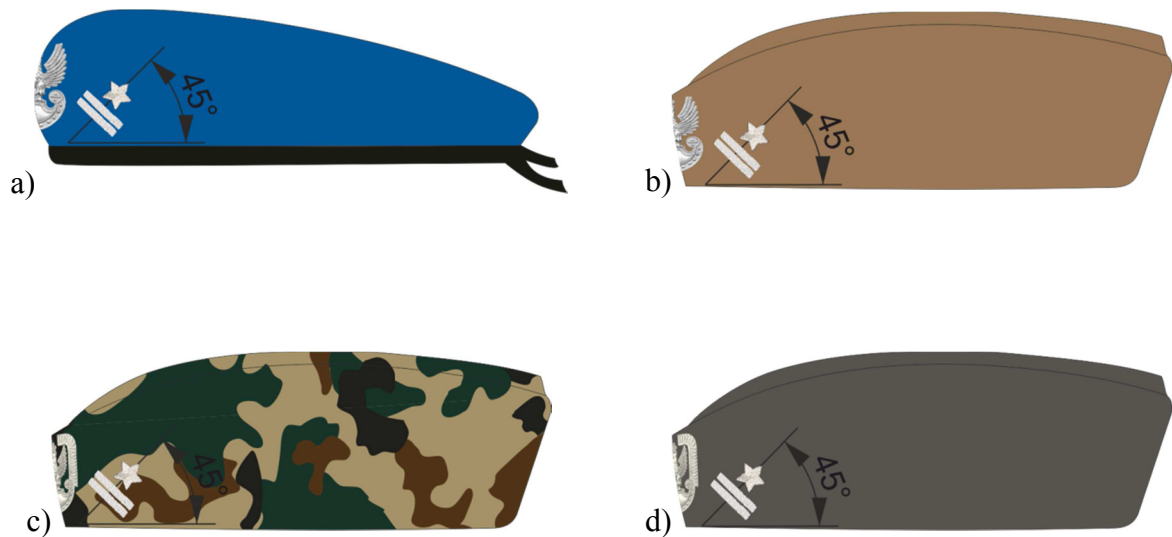
d) admirała

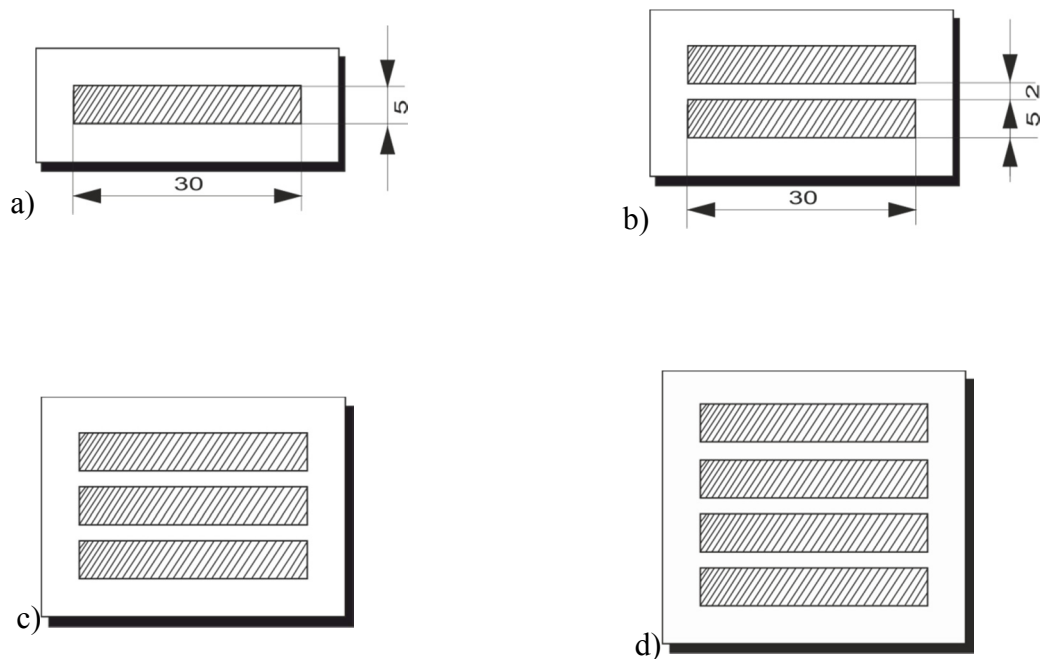
Rys. 7. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na pasku czapki garnizonowej i kapelusza damskiego Marynarki Wojennej

- a) młodszy chorąży marynarki
- b) kontradmirał, komandor podporucznik, chorąży marynarki
- c) wiceadmirał, komandor porucznik, podporucznik marynarki, starszy chorąży marynarki
- d) admirał floty, komandor, porucznik marynarki, starszy chorąży sztabowy marynarki
- e) admirał, kapitan marynarki
- f) starszy chorąży sztabowy marynarki

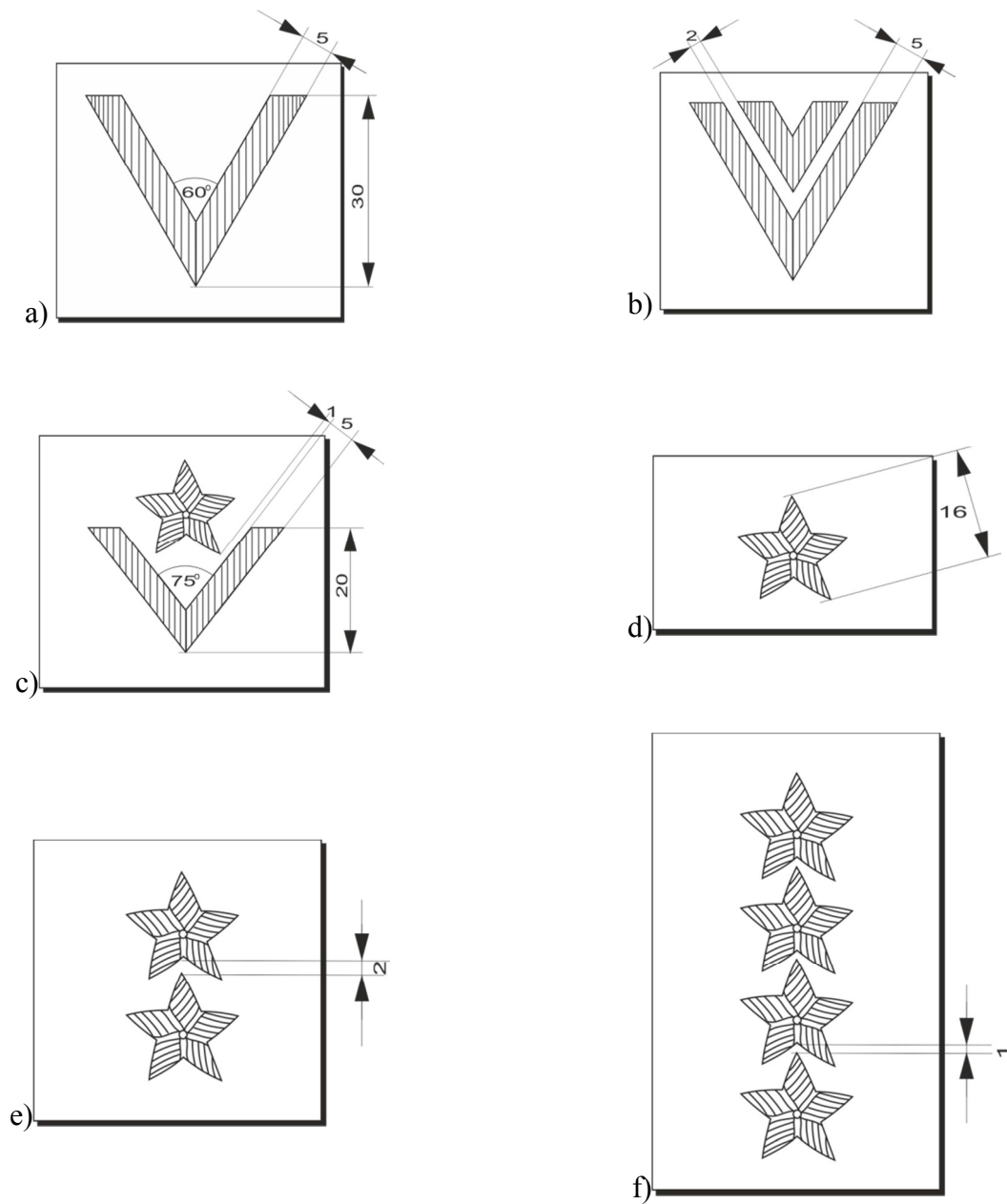
Rys. 8. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na beretach i furażerkach

a) beret	c) furażerka wyjściowa Wojsk Lądowych
b) furażerka Sił Powietrznych	d) furażerka polowa

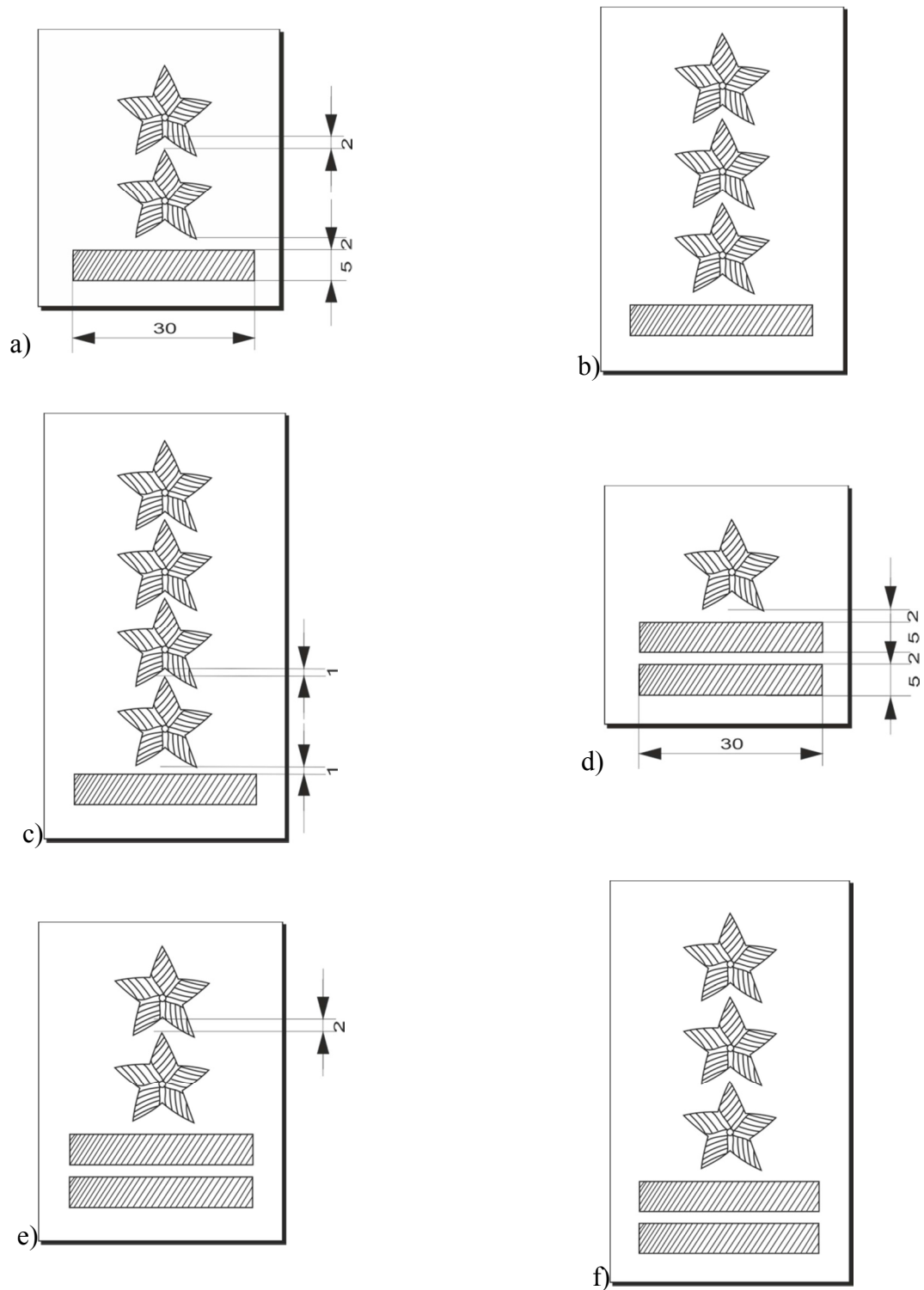
Rys. 9. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na beretach i furażerkach

a) starszy szeregowy	c) starszy kapral
b) kapral	d) plutonowy

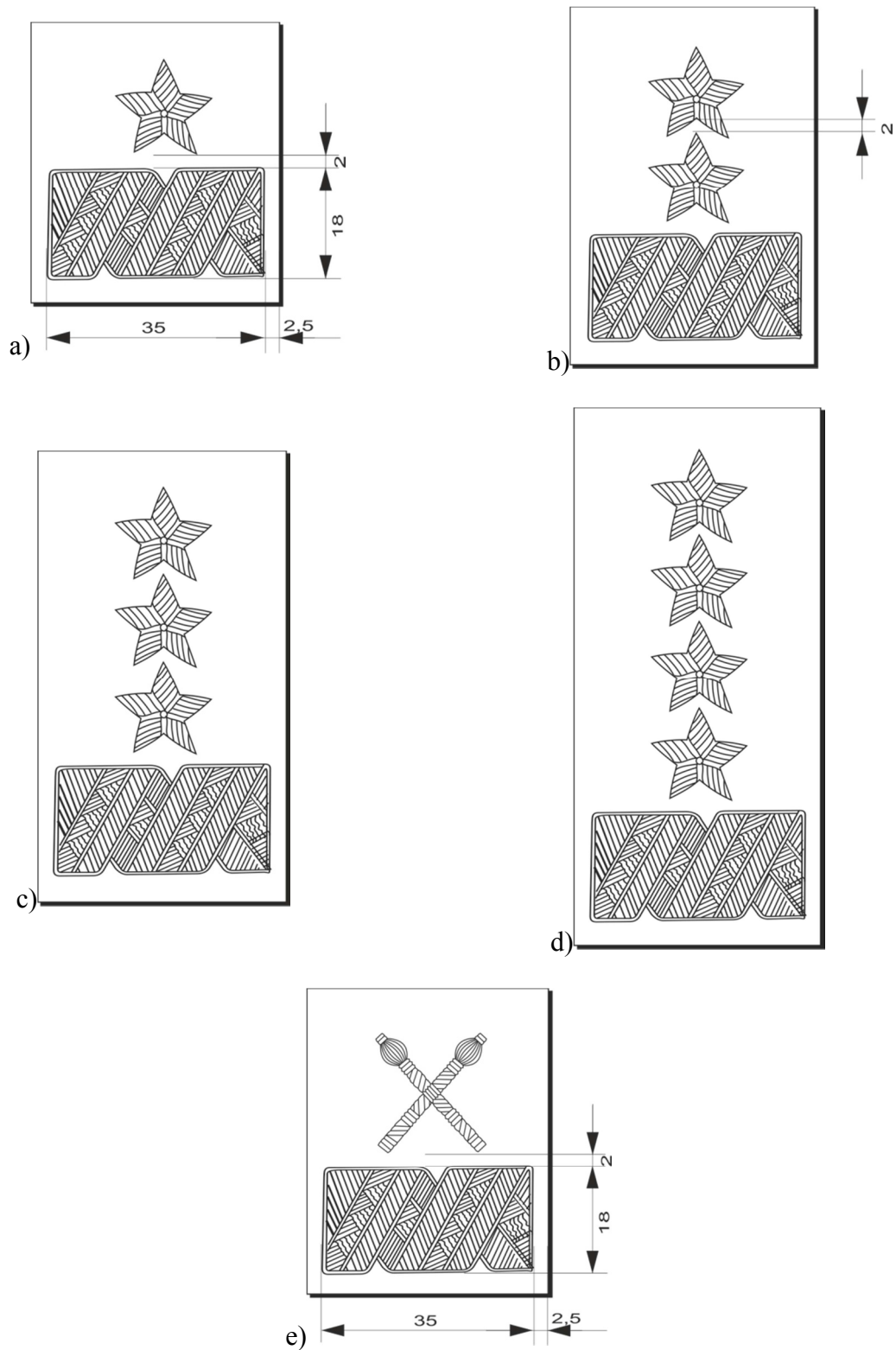
Rys. 10. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na beretach i furażerkach

- a) sierżant
- b) starszy sierżant
- c) młodszy chorąży
- d) chorąży
- e) starszy chorąży
- f) starszy chorąży sztabowy

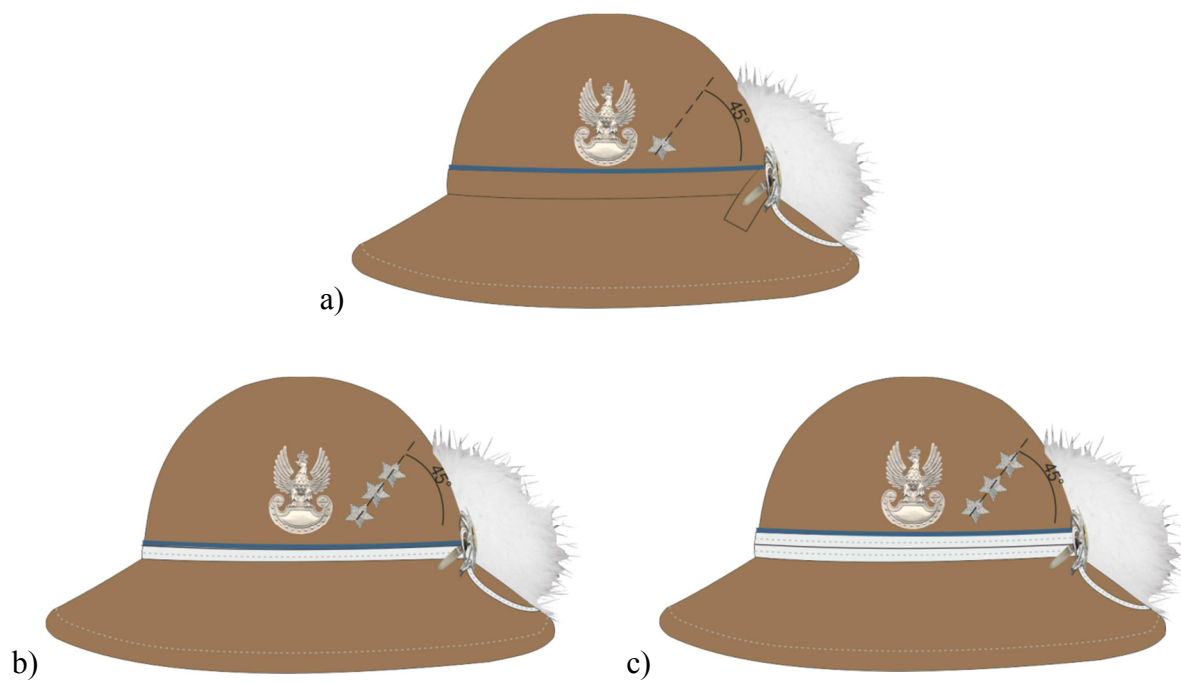
Rys. 11. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na beretach i furazerkach

- a) podporucznik
- b) porucznik
- c) kapitan
- d) major
- e) podpułkownik
- f) pułkownik

Rys. 12. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na beretach i furażerkach

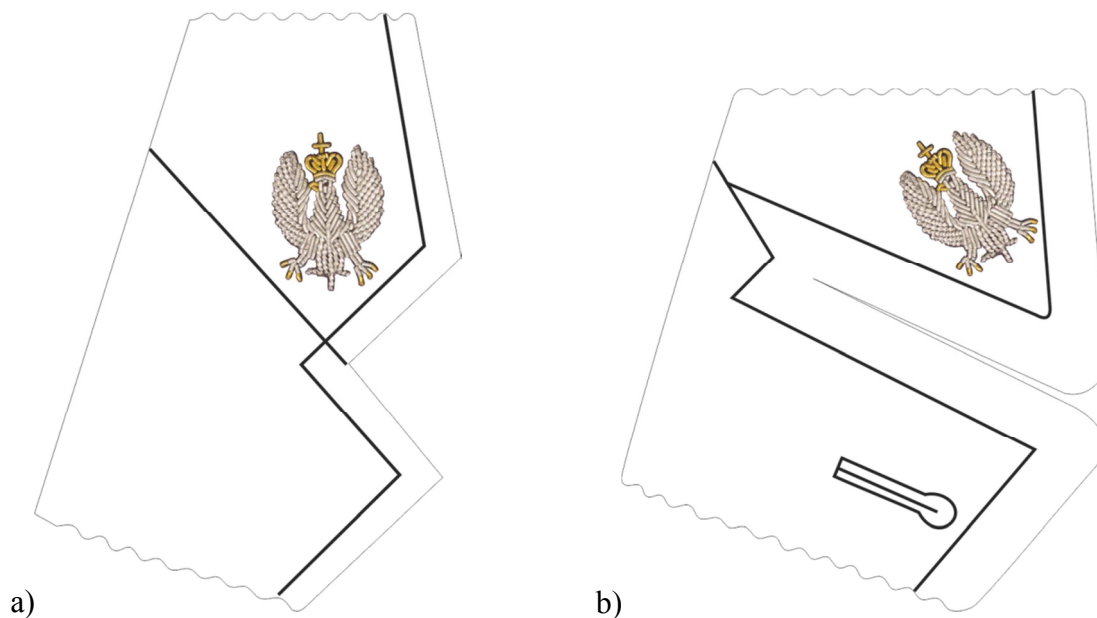
- a) generał brygady
- b) generał dywizji
- c) generał broni
- d) generał
- e) marszałek Polski

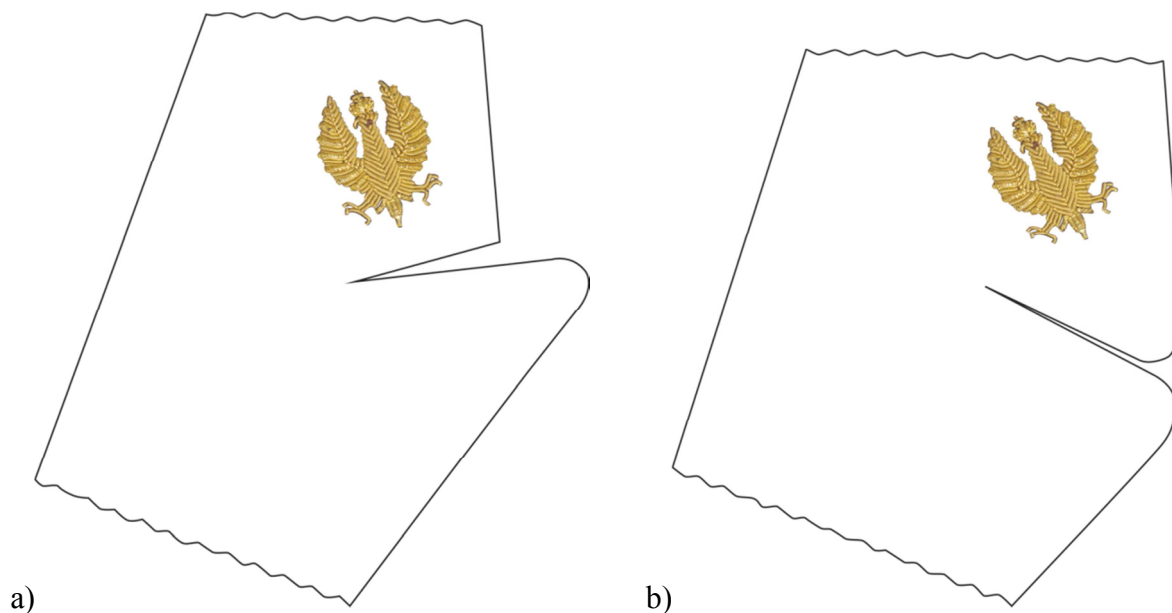
Rys. 13. Sposób rozmieszczenia orłów i oznak stopni wojskowych na kapeluszach podhalańskich

- a) szeregowego i podoficera
- b) oficera młodszego
- c) oficera starszego

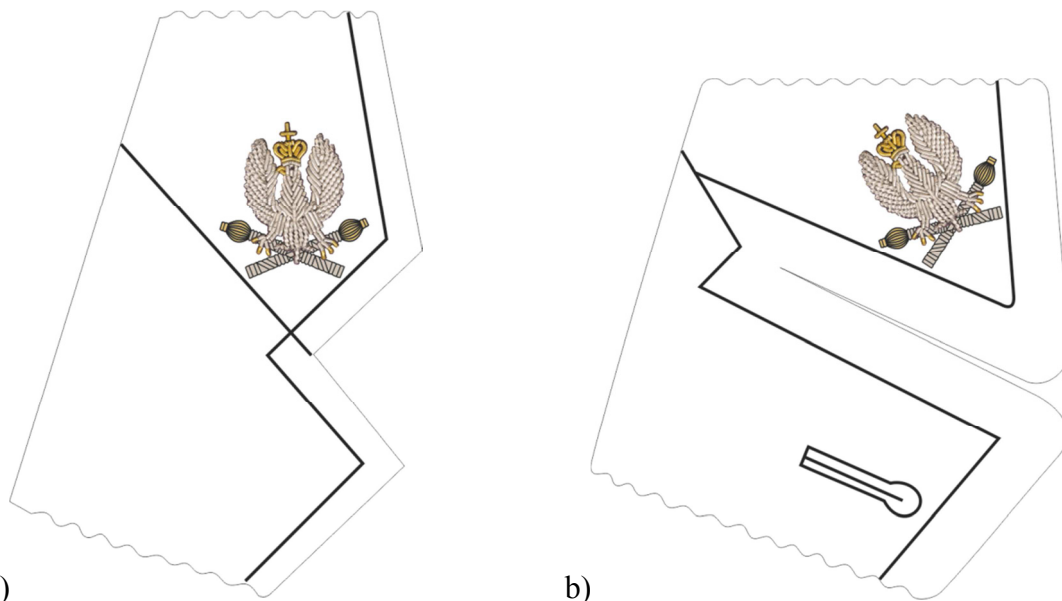
SPOSÓB ROZMIESZCZENIA ORLÓW MARSZAŁKA POLSKI, GENERALÓW
I ADMIRAŁÓW NA KOŁNIERZACH KURTKI MUNDURU I PŁASZCZA SUKIENNEGO

Rys. 1. Sposób rozmieszczania orła generała Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych
a) na kołnierzu kurtki munduru
b) na kołnierzu płaszcza sukiennego

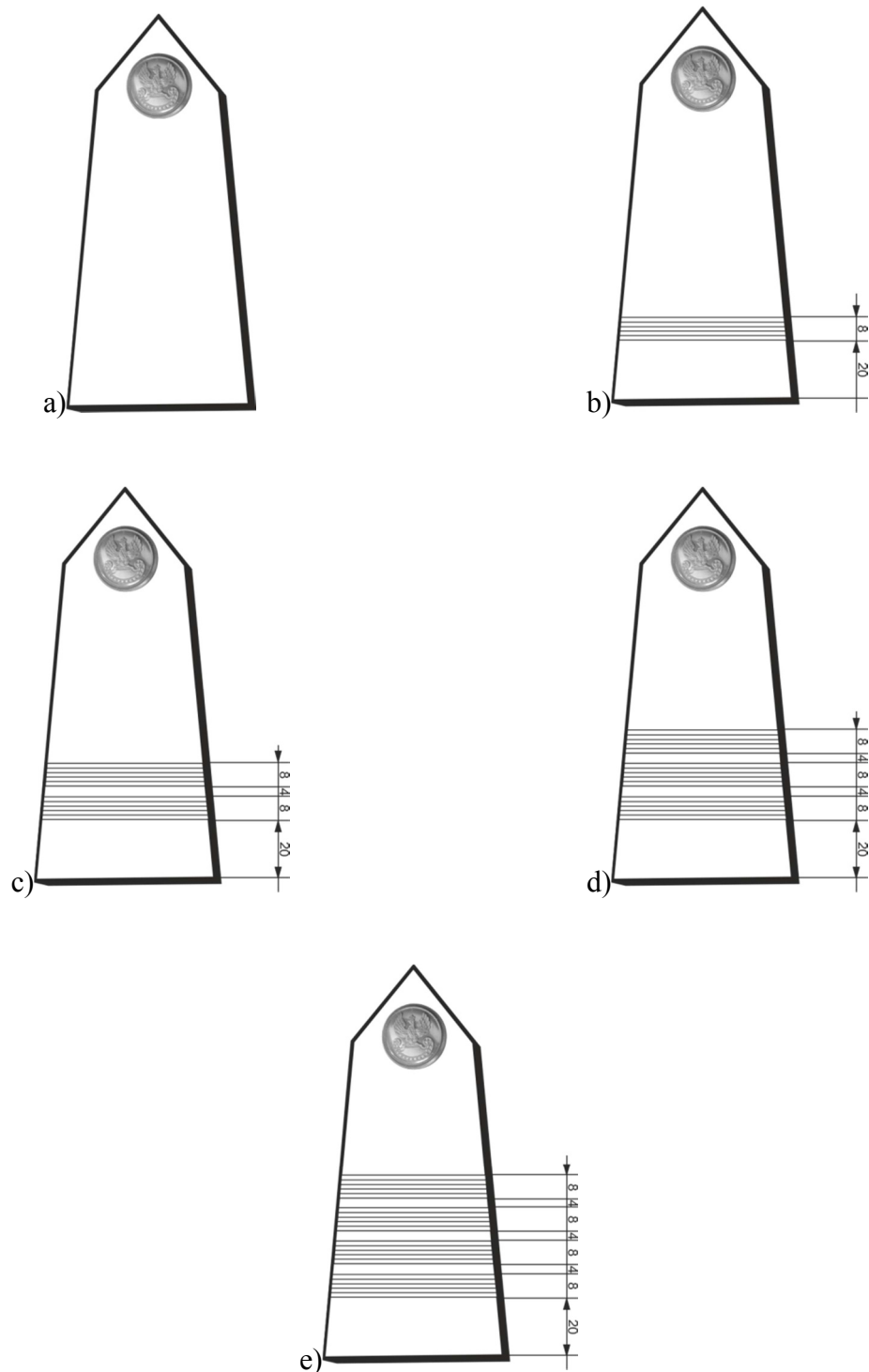
Rys. 2. Sposób rozmieszczania orła admirała Marynarki Wojennej
a) na kołnierzu kurtki munduru
b) na kołnierzu płaszcza sukiennego

Rys. 3. Sposób rozmieszczania orła Marszałka Polski

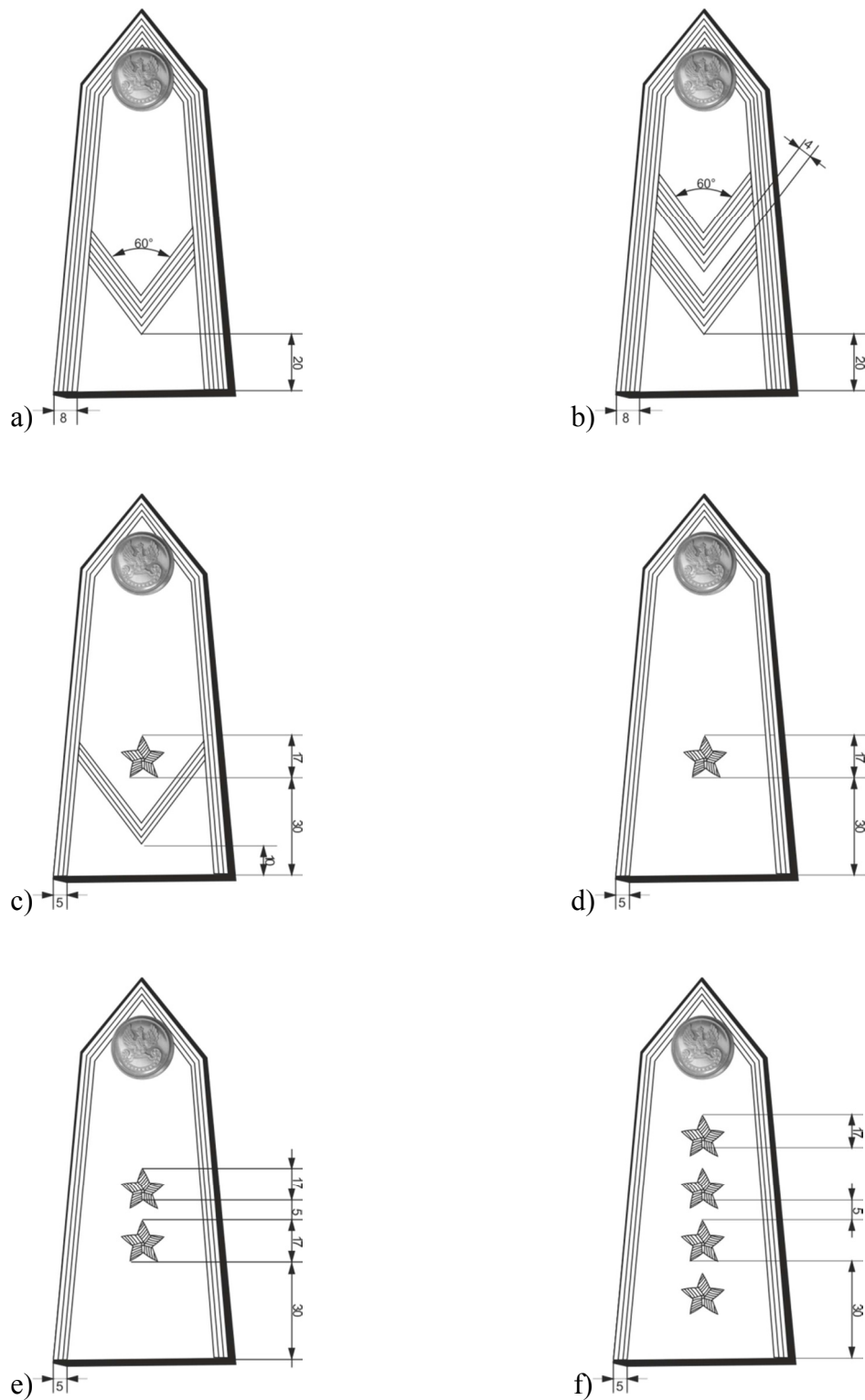
- a) na kołnierzu kurtki munduru
- b) na kołnierzu płaszcza sukienego

SPOSÓB ROZMIESZCZENIA OZNAK STOPNI WOJSKOWYCH NA NARAMIENNIKACH,
PODKŁADKACH I POCHEWKACH

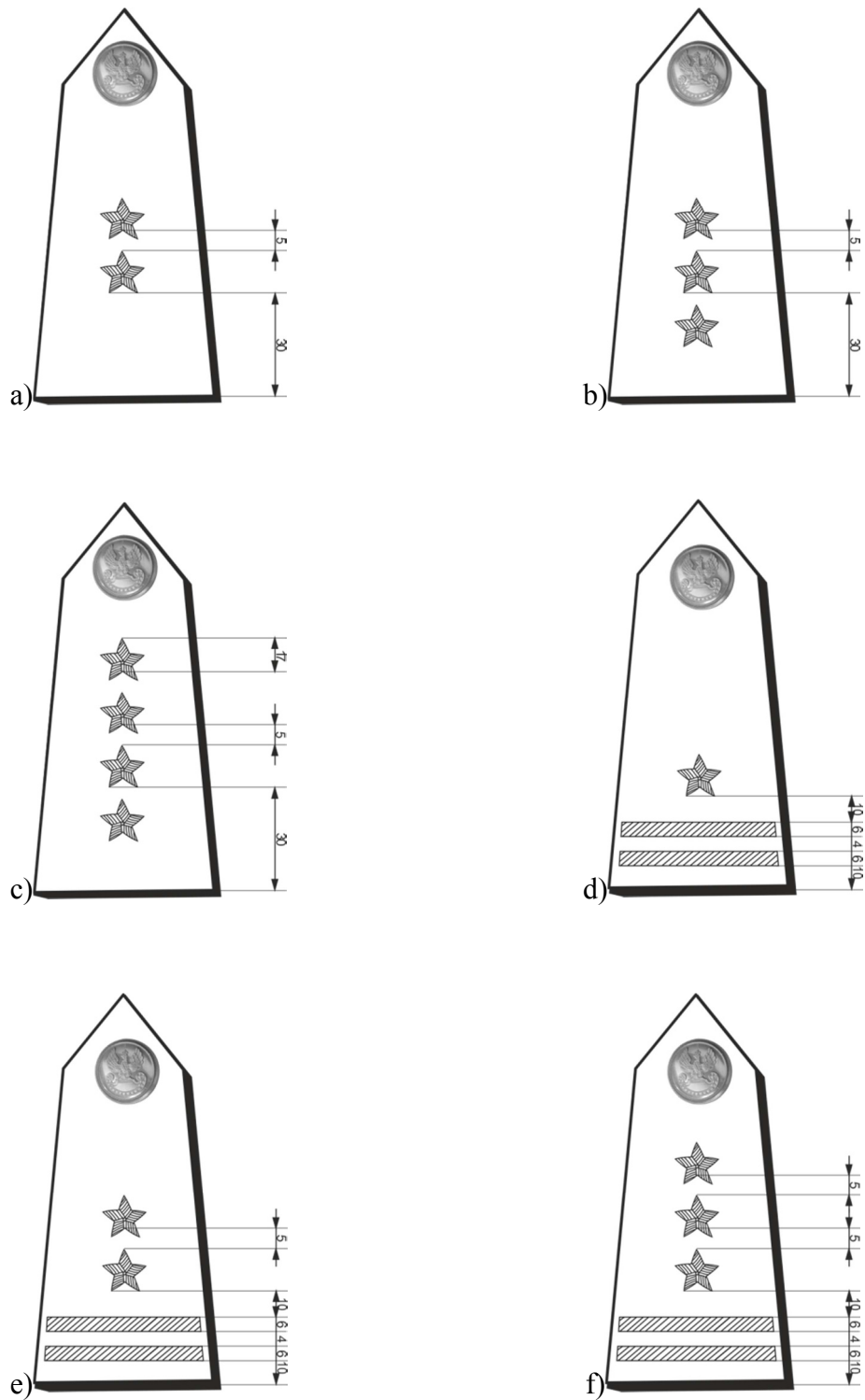
Rys. 1. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

- a) szeregowy
- b) starszy szeregowy
- c) kapral
- d) starszy kapral
- e) plutonowy

Rys. 2. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

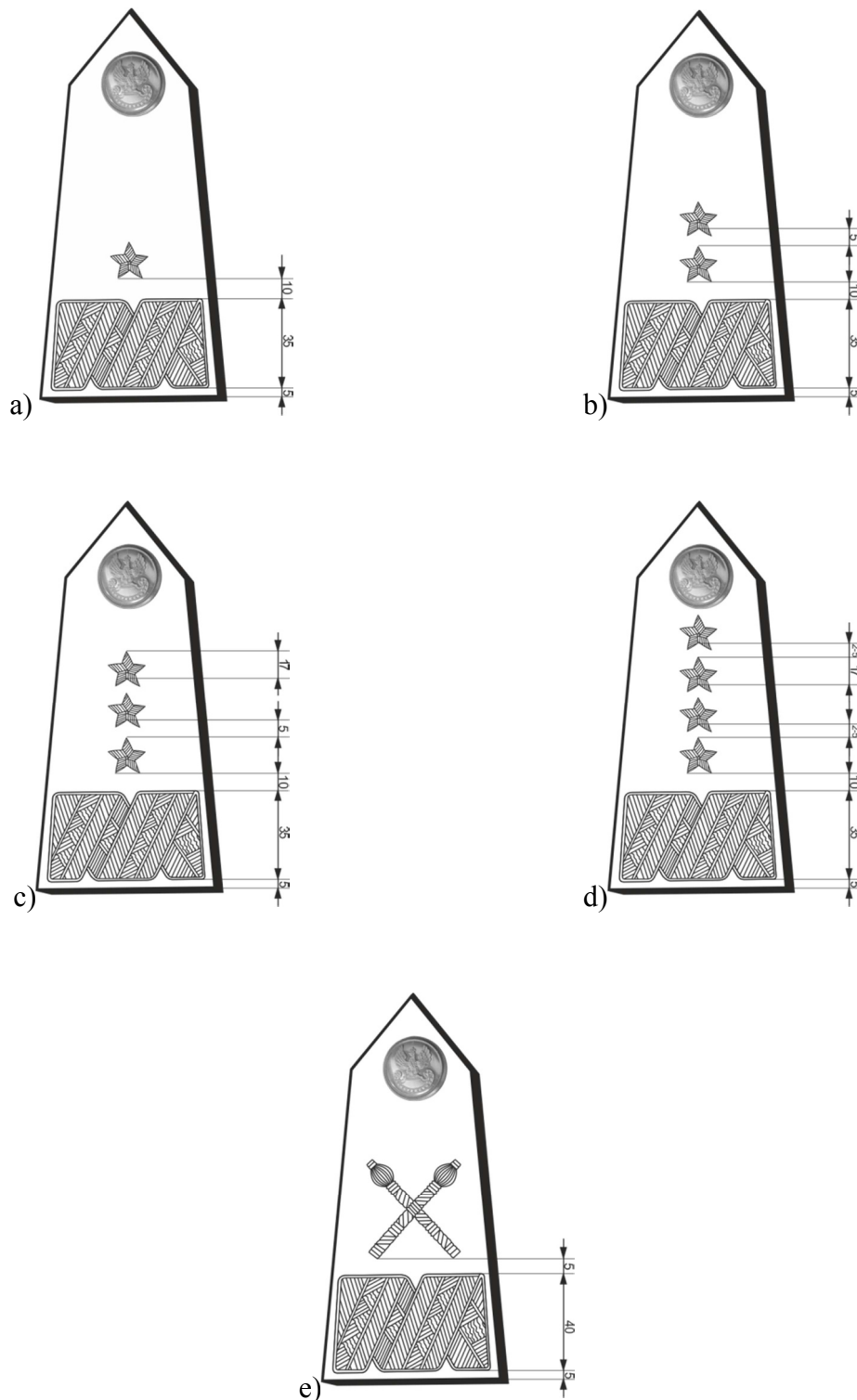
a) sierżant	d) chorąży
b) starszy sierżant	e) starszy chorąży
c) młodszy chorąży	f) starszy chorąży sztabowy

Rys. 3. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

- a) podporucznik
- b) porucznik
- c) kapitan

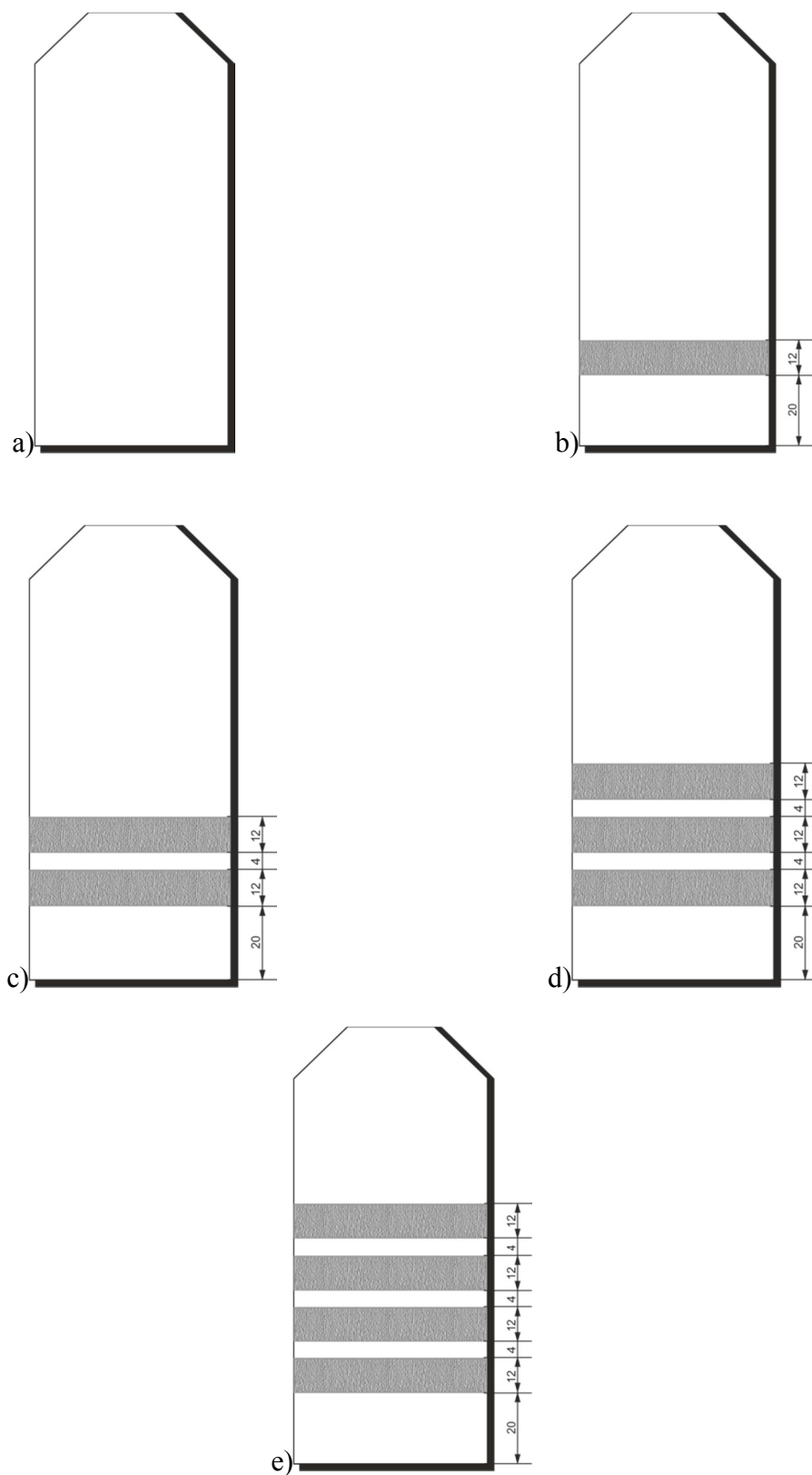
- d) major
- e) podpułkownik
- f) pułkownik

Rys. 4. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

- a) general brygady
- b) general dywizji
- c) general broni

- d) general
- e) marszałek Polski

Rys. 5. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Marynarki Wojennej

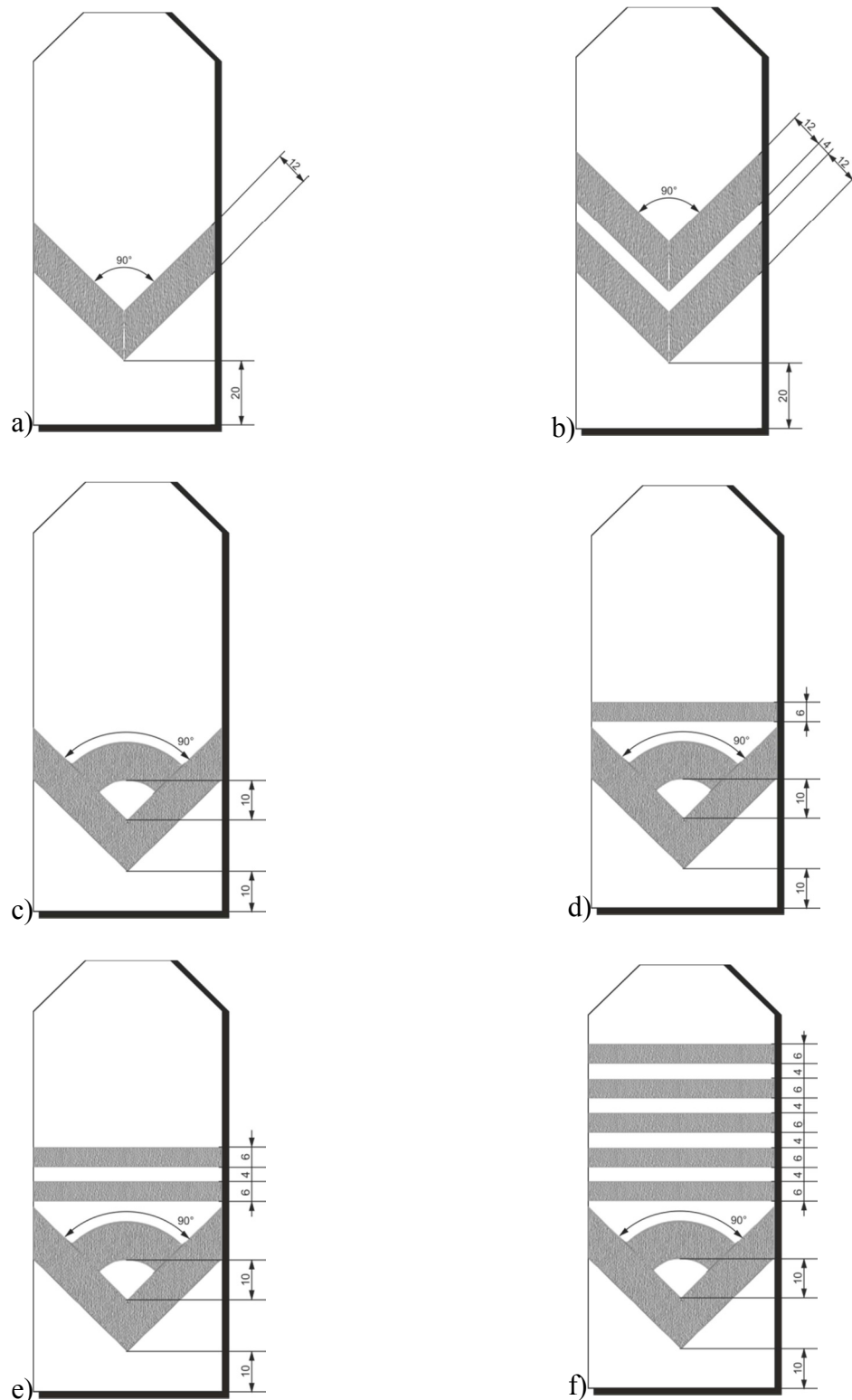
a) marynarz

b) starszy marynarz

c) mat

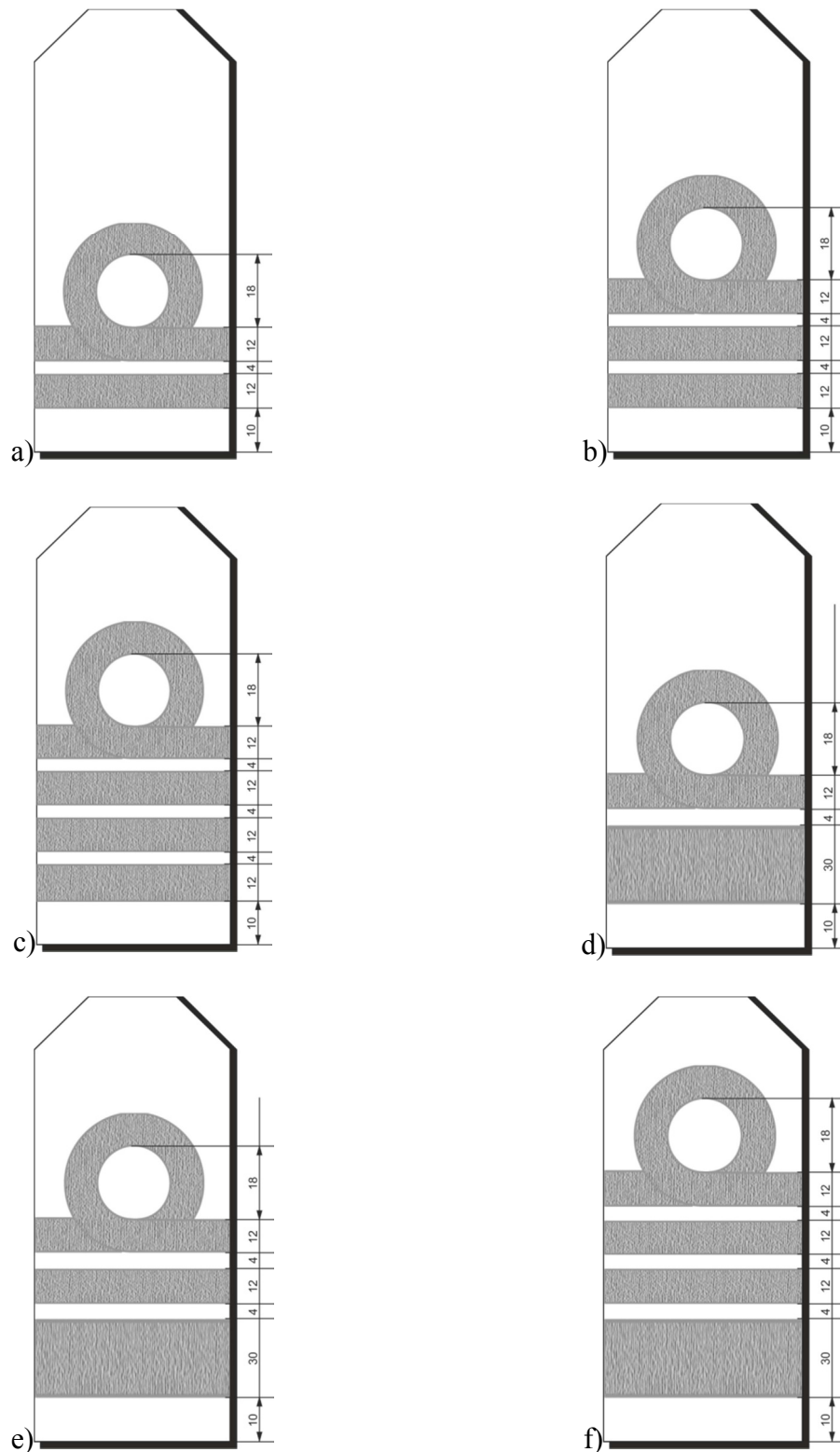
d) starszy mat

e) bosmanmat

Rys. 6. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Marynarki Wojennej

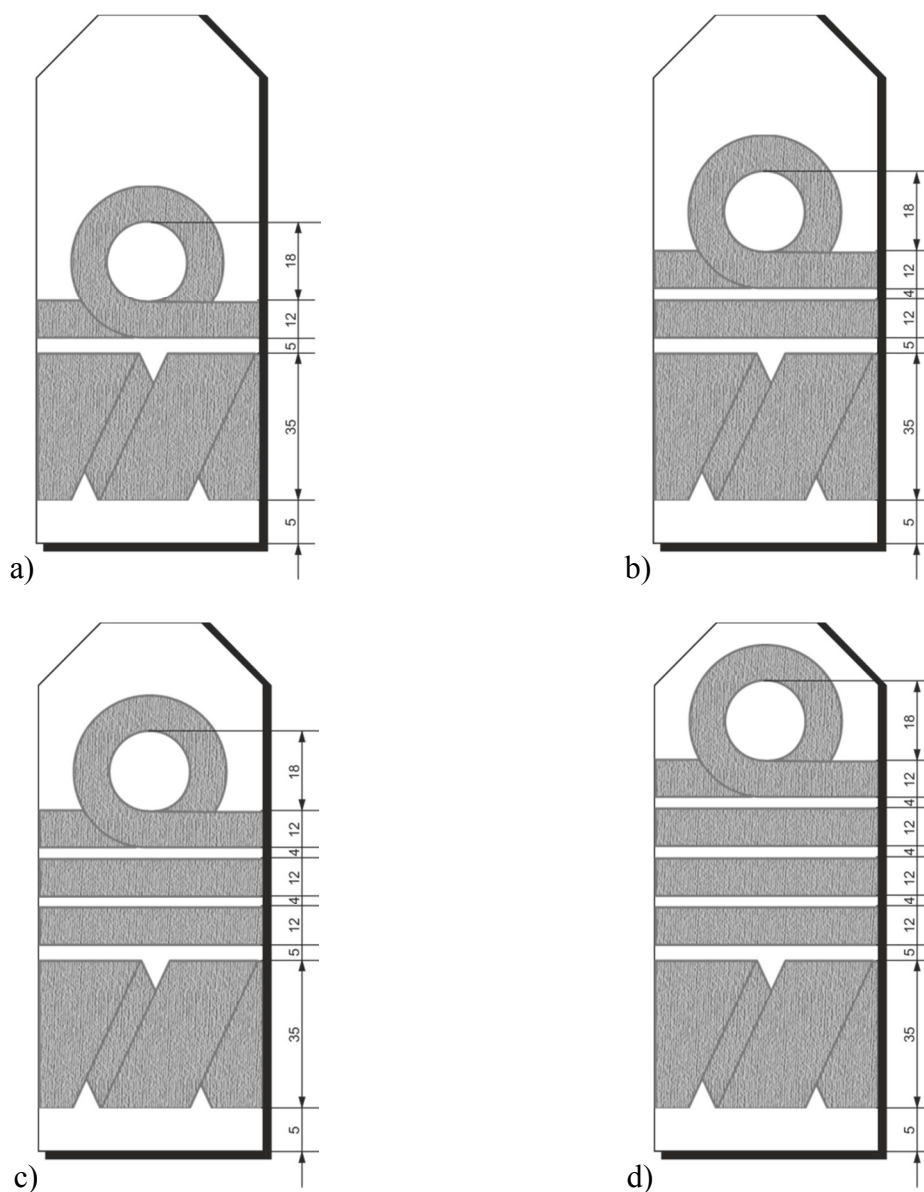
a) bosman	e) starszy chorąży marynarki
b) starszy bosman	f) starszy chorąży sztabowy marynarki
c) młodszy chorąży marynarki	
d) chorąży marynarki	

Rys. 7. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Marynarki Wojennej

- a) podporucznik marynarki
- b) porucznik marynarki
- c) kapitan marynarki

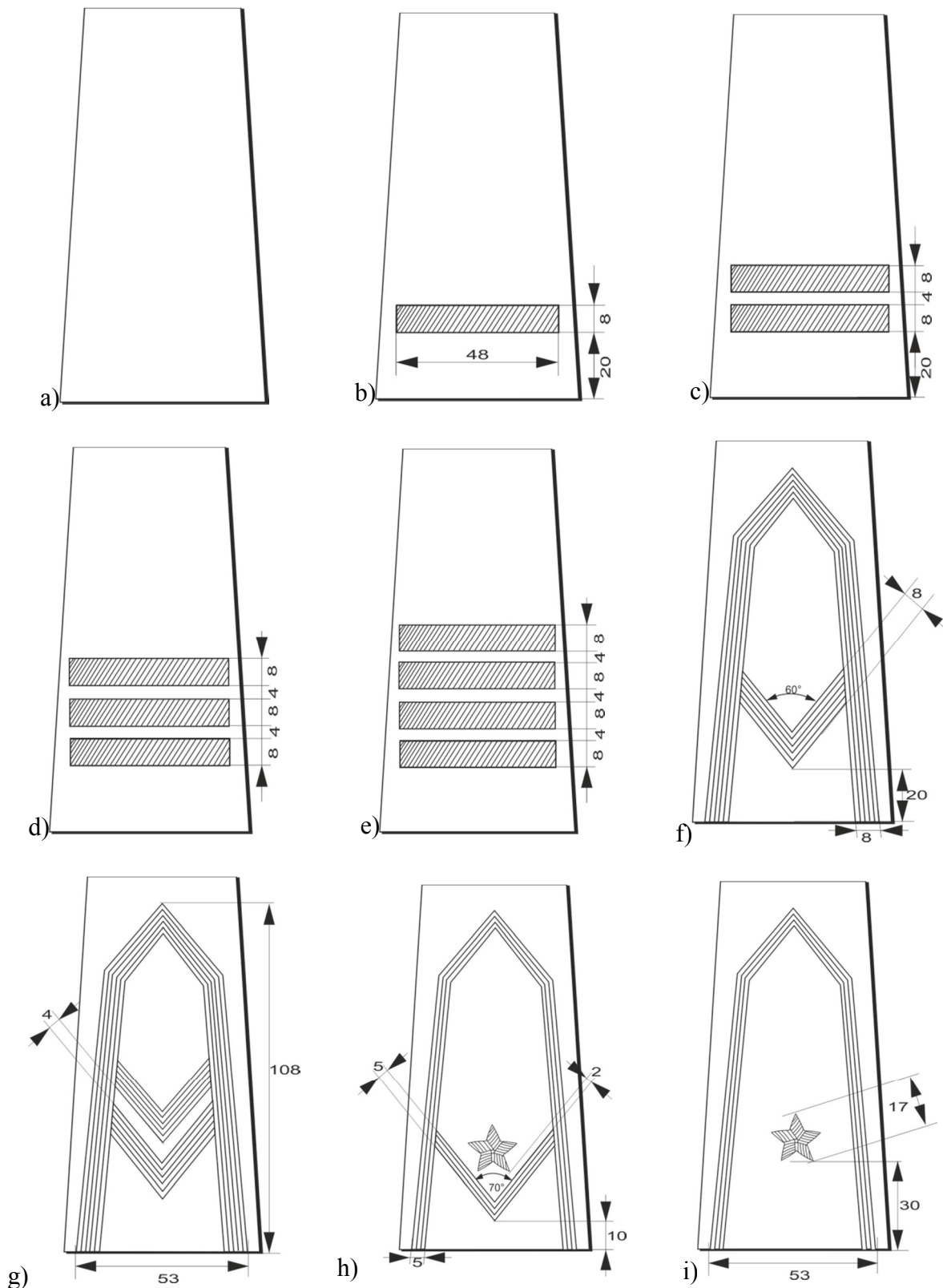
- d) komandor podporucznik
- e) komandor porucznik
- f) komandor

Rys. 8. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na naramiennikach Marynarki Wojennej

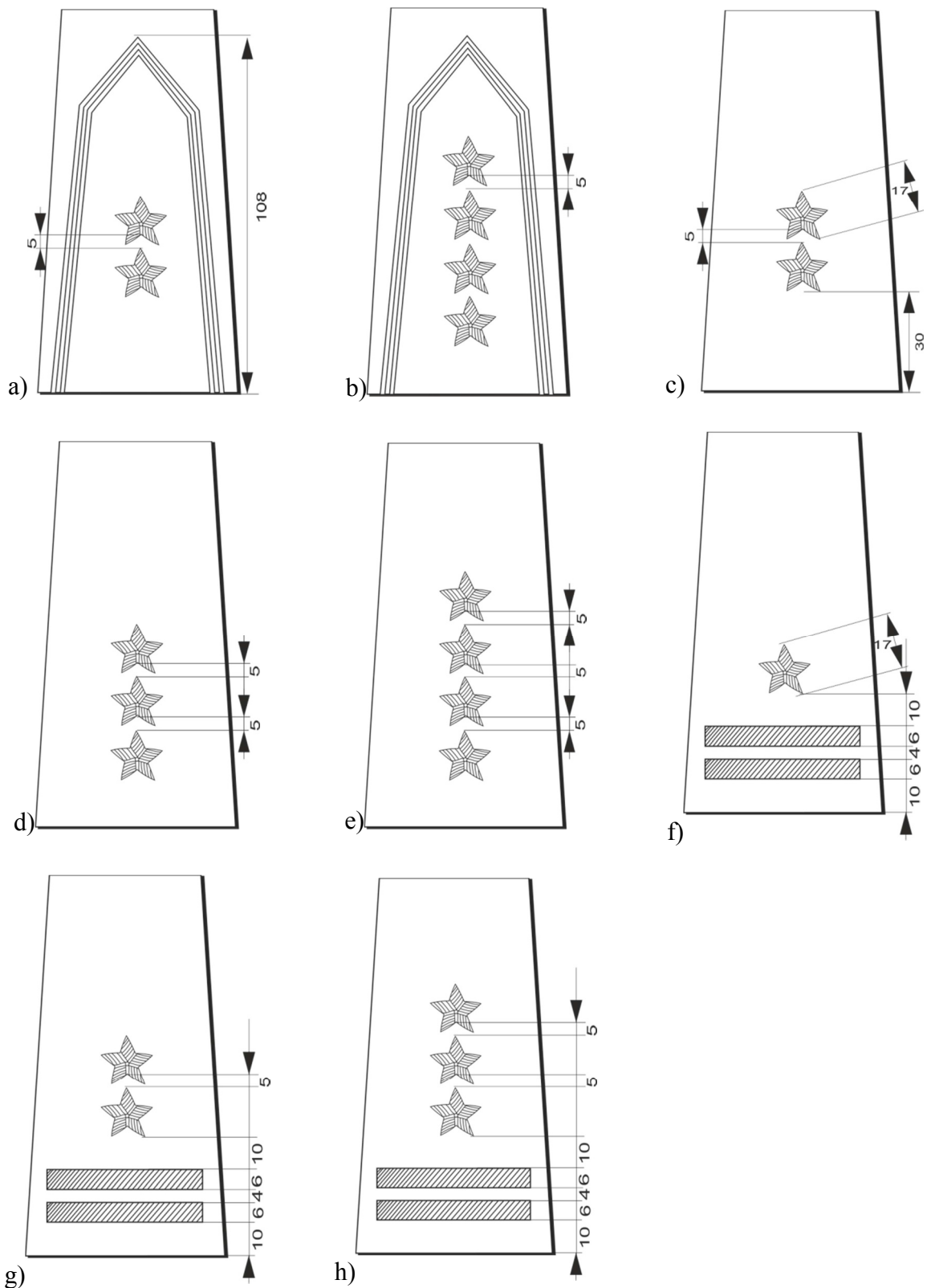
- a) konradmiral
- b) wiceadmiral
- c) admiral floty
- d) admiral

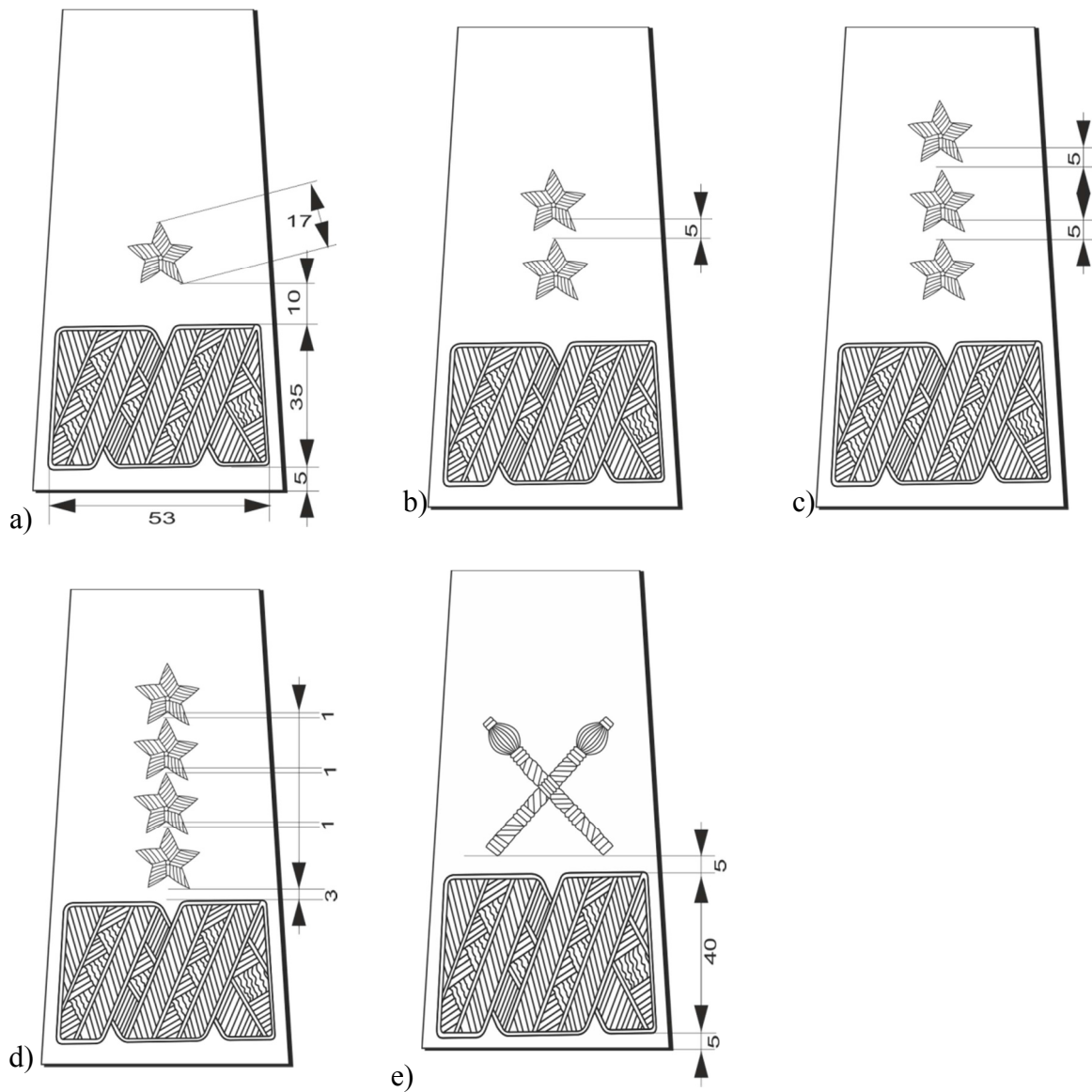
Rys. 9. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na pochewce

a) szeregowy	f) sierżant
b) starszy szeregowy	g) starszy sierżant
c) kapral	h) młodszy chorąży
d) starszy kapral	i) chorąży
e) plutonowy	

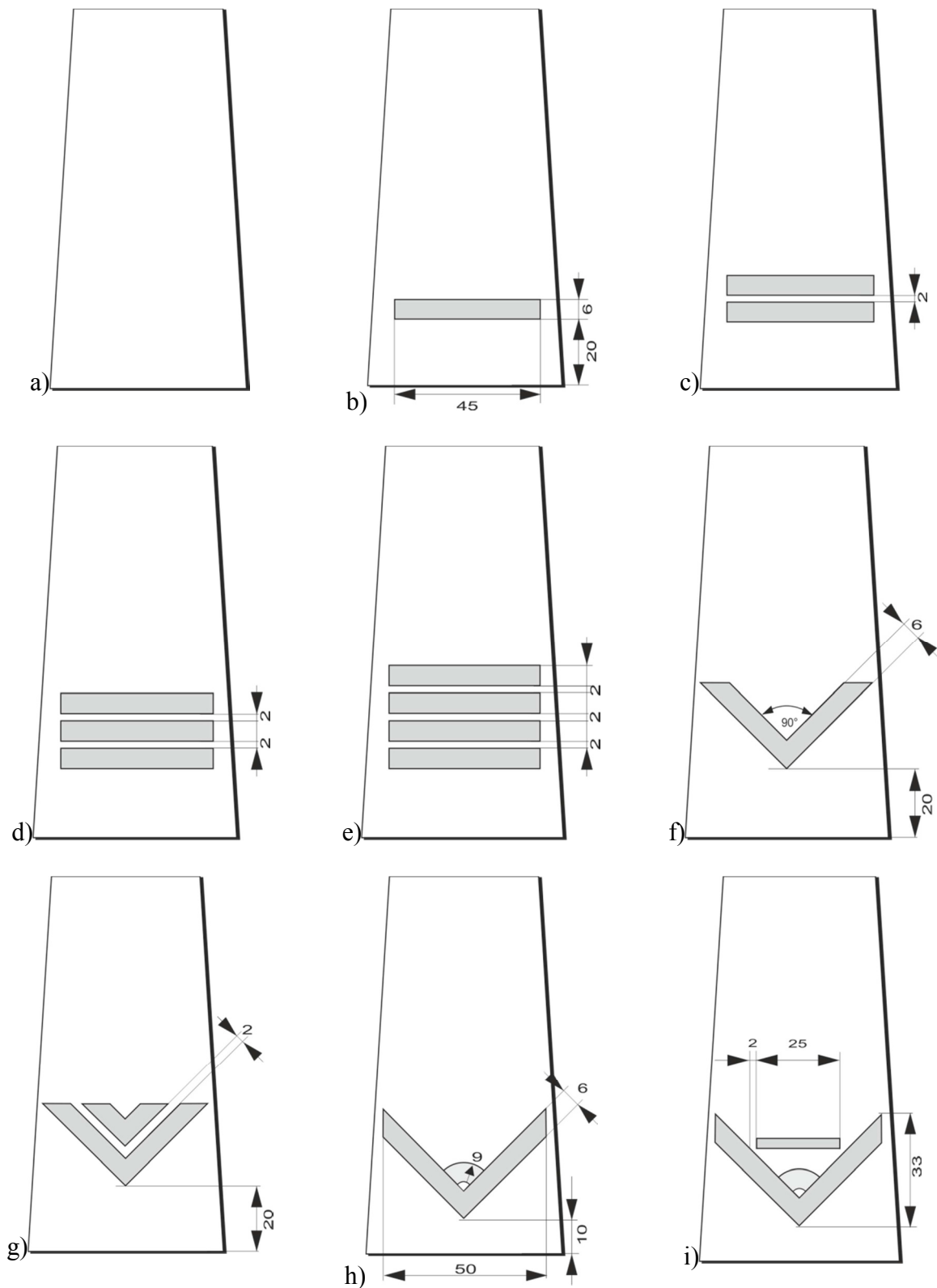
Rys. 10. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na pochwecie

a) starszy chorąży	e) kapitan
b) starszy chorąży sztabowy	f) major
c) podporucznik	g) podpułkownik
d) porucznik	h) pułkownik

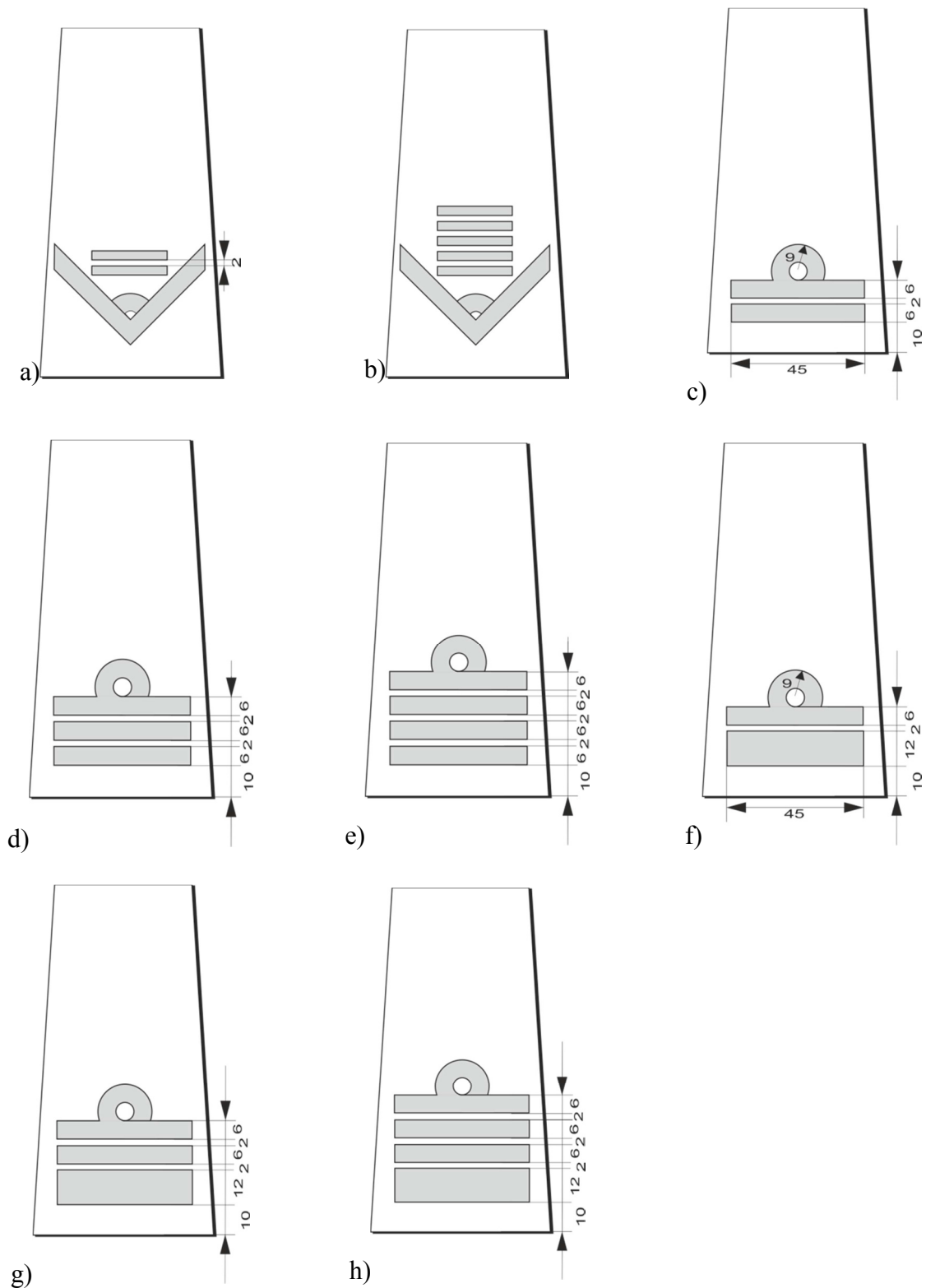
Rys. 11. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na pochewce

- a) generał brygady
- b) generał dywizji
- c) generał broni
- d) generał
- e) marszałek Polski

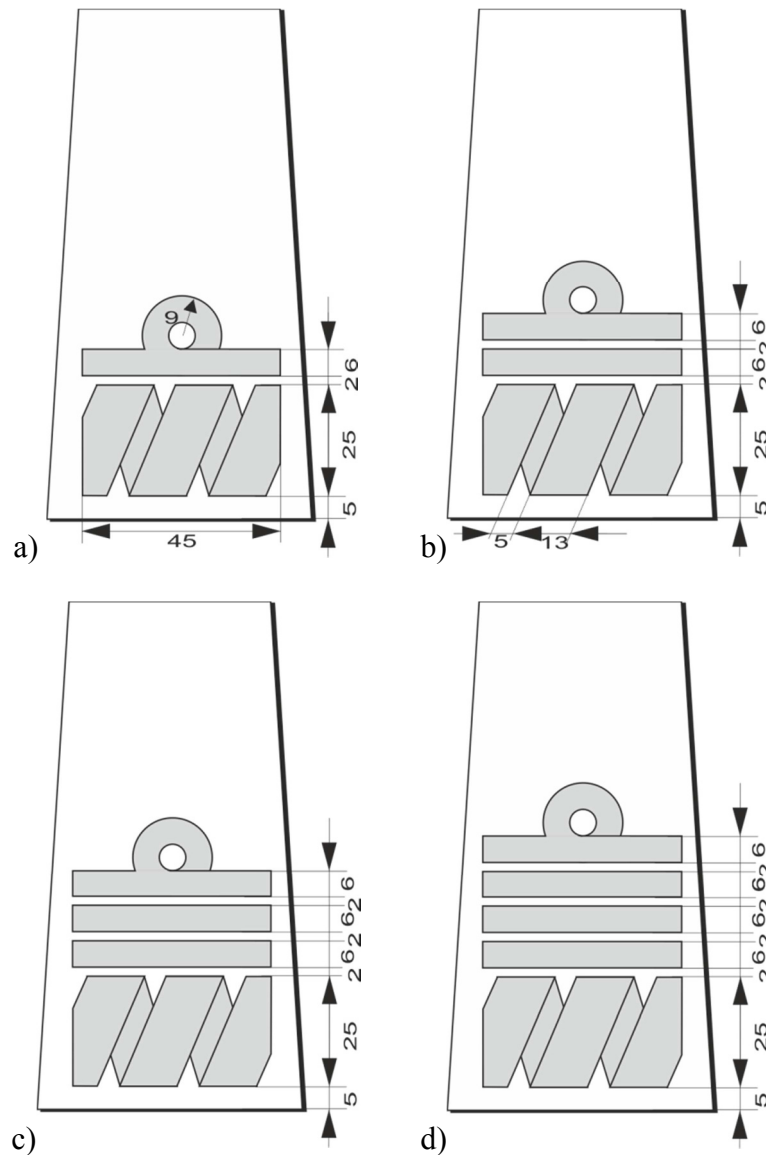
Rys. 12. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na pochewce

a) marynarz	f) bosman
b) starszy marynarz	g) starszy bosman
c) mat	h) młodszy chorąży marynarki
d) starszy mat	i) chorąży marynarki
e) bosmanmat	

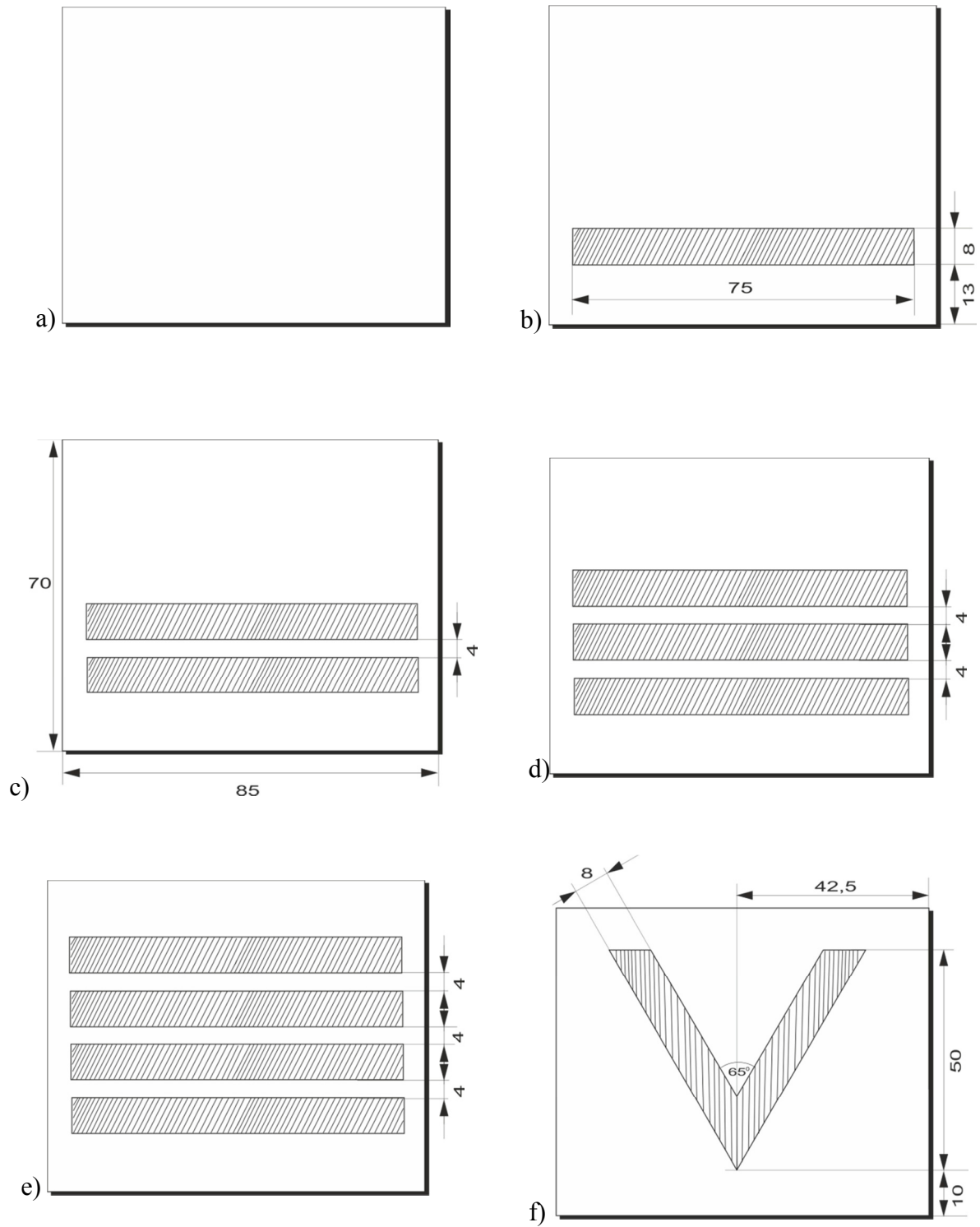
Rys. 13. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na pochwecie

a) starszy chorąży marynarki	e) kapitan marynarki
b) starszy chorąży sztabowy marynarki	f) komandor podporucznik
c) podporucznik marynarki	g) komandor porucznik
d) porucznik marynarki	h) komandor

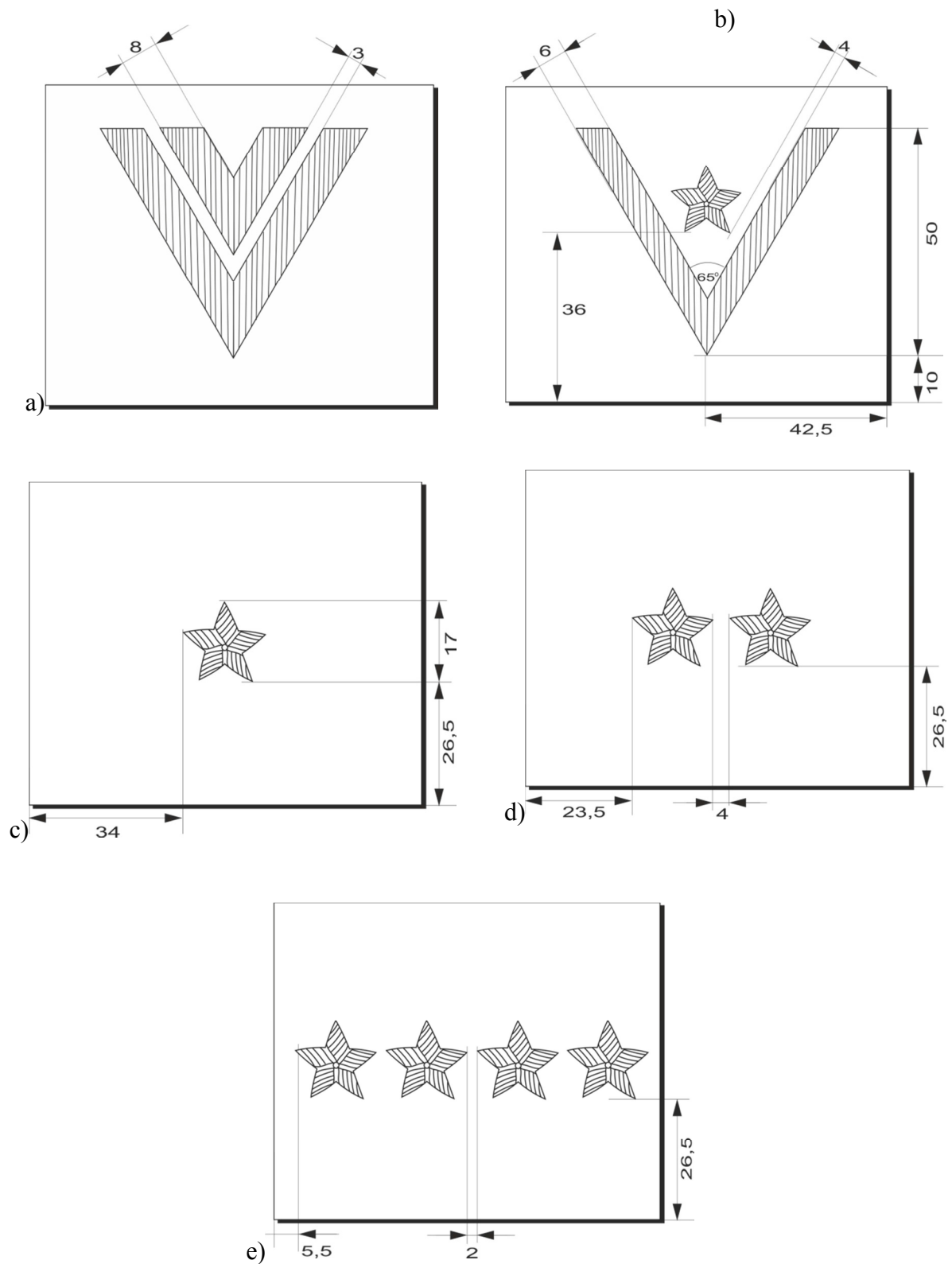
Rys. 14. Sposób rozmieszczania oznak stopni wojskowych na pochewce

- a) kontradmirał
- b) wiceadmirał
- c) admirał floty
- d) admirał

Rys. 15. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

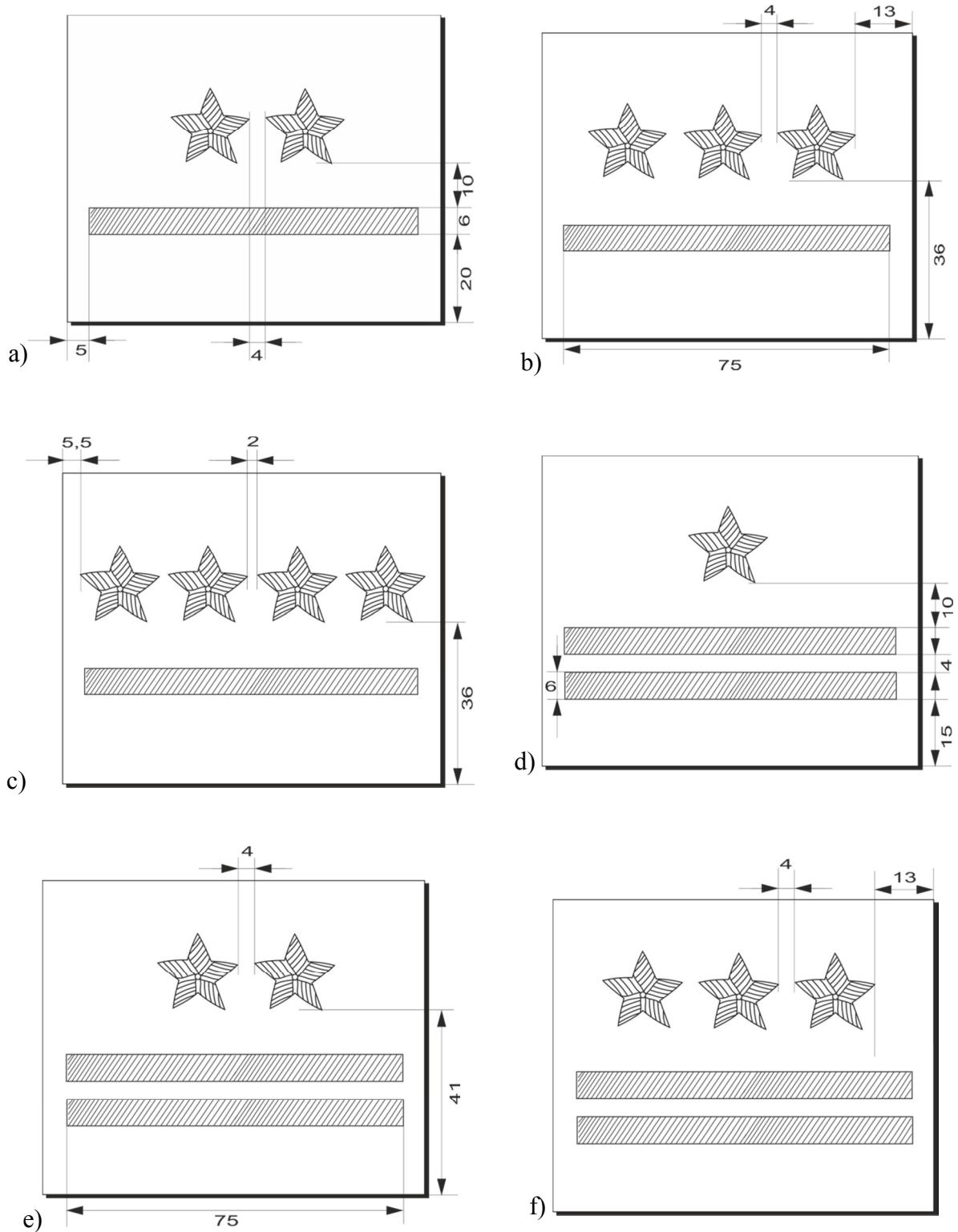
a) szeregowy	d) starszy kapral
b) starszy szeregowy	e) plutonowy
c) kapral	f) sierżant

Rys. 16. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

a) starszy sierżant	d) starszy chorąży
b) młodszy chorąży	e) starszy chorąży sztabowy
c) chorąży	

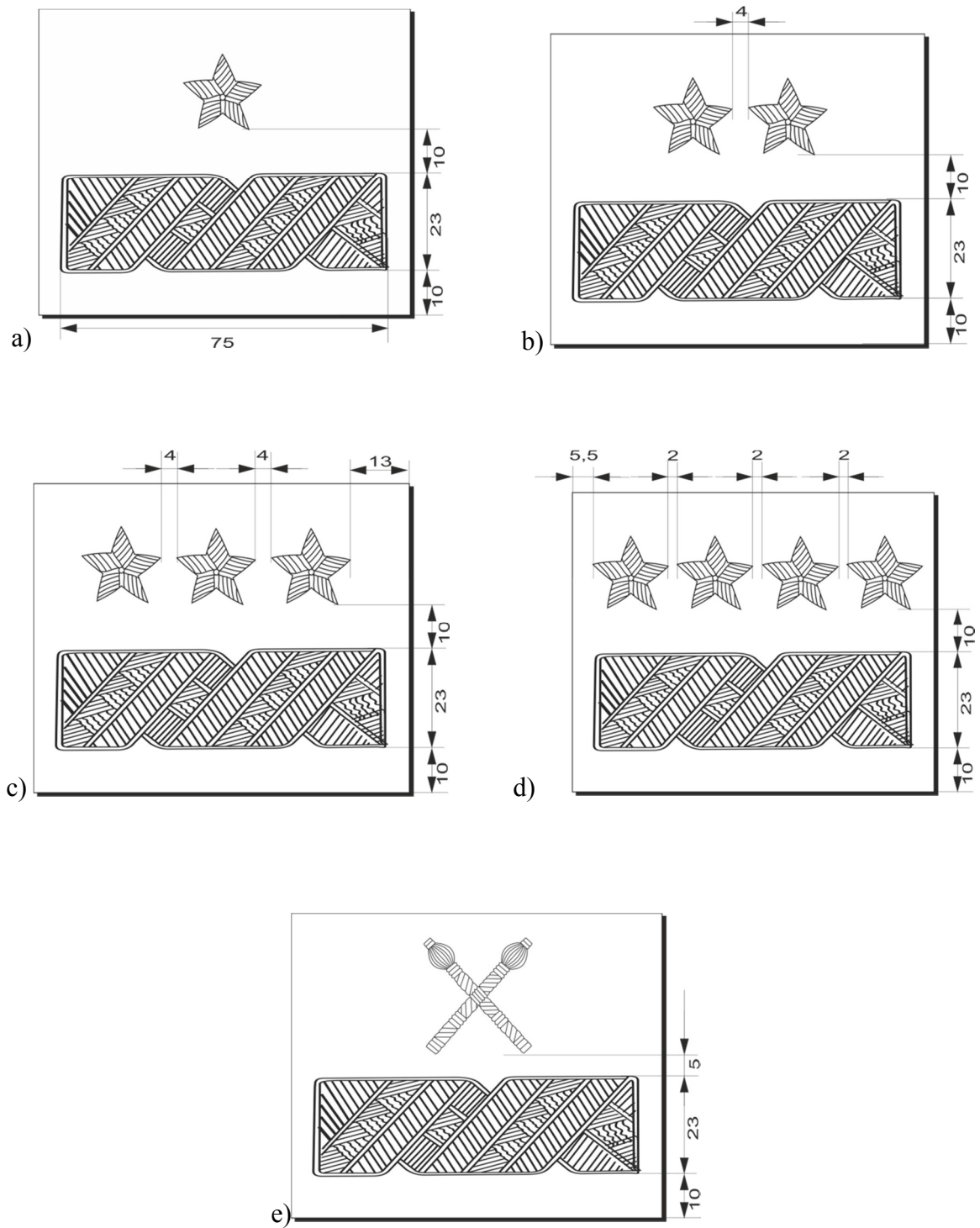

Rys. 17. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

- a) podporucznik
- b) porucznik
- c) kapitan

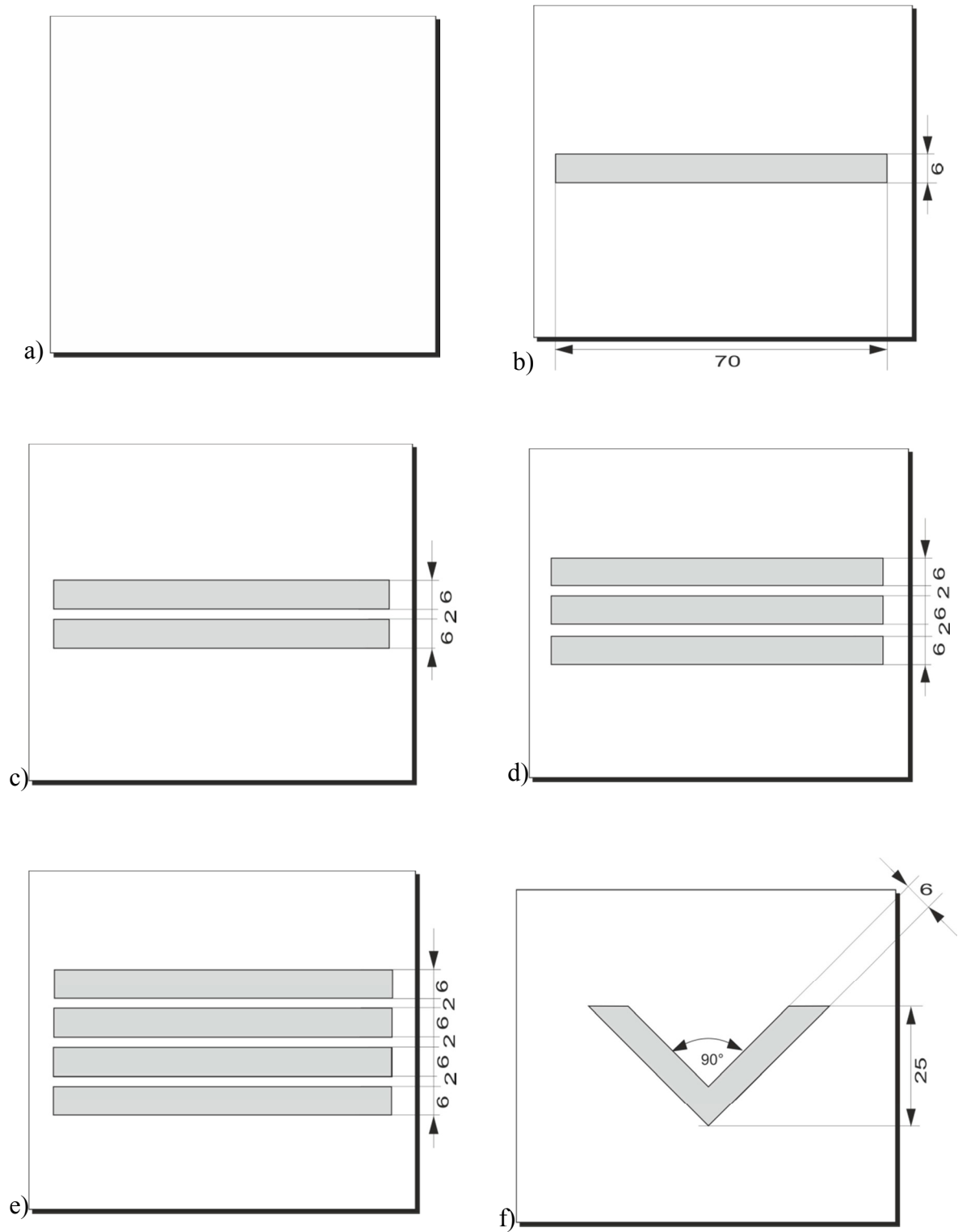
- d) major
- e) podpułkownik
- f) pułkownik

Rys. 18. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

- a) generał brygady
- b) generał dywizji
- c) generał broni

- d) generał
- e) marszałek polski

Rys. 19. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

a) marynarz

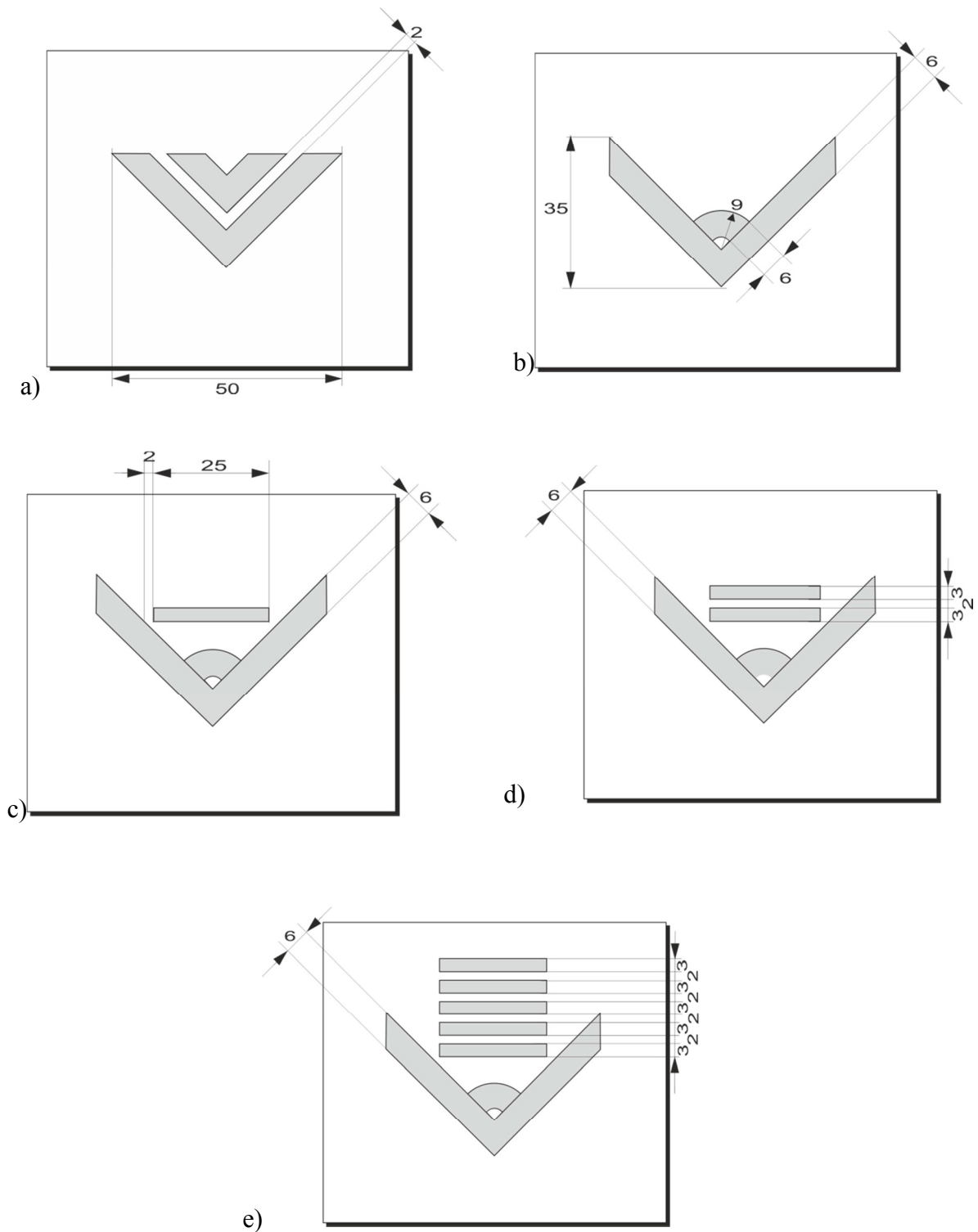
b) starszy marynarz

c) mat

d) starszy mat

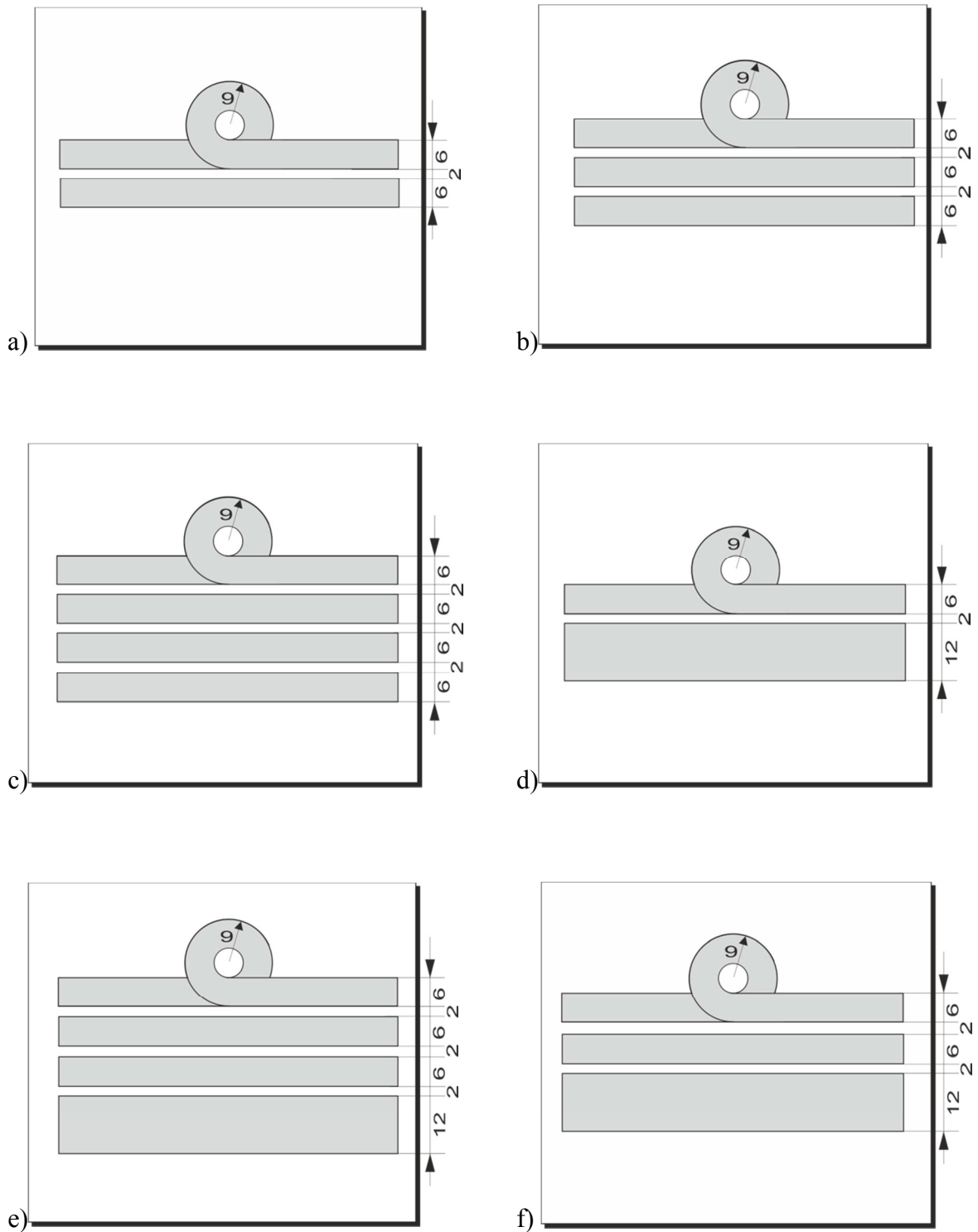
e) bosmanmat

f) bosman

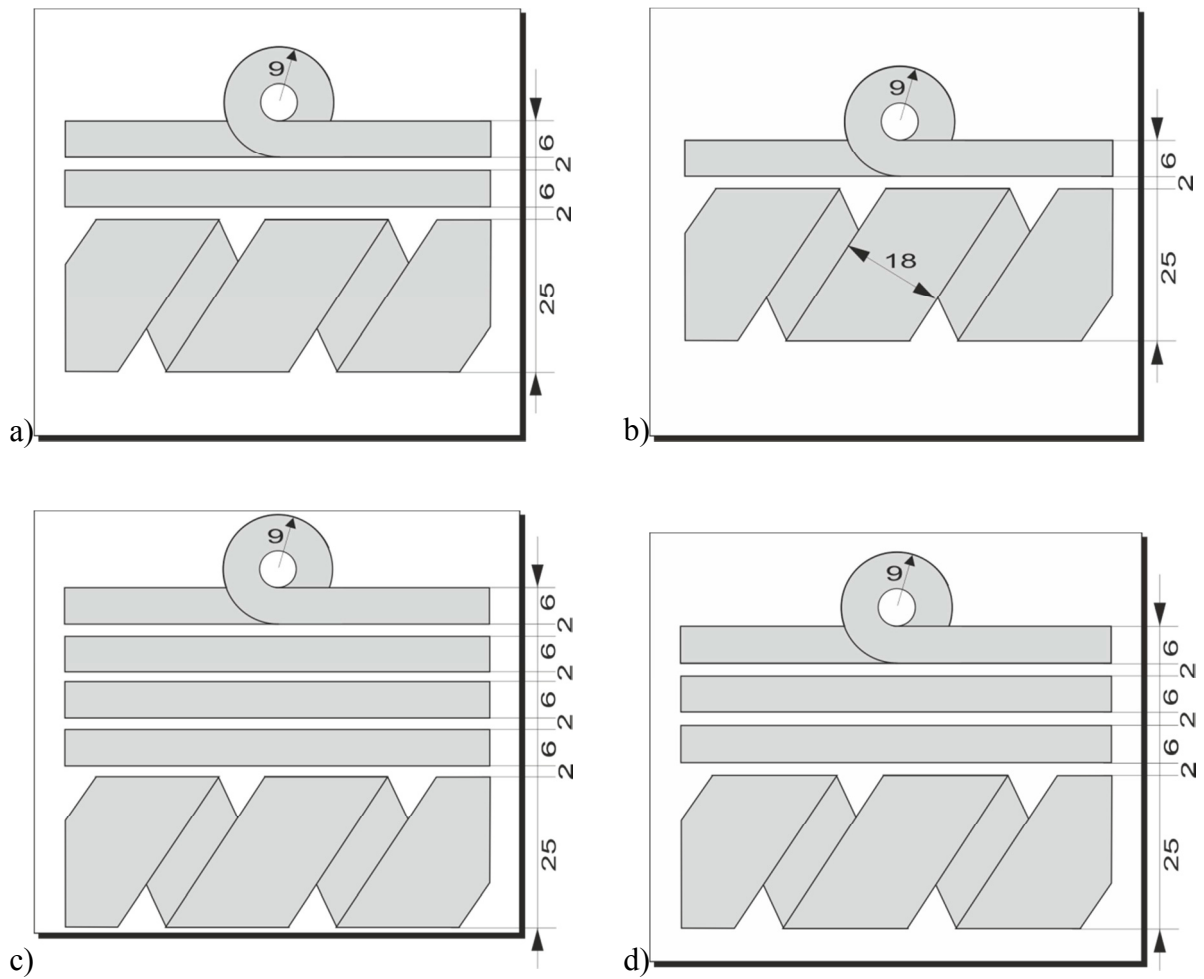
Rys. 20. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

a) starszy bosman	d) starszy chorąży marynarki
b) młodszy chorąży marynarki	e) starszy chorąży sztabowy marynarki
c) chorąży marynarki	

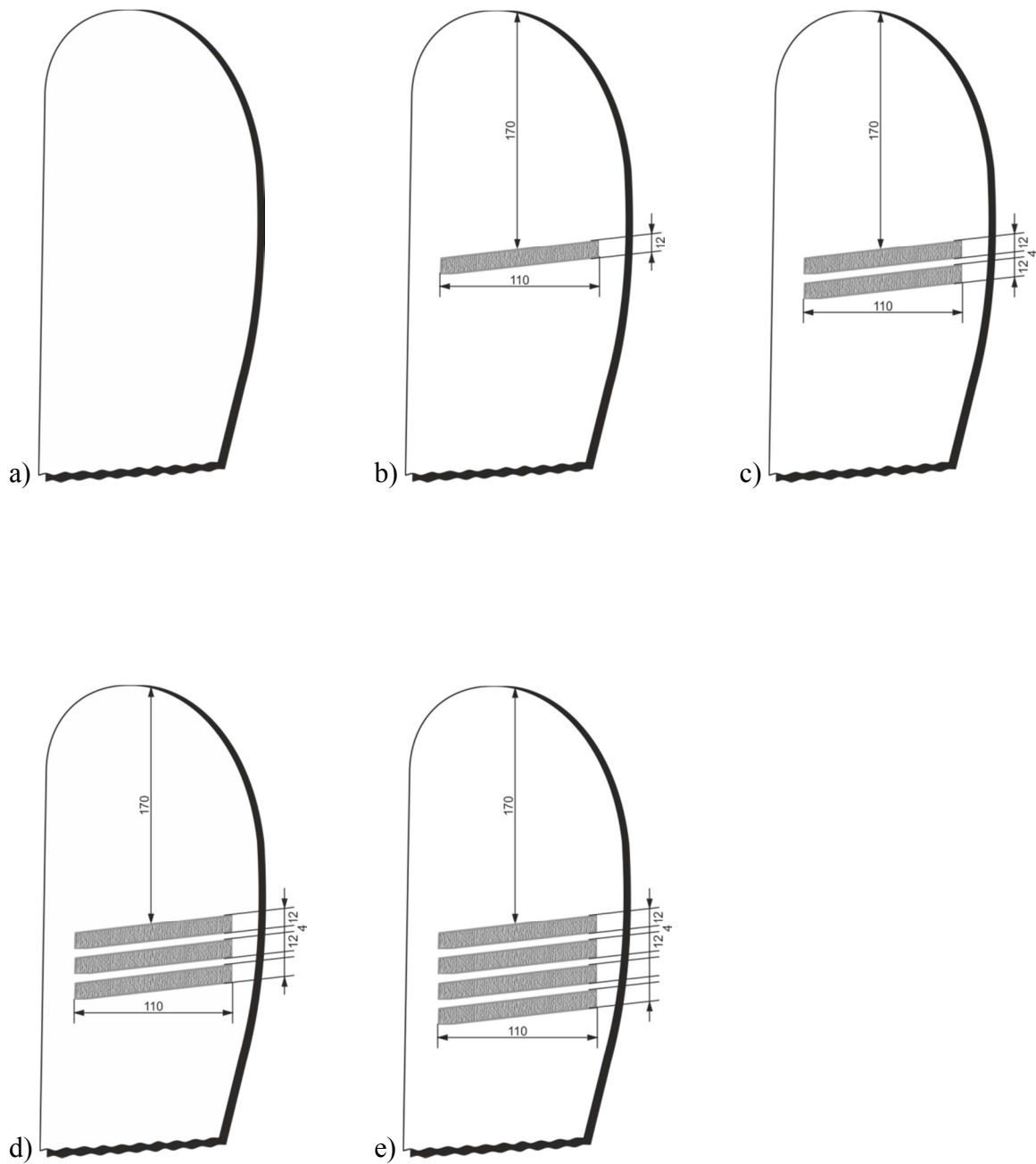

Rys. 21. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce

a) podporucznik marynarki	d) komandor podporucznik
b) porucznik marynarki	e) komandor porucznik
c) kapitan marynarki	f) komandor

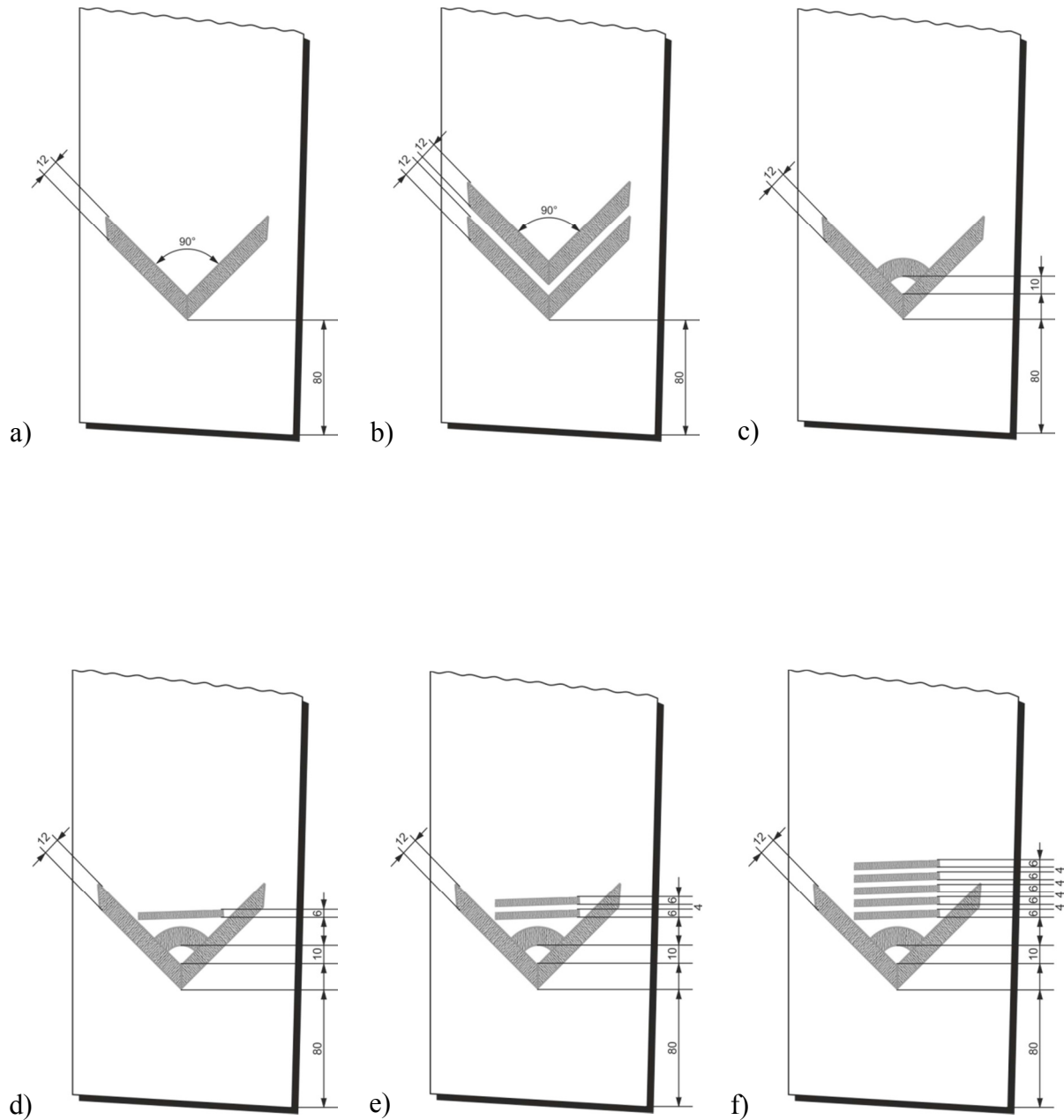

Rys. 22. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na podkładce
 a) kontradmirał
 b) wiceadmirał
 c) admirał floty
 d) admirał

Rys. 23. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na rękawach ubiorów Marynarki Wojennej

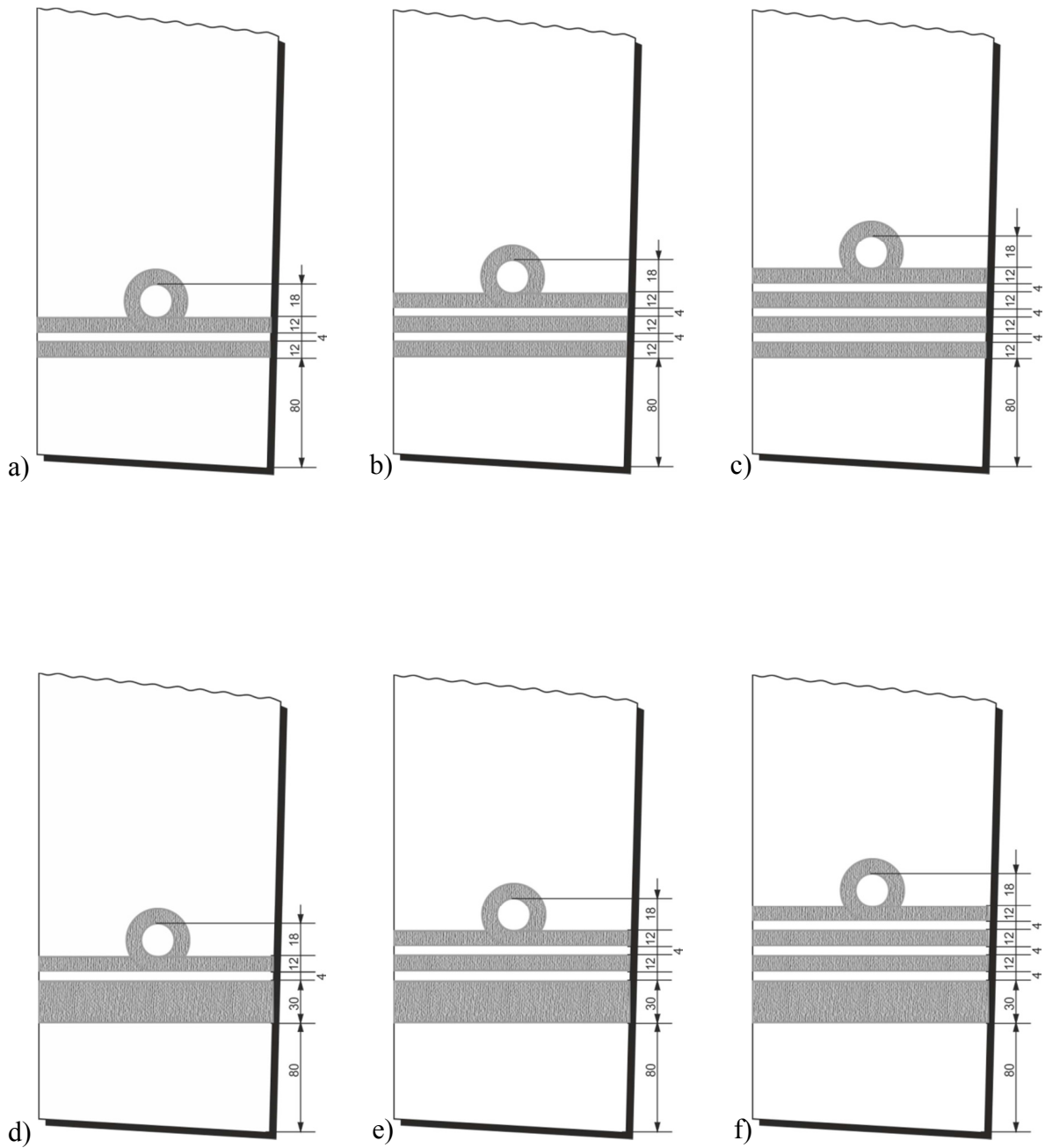
- a) marynarz
- b) starszy marynarz
- c) mat
- d) starszy mat
- e) bosmanmat

Rys. 24. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na rękawach ubiorów Marynarki Wojennej

a) bosman	e) starszy chorąży marynarki
b) starszy bosman	f) starszy chorąży sztabowy marynarki
c) młodszy chorąży marynarki	
d) chorąży marynarki	

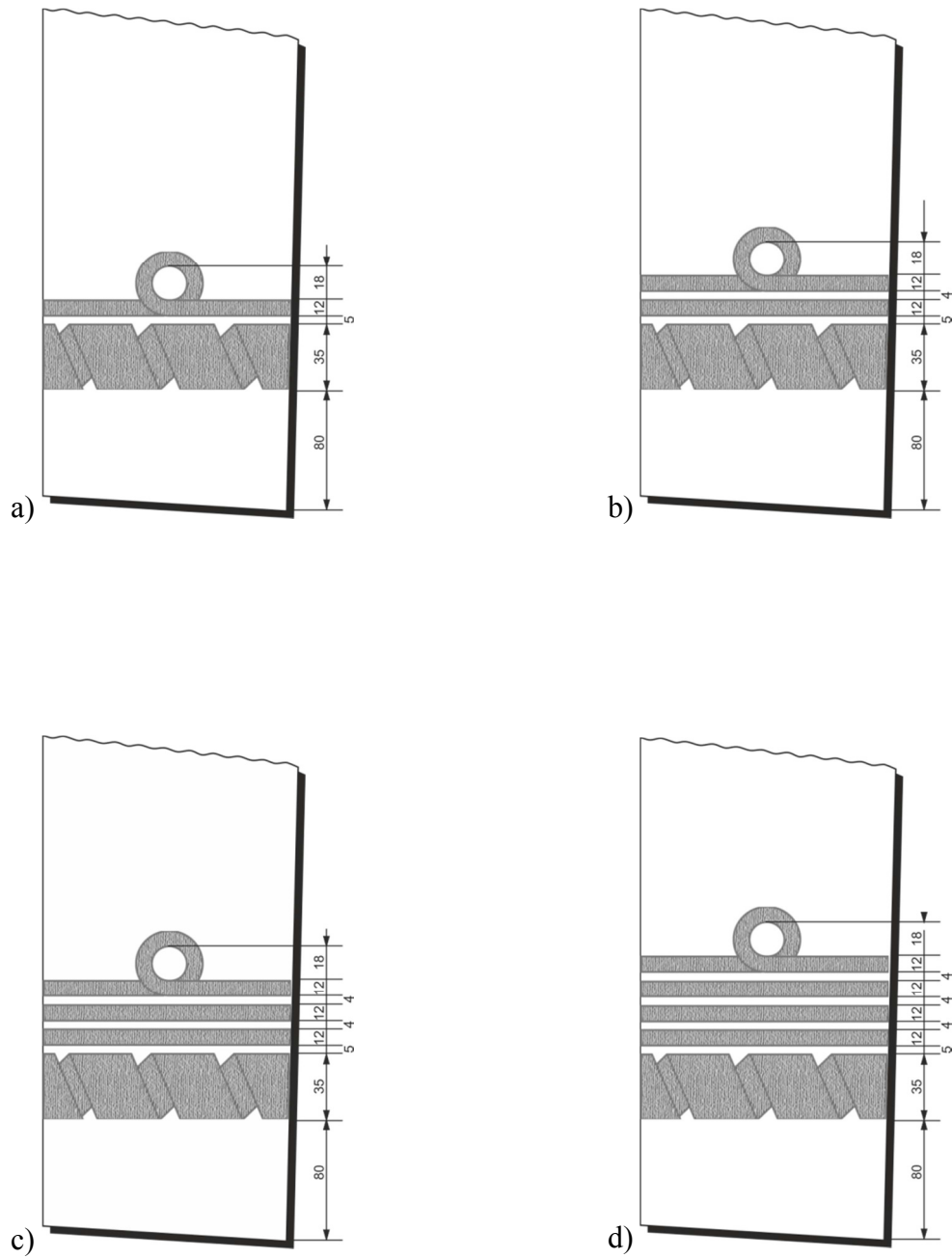

Rys. 25. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na rękawach ubiorów Marynarki Wojennej

- a) podporucznik marynarki
- b) porucznik marynarki
- c) kapitan marynarki

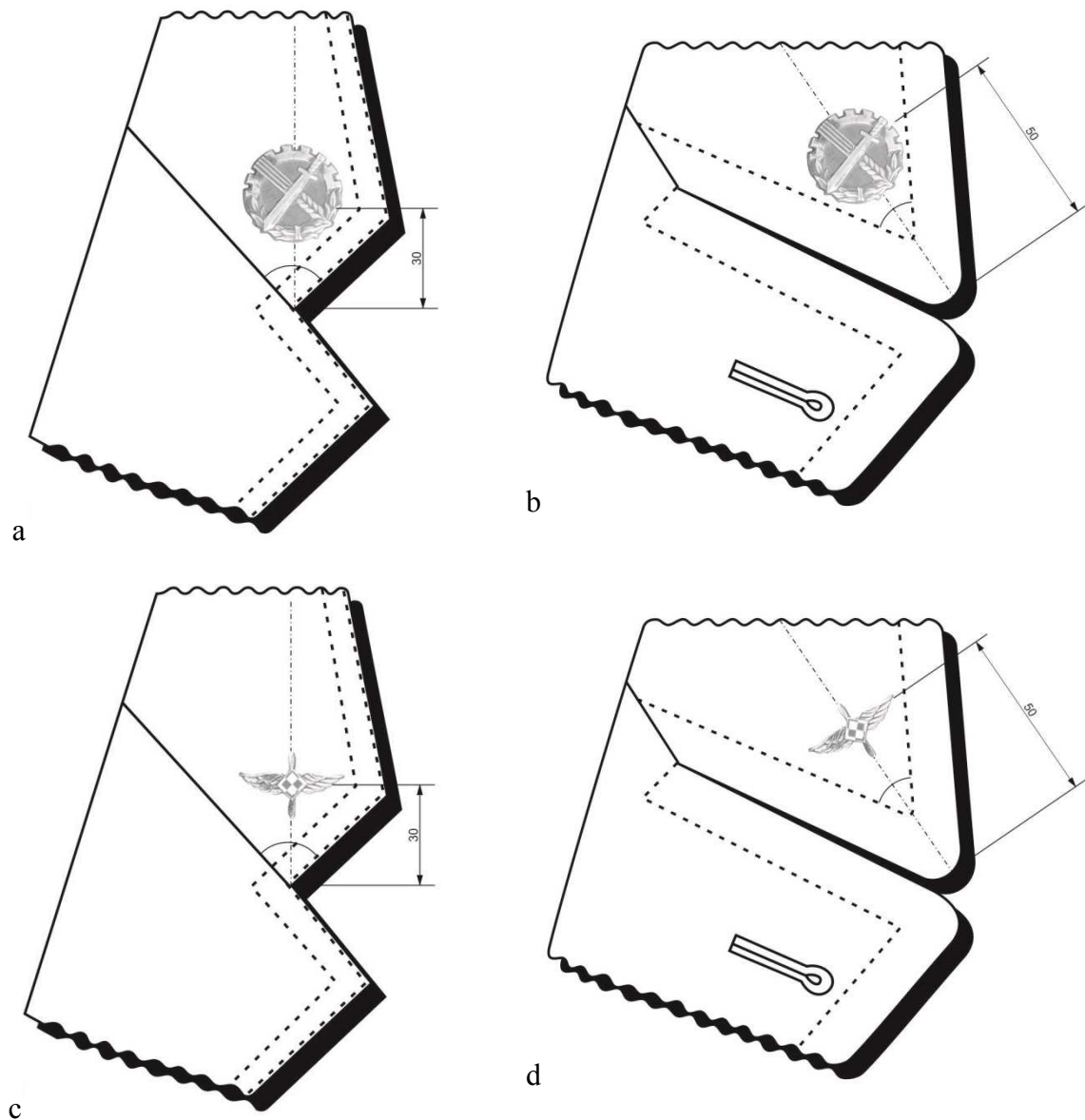
- d) komandor podporucznik
- e) komandor porucznik
- f) komandor

Rys. 26. Sposób rozmieszczenia oznak stopni wojskowych na rękawach ubiorów Marynarki Wojennej

a) kontradmiral
b) wiceadmiral

c) admirał floty
d) admirał

SPOSÓB ROZMIESZCZENIA ORAZ WZORY OZNAK KORPUSÓW OSOBOWYCH/
GRUP OSOBOWYCH (SPECJALNOŚCI)

Rys. 1. Sposób rozmieszczenia oznak korpusów osobowych/grup osobowych (specjalności)

- a) na kołnierzu kurtki munduru Wojsk Lądowych
- b) na kołnierzu płaszcza sukienego Wojsk Lądowych
- c) na kołnierzu kurtki munduru Sił Powietrznych
- d) na kołnierzu płaszcza sukienego Sił Powietrznych

WZORY OZNAK KORPUSÓW OSOBOWYCH/GRUP OSOBOWYCH (SPECJALNOŚCI)

Lp.	Wzór oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)		Nazwa oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)
	prawa	lewa	
1			Wojsk Specjalnych. areomobilnej, zmechanizowanej, ogólnej, wywiadu i kontrwywiadu wojskowego
2			Pancernej
3			Rakietowej i artylerii
4			Przeciwlotniczego
5			Sił Powietrznych
6			Hydrologicznej
7			Radiotechnicznej

Lp.	Wzór oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)		Nazwa oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)
	prawa	lewa	
8			Łączności
9			Informatyki
10			Rozpoznania i walki elektronicznej
11			geograficznej
12			Inżynierii wojskowej
13			Obrony przed bronią masowego rażenia

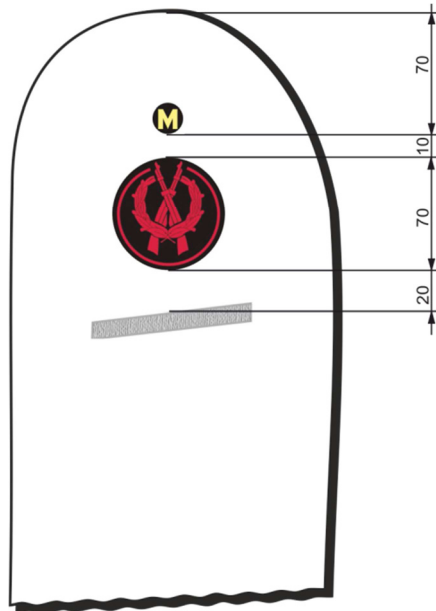
Lp.	Wzór oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)		Nazwa oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)
	prawa	lewa	
14			Materiałowej, ogólnologicznej i finansowej
15			Transportu i ruchu wojsk
16			Infrastruktury
17			Czołgowo- samochodowej
18			Służby uzbrojenia i elektroniki
19			Medycznego

Lp.	Wzór oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)		Nazwa oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)
	prawa	lewa	
20			Weterynaryjnej
21			Żandarmerii Wojskowej
22			Sprawiedliwości i obsługi prawnej
23			Duszpasterstwa rzymsko- -katolickiego
24			Duszpasterstwa ewangelickiego
25			Duszpasterstwa prawosławnego

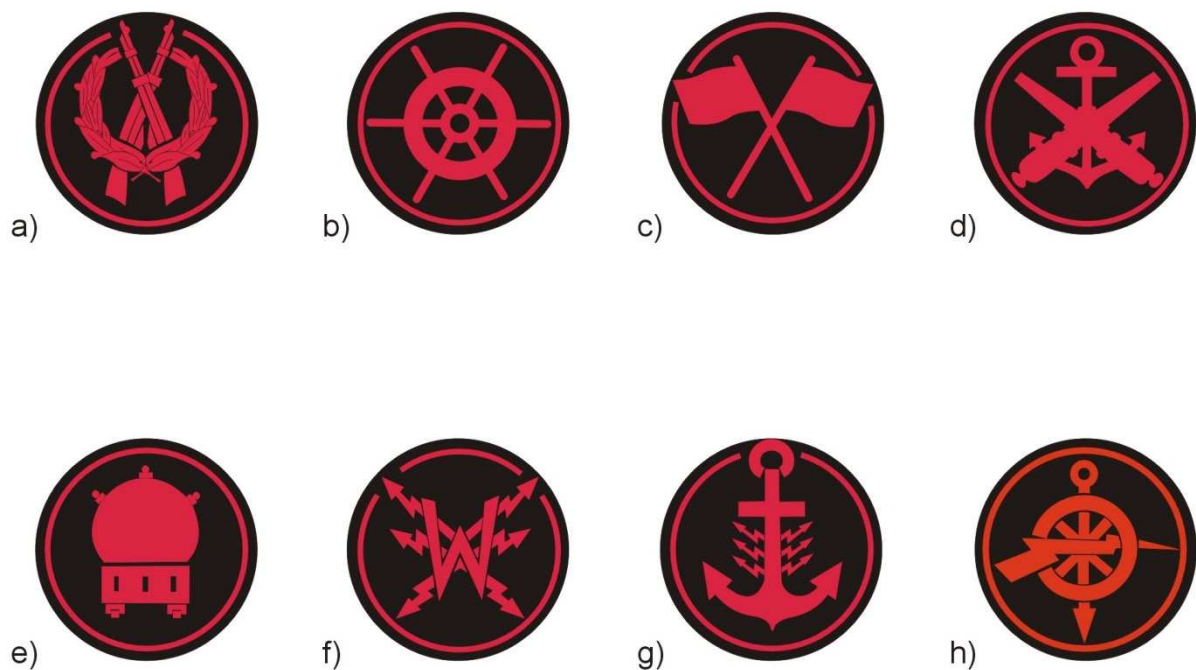
Lp.	Wzór oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)		Nazwa oznaki korpusu osobowego/grupy osobowej (specjalności)
	prawa	lewa	
26			Wychowawczego
27			Wojskowych zespołów muzycznych
28			Administracji wojskowej

SPOSÓB ROZMIESZCZENIA ORAZ WZORY OZNAK SPECJALISTÓW WOJSKOWYCH
I OZNAK KLAS SPECJALISTÓW WOJSKOWYCH

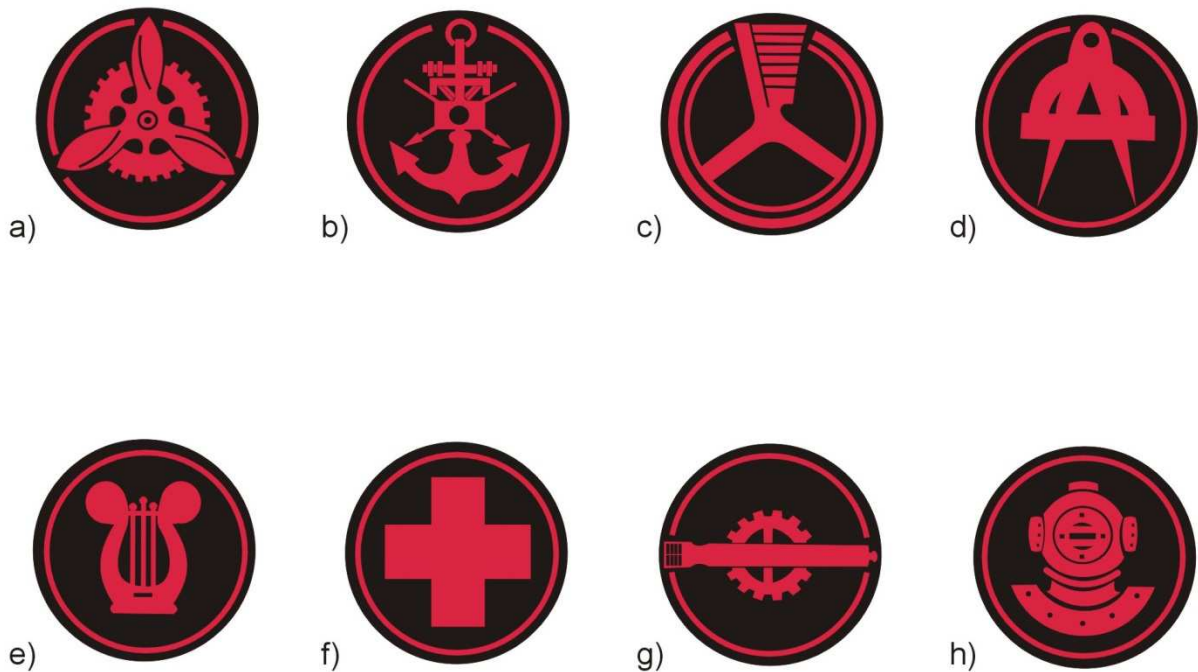

Rys. 1. Sposób rozmieszczenia oznak specjalistów wojskowych na rękawie bluzy

Rys. 2. Wzory oznak specjalistów wojskowych

a) strzelec	e) miner
b) sternik	f) operator radiolokacji
c) sygnalista	g) radiotelegrafista
d) artylerzysta okrętowy	h) hydroakustyk

Rys. 3. Wzory oznak specjalistów wojskowych

a) motorzysta-drenażysta	e) orkiestrant
b) telefonista-telegrafista	f) sanitariusz
c) kierowca samochodowy	g) torpedysta
d) miernik	h) nurek

Rys. 4. Wzory oznak specjalistów wojskowych

a) administracja	f) służba zakwaterowania i budownictwa wojskowego
b) służba zdrowia	g) mechanik lotniczy
c) artylerzysta nadbrzeżny	h) elektryk
d) chemik	
e) służba topograficzna	

Rys. 5. Wzory oznak specjalistów wojskowych

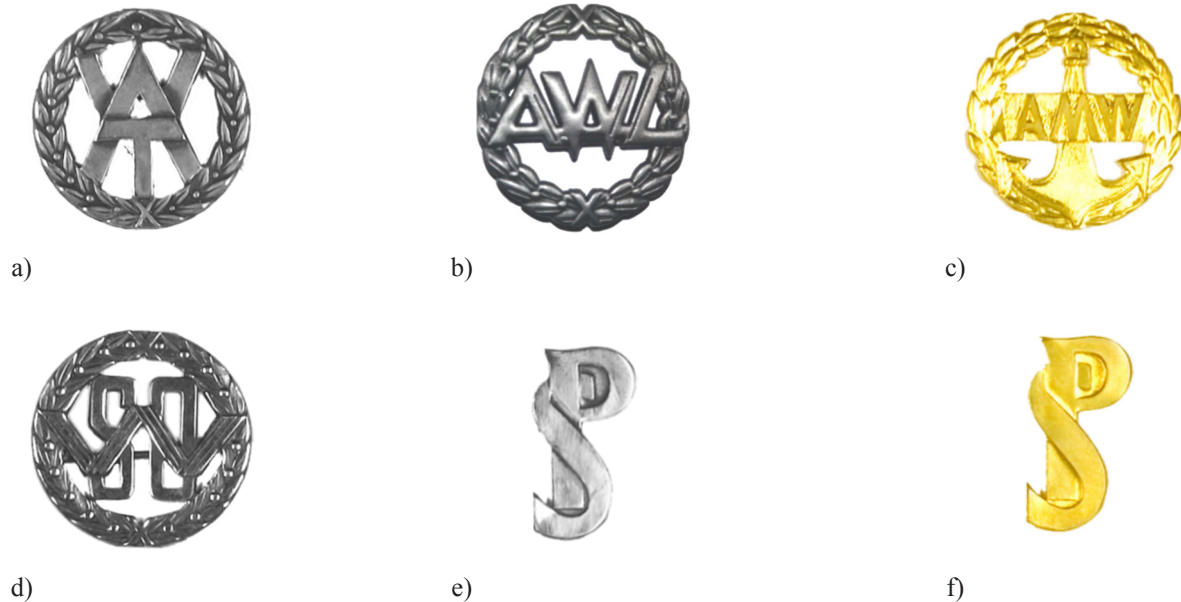
a) strażak	d) mechanik uzbrojenia lotniczego
b) służba kwatermistrzowska	e) saper
c) pokładowy	f) kulturalno-oświatowy

Rys. 6. Wzory oznak klas specjalistów wojskowych

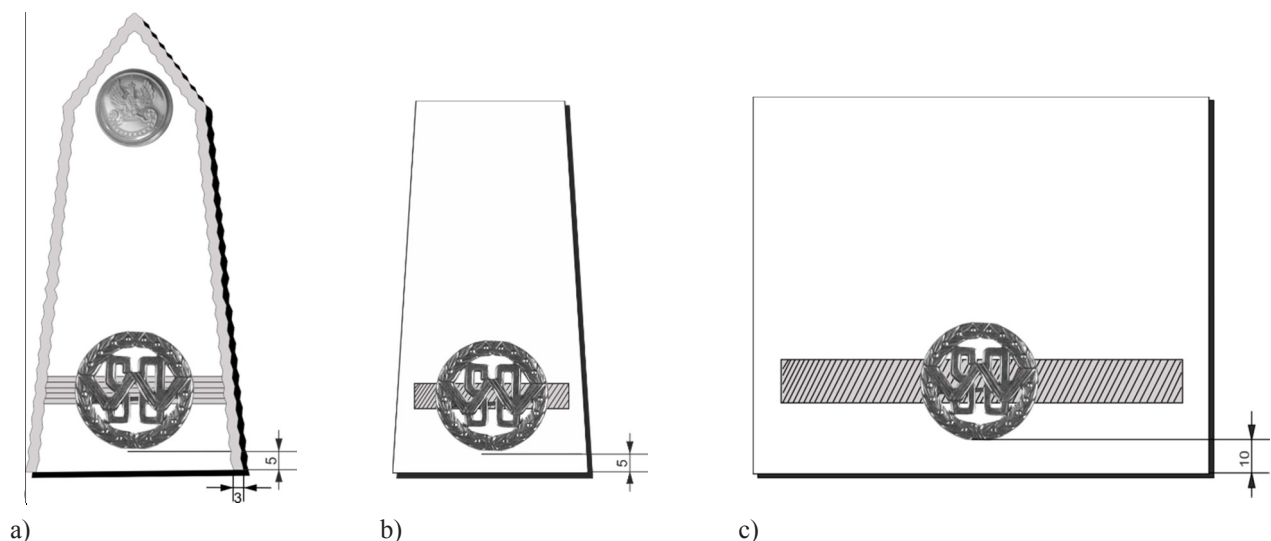
a) klasa mistrzowska	c) klasa druga
b) klasa pierwsza	d) klasa trzecia

WZORY ORAZ SPOSÓB ROZMIESZCZENIA OZNAK SZKOLNYCH

Rys. 1. Wzór oznak szkolnych

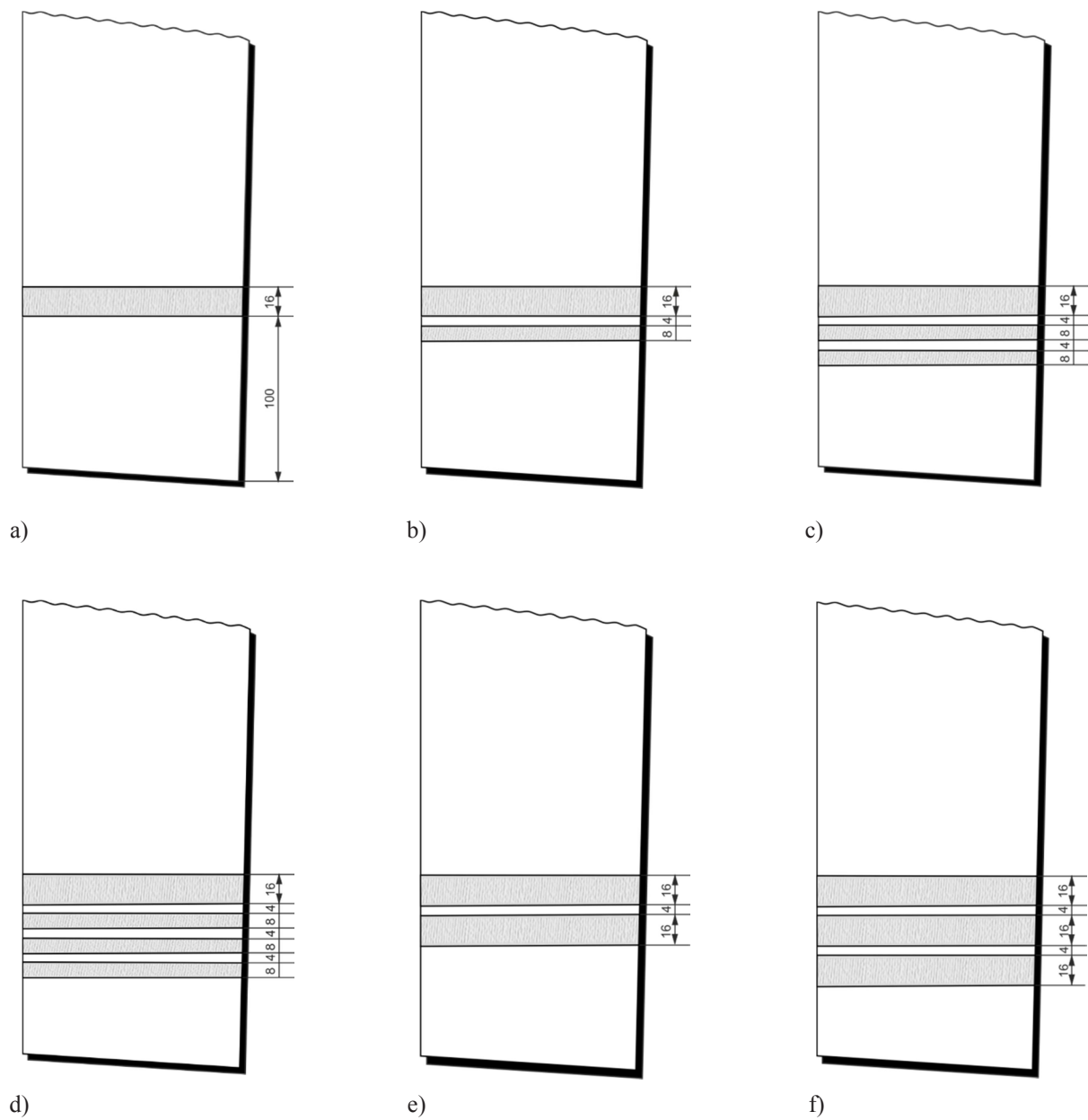
- a) Wojskowej Akademii Technicznej
- b) Akademii Wojsk Lądowych
- c) Akademii Marynarki Wojennej
- d) Wyższej Szkoły Oficerskiej
- e) Szkoły Podoficerskiej na umundurowaniu Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych
- f) Szkoły Podoficerskiej na umundurowaniu Marynarki Wojennej

Rys. 2. Sposób rozmieszczenia oznak szkolnych na umundurowaniu Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

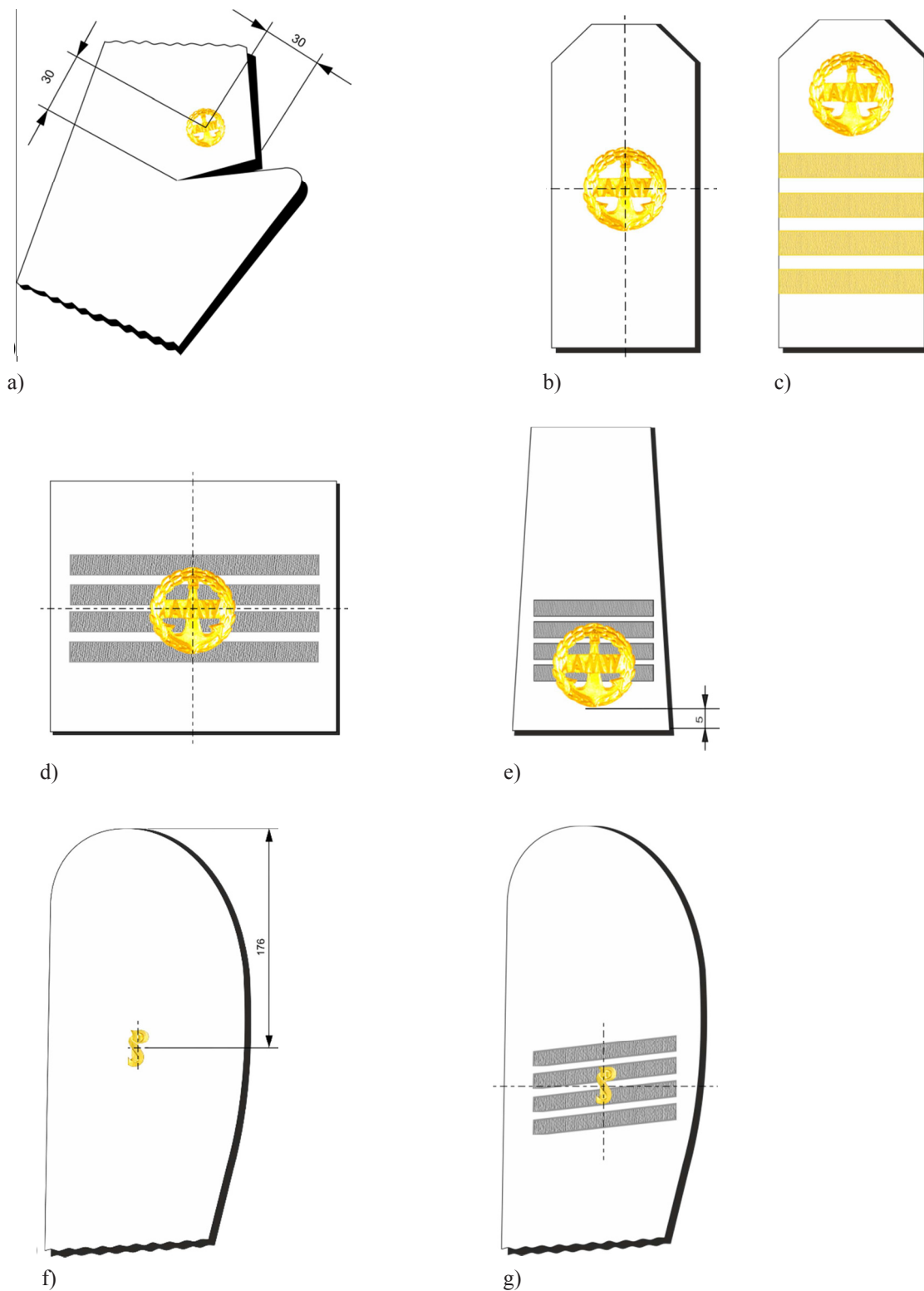
- a) na naramienniku kurtki munduru i koszulobluzy z krótkimi i długimi rękawami
- b) na patce od munduru polowego i pochewce koszulobluzy polowej
- c) na oznace stopnia od kurtki wyjściowej i kurtki ubrania ochronnego

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 11 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

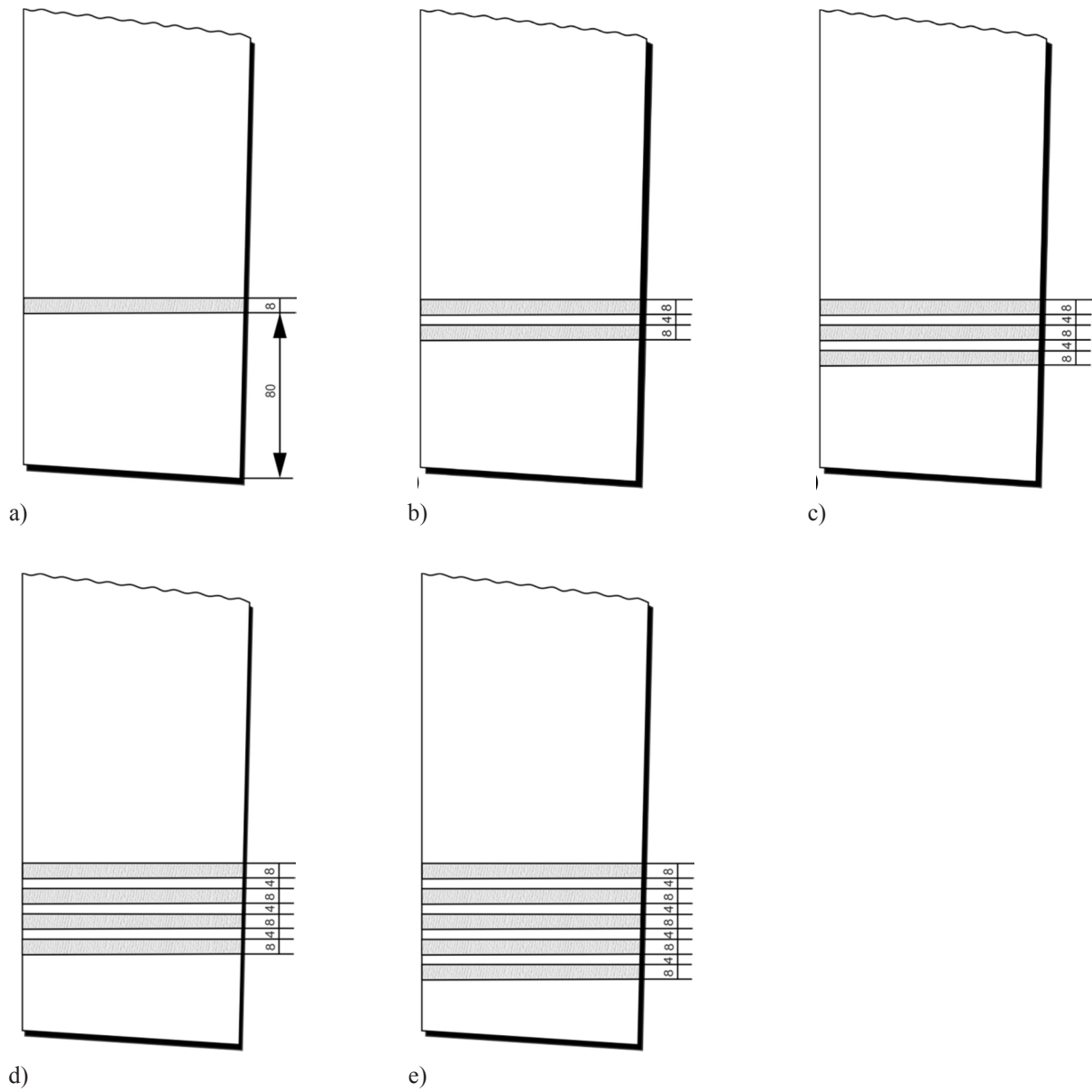
Rys. 3. Sposób rozmieszczenia oznak szkolnych lat nauki na kurtce munduru podchorążego Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych

- a) oznaka pierwszego roku nauki
- b) oznaka drugiego roku nauki
- c) oznaka trzeciego roku nauki
- d) oznaka czwartego roku nauki
- e) oznaka piątego roku nauki
- f) oznaka szóstego roku nauki

Rys. 4. Sposób rozmieszczenia oznak szkolnych na umundurowaniu Marynarki Wojennej

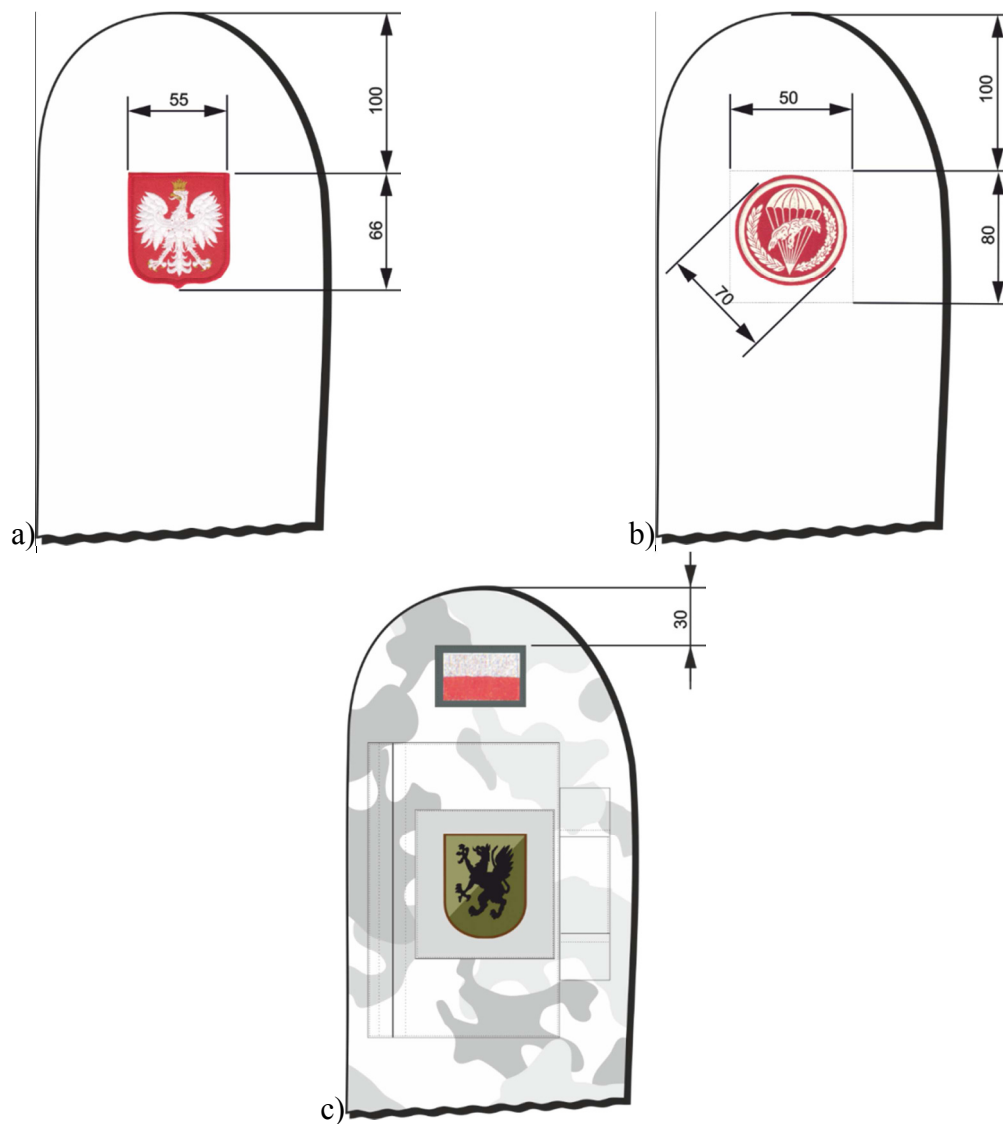
- a) na kołnierzu kurtki munduru
- b) na naramienniku kurtki munduru i koszulobluzy z krótkimi i długimi rękawami
- c) na oznace stopnia kurtki munduru i koszulobluzy z krótkimi i długimi rękawami
- d) na oznace stopnia od kurtki wyjściowej, kurtki ubrania ochronnego, bluzy ćwiczebnej i koszulobluzy ćwiczebnej
- e) na patce od munduru polowego i pochewce od koszulobluzy polowej
- f) na bluzie wyjściowej marynarskiej i półpłaszczu marynarskiego
- g) na oznace stopnia od bluzy wyjściowej marynarskiej i półpłaszczu marynarskiego

Rys. 5. Sposób rozmieszczenia oznak szkolnych lat nauki na kurtce munduru podchorążego Marynarki Wojennej

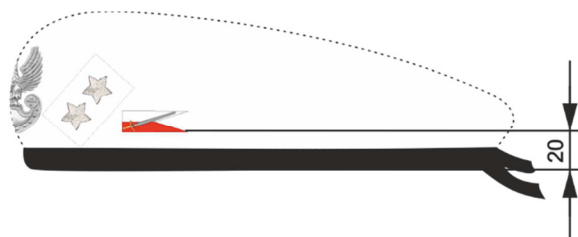
- a) oznaka pierwszego roku nauki
- b) oznaka drugiego roku nauki
- c) oznaka trzeciego roku nauki
- d) oznaka czwartego roku nauki
- e) oznaka piątego roku nauki

SPOSÓB ROZMIESZCZENIA OZNAK PRZYNALEŻNOŚCI PAŃSTWOWEJ I ROZPOZNAWCZYCH

Rys. 1. Sposób rozmieszczenia oznak przynależności państwowej i rozpoznawczych

- a) oznaka przynależności państwowej - na rękawie kurtki munduru i płaszcza
- b) oznaka rozpoznawcza – na rękawie kurtki munduru i płaszcza
- c) oznaka przynależności państwowej i rozpoznawcza na rękawie bluzy polowej

Rys. 2. Sposób rozmieszczenia proporczyka na biercie

WZORY OZNAK IDENTYFIKACYJNYCH

Lp.	Wzór oznaki identyfikacyjnej z nazwiskiem	Przeznaczenie	Wymiary oznaki identyfikacyjnej z nazwiskiem /mm/			Uwagi
			Szerokość	Wysokość	Wysokość liter	
1		Ubiór polowy oraz specjalny z wyjątkiem personelu latającego	100	25	8,5	
2		Ubiór polowy w kamuflażu pustynnym	100	25	8,5	
3		Ubiór ćwiczebny	100	25	8,5	
4		Ubiór wieczorowy, galowy, wyjściowy i służbowy	70 - 100	16	8,5	
5		Ubiór specjalny personelu latającego	85	45	7,5	Znak lotnictwa wojskowego o wymiarach 15 x 15 mm